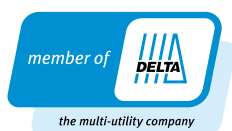

Toonaangevend in duurzaam afvalbeheer

Duurzaamheidsrapport met jaarverslag 2009

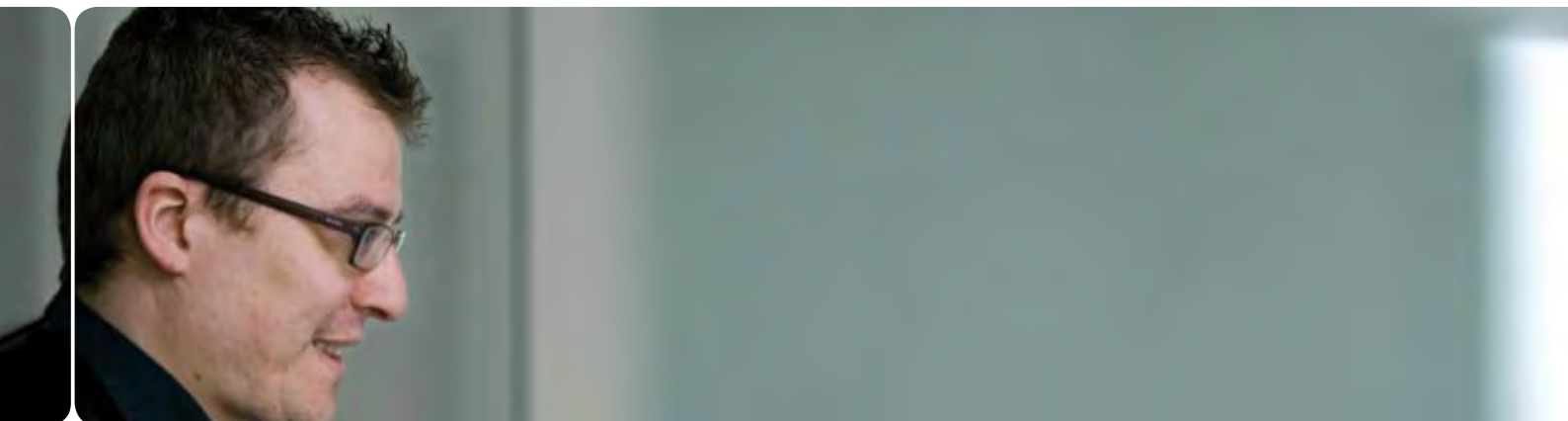

Toonaangevend in duurzaam afvalbeheer

Inhoudstafel

Voorwoord	4
0 Inleiding	6
1 Indaver in 2009	12
Belangrijkste realisaties 2009	13
Vooruitzichten 2010	13
Kerncijfers	14
2 Beleid en visie	16
Strategie	17
Beleid	18
3 Processen	22
Activiteiten van de Indaver Groep	23
Duurzame groei	26
Afval in beheer: hoeveelheden	27
Beheer van processen	31
Realisaties en projecten: markante feiten	35
4 Resultaat naar omgeving	38
Resultaten naar lucht	40
Resultaten naar bodem	48
Resultaten naar water	50
Terugwinning van materialen	52
Energie en klimaat: terugwinning van energie	54

Inhoudstafel

5	Human resources	58
	Meer dan 1 400 medewerkers in de Groep	59
	Training en opleiding	60
	Absenteïsme	62
	Vernieuwd competentiebeleid	63
	Gestructureerd overleg tussen werknemers en werkgevers	64
	Aandacht voor veiligheid	65
6	Klantentevredenheid	68
	Public waste Partnerships	69
	Total Waste Management	71
7	Financiële resultaten	74
	Algemene toelichting	77
	Bespreking van de resultatenrekening	78
	Bespreking van de geconsolideerde balans	80
	Balans na winstverdeling	82
	Verplichtingen en eigen vermogen	84
	GRI-referentietabel	88

Toonaangevend in duurzaam afvalbeheer

Indaver, met hoofdkantoor in Mechelen en met een strategische participatie van de Vlaamse overheid en een aantal industriële ondernemingen in haar kapitaal, is sterk verankerd in Vlaanderen. Met het Zeeuws-Vlaamse DELTA als meerderheidsaandeelhouder ook in Nederland. Zo zijn we in de Schelde-Maas-Rijn Delta een sterke groep die uitgroeit tot een internationale groep met activiteiten over heel Europa.

Jaarlijks beheert de Indaver Groep zo'n 3 miljoen ton afvalstoffen. Zowel via organische groei als door weloverwogen participaties en strategische partnerships breiden we onze activiteiten op een gefaseerde wijze verder uit.

We hebben daarbij een duidelijke strategie en focus voor ogen. Onze kernactiviteit is het beheren van intelligente afvalbeheerssystemen en de exploitatie van complexe, innovatieve verwerkingsinstallaties voor industrieel en gevaarlijk afval, huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval en biomassamaterialen. Steeds met een duidelijke focus op een duurzaam materialenbeheer en energiebeheer.

Met ons businessmodel Total Waste Management voor de grootindustrie en Public waste PartnershipS voor de overheden bieden we onze klanten een integrale, klantgerichte en flexibele aanpak. We streven daarbij

“Duurzaam omgaan met materialen en energie is een belangrijk onderdeel van onze strategie.”

naar langetermijnsamenwerkingen en intensieve partnerships. Daarbij staat het streven naar kwalitatieve, duurzame en kostenefficiënte totaaloplossingen steeds voorop.

Ook Indaver werd getroffen door de economische crisis. Door het verminderen van de economische productie daalde over heel Europa de aanvoer van industriële en gevaarlijke afvalstoffen. Ook de lage marktprijzen voor de gerecupereerde materialen en de geproduceerde energie zorgden voor een duidelijke vermindering van de bedrijfsopbrengsten. Indaver heeft op deze gewijzigde marktomstandigheden gereageerd door op verschillende vlakken kostenbesparingen door te voeren en zo de bedrijfskosten te verminderen.

Daarbij houden we steeds onze kernwaarden voor ogen. Indaver is een waardengedreven onderneming en draagt duurzaamheid hoog in het vaandel. We hebben steeds oog voor

mens, veiligheid en milieu. We bouwen aan een duurzame relatie met al onze stakeholders op basis van wederzijds vertrouwen. We zijn open in woord én daad. We zijn resultaatgericht met oog voor het totale kostenplaatje. We hebben aandacht voor continue verbetering. Zo zijn we toonaangevend in duurzaam afvalbeheer én duurzaam ondernemen.

We houden eraan al onze stakeholders, specifiek onze klanten, uitdrukkelijk te bedanken voor hun vertrouwen in ons afvalbeheer en onze afvalverwerking. We bedanken onze medewerkers voor hun dagelijkse toewijding en inspanningen om onze duurzame aanpak mee te realiseren.

Ronny Ansoms
Chief Executive Officer

Peter Boerma
Voorzitter raad van bestuur

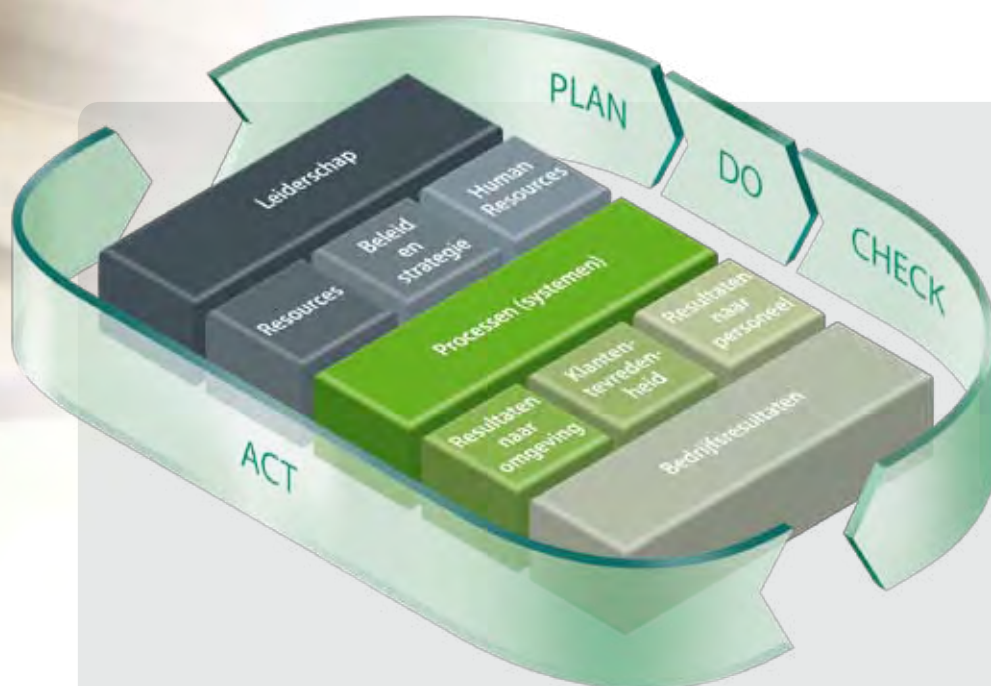
Inleiding

Open communicatie leidt tot heldere rapportering

Het duurzaamheidsrapport van Indaver is opgebouwd volgens de structuur van het **EFQM-model**. Dit bedrijfsmodel – ontwikkeld door de European Foundation for Quality Management – behandelt alle aspecten van een organisatie, zowel op het vlak van activiteiten als resultaten. Centraal in dit model staat de dynamische aanpak van Plan-Do-Check-Act.

De **Plan-Do-Check-Act cyclus** vormt de basis voor de duurzame aanpak van Indaver: we streven ernaar planmatig te werken, de activiteiten te beheersen, te controleren en te evalueren, en bij te sturen waar nodig met het oog op het continu verbeteren van onze bedrijfsprocessen en dienstverlening.

EFQM

Elk hoofdstuk in dit rapport situeren we in het EFQM-model. Voor sommige hoofdstukken behandelen we de activiteiten en prestatie-indicatoren met betrekking tot deze kritische succesfactoren als één geheel.

Open communicatie leidt tot heldere rapportering

■ Rapportering volgens de richtlijnen van het Global Reporting Initiative

Duurzaamheidsverslaggeving omvat het meten en publiceren van alle prestaties van een organisatie die gericht zijn op duurzame ontwikkeling. Over die resultaten legt de organisatie verantwoording af aan interne en externe belanghebbenden. Indaver maakt voor haar rapport over 2009 gebruik van de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI).

De richtlijnen die het Global Reporting Initiative heeft ontwikkeld en verder op punt blijft stellen, zijn een toonaangevend instrument voor duurzaamheidsrapportering. Het GRI-verslaggevingsraamwerk creëert een internationaal erkend systeem voor verslaggeving over de economische, milieuge-releerde en sociale prestaties van een organisatie. De GRI-richtlijnen bestaan uit principes die helpen bij het bepalen van de inhoud van het verslag en het waarborgen van de kwaliteit van de informatie.

GRI onderscheidt verschillende rapporteringsniveaus, afhankelijk van de mate waarin de elementen uit het verslaggevingsraamwerk in het verslag aan bod komen. Dit duurzaamheidsrapport beantwoordt aan de vereisten van toepassingsniveau C⁺. De 'plus' duidt op de externe verificatie, die het toepassingsniveau bekrachtigt. De referentietabel die aangeeft waar de standaardonderdelen van de informatie (strategie, organisatieprofiel, verslagparameters, bestuur, verplichtingen en betrokkenheid en kernindicatoren) in het rapport aan bod komen, bevindt zich op pagina 88 van dit duurzaamheidsrapport. De validatieverklaring van het extern verificatiebureau kan u lezen op pagina's 10 en 11.

■ Reikwijdte

We beschouwen de Indaver-activiteiten op onze verschillende vestigingen in Europa. Ook de activiteiten van dochterondernemingen waarin Indaver voor meer dan 50 % participeert en de dochters van minstens 50 % waarvan de exploitatie gebeurt op een Indaver-site (Indaver Relight, SVEX, SLECO) komen aan bod. We beschouwen de activiteiten die een volledig kalenderjaar onder Indaver-beheer vallen. Dit jaar bespreken we dus voor de eerste keer de Indaver-activiteiten in Duitsland. De financiële resultaten worden geconsolideerd volgens de overeenstemmende participatie van Indaver conform de IFRS-rapporteringwijze.

Per hoofdstuk bespreken we de relevante sites en installaties.

■ Inspelen op verwachtingen

Indaver brengt jaarlijks een duurzaamheidsrapport uit. Het vorige rapport over de prestaties van 2008, verscheen in mei 2009. Het huidige rapport beschrijft de activiteiten en prestaties van Indaver in 2009 op vlak van veiligheid, milieu, kwaliteit en openheid. Om te garanderen dat het rapport representatief is voor de hele organisatie, zijn de inhoud en reikwijdte bepaald door een regio- en departementsoverschrijdende werkgroep. Indaver stemt de inhoud van het rapport ook af op de verwachtingen van de verschillende belanghebbenden.

De gehanteerde methodieken voor het meten en registreren van gegevens volgen de algemeen geldende standaarden. Door de managementsystemen die Indaver hanteert, kunnen data en gegevens op een systematische wijze worden bijgehouden en gerapporteerd. Indaver controleert de toepassing van haar systemen door interne audits.

De geïntegreerde managementsystemen, die Indaver hanteert, zijn gekaderd in de ISO 9001 en ISO 14001-aanpak en worden extern gecertificeerd.

Ook klanten voeren regelmatig audits uit op de Indaver-sites. Dat geldt vooral voor klanten uit de farmaceutische, chemische en petrochemische sector. In 2009 werden zo'n 20 klantenaudits uitgevoerd die allen positief werden afgesloten.

Bureau Veritas Certification Belgium heeft de inhoud en data van het rapport geverifieerd op volledigheid, relevantie van de gegevens en data, en betrouwbaarheid ervan.

Het deel over de financiële gegevens en de geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd door de commissarisrevisor Mazars in zijn verslag aan de algemene vergadering van de aandeelhouders.

Het duurzaamheidsrapport kan geconsulteerd worden op de Indaver-websites www.indaver.be en www.indaver.com. Voor meer informatie over en feedback op dit rapport kunt u contact opnemen met Jos Artois, Communicatiemanager, op 015 28 80 40 of via mail: jos.artois@indaver.be.

Open communicatie leidt tot heldere rapportering

■ Streven naar continue verbetering

Het jaarlijkse duurzaamheidsrapport is voor Indaver een belangrijk instrument in de externe communicatie. Het wordt actief gebruikt in vele contacten, in lijn met onze proactieve communicatieaanpak en speelt zo een grote rol bij het invullen van Indavers kernwaarde 'open in woord en daad'. We geven aan onze stakeholders (medewerkers, burens, overheden, klanten, milieubeweging, financiële instellingen) via ons duurzaamheidsrapport duidelijk aan hoe we ons duurzaam afvalbeheer concreet maken. Relevante, meetbare en verifieerbare prestatie-indicatoren staven onze aanpak.

In ons streven naar 'continue verbetering' houden we steeds rekening met de verwachtingen en de feedback die we van onze stakeholders krijgen. Onze stakeholders beoordelen het rapport positief voor de duidelijke structuur, lay-out en inhoud. Opmerkingen en suggesties nemen we mee bij de redactie van het volgende rapport. Zo worden elk jaar een aantal nieuwe aspecten uitgebreider belicht, op vraag van onze stakeholders. Door de internationalisering van onze activiteiten heeft ons duurzaamheidsrapport ook een bredere geografische focus.

■ Open communicatie

Indaver besteedt veel aandacht aan communicatie over haar activiteiten en projecten naar alle stakeholders via doelgroepgerichte en gestructureerde informatie. In de communicatieplanning maken we jaarlijks een overzicht van de communicatiemiddelen die zullen worden ingezet. De websites en specifieke publicaties vormen het hart van de communicatiemix. Distributielijsten voor publicaties worden regelmatig geüpdatet, zodat de verzending op een efficiënte wijze verloopt.

Om de open communicatie met de omgeving vorm te geven, worden in Vlaanderen op regelmatige basis burenraden of overlegvergaderingen georganiseerd. De samenstelling en werking ervan wordt opgezet in samenwerking met alle be-

trokkenen en regelmatig geüpdatet. Voor enkele activiteiten is dit bepaald in de betreffende vergunning. In Ierland vinden regelmatig publieke hoorzittingen plaats waar de burgers terecht kunnen met vragen over de nieuwe projecten. In Duitsland organiseren we in Biebesheim zesmaandelijks milieuoverlegvergaderingen met de betrokken stakeholders. De resultaten van de emissie-monitoring worden in een elektronische nieuwsbrief gepubliceerd op de website.

Indaver neemt haar maatschappelijke rol ten volle op. Indaver wil duurzame en innovatieve projecten rond afval- en energiebeheer in het Vlaamse Gewest ondersteunen en heeft daarvoor het Fonds Duurzaam Afval- en Energiebeheer opgericht. Het Fonds werd opgericht in samenwerking met de milieubeweging. Het jaarlijks werkingsbudget wordt ter beschikking gesteld door SLECO nv en beheerd door de Koning Boudewijnstichting. Het Fonds ondersteunt projecten met een aantoonbaar en blijvend milieurendement inzake afval- en energiebeheer. Meer info: www.kbs-frb.be.

■ Vernieuwde www.indaver.com online

In 2009 lanceerde Indaver haar nieuwe overkoepelende website www.indaver.com. De site vervult twee verschillende functies. Enerzijds is het de corporate website van de Indaver Groep met alle algemene informatie over de Groep, anderzijds fungeert de site ook als portaal voor de websites van alle dochterondernemingen. Niet enkel de informatie is geüpdatet, ook vormgeving, structuur en navigatie werden volledig vernieuwd. Daarbij werd vooral rekening gehouden met de gebruiksvriendelijkheid voor de bezoeker.

De verschillende Indaver-websites zijn gebaseerd op hetzelfde web content management systeem en hebben dezelfde look & feel en een uniforme structuur.

“We gebruiken relevante, meetbare en verifieerbare prestatie-indicatoren om onze duurzame aanpak te staven.”

Open communicatie leidt tot heldere rapportering

Verklaring van onafhankelijke verificatie door Bureau Veritas Aan de belanghebbenden van Indaver nv

Inleiding

Bureau Veritas is aangesteld om voor de belanghebbenden van Indaver nv (Indaver) een externe verificatie uit te voeren op de informatie die is opgenomen in het Duurzaamheidsrapport 2009 (het Rapport). De voorbereiding en opstelling van het Rapport is de verantwoordelijkheid van Indaver.

De objectieven, de omvang, de methodologie, beperkingen en uitsluitingen van onze activiteiten zijn hieronder samengevat.

Doelstellingen van de verificatie

De doelstellingen waren:

1. het toetsen van de tekst en de figuren van het Rapport over de rapportageperiode; en
2. het inhoudelijk toetsen van het Rapport aan de Global Reporting Initiative (GRI) G3 Sustainability Reporting Guidelines en het vooropgestelde GRI-toepassingsniveau.

Omvang en methodologie

De omvang van de verificatie bevat:

1. het nazicht van relevante duurzaamheidsactiviteiten van Indaver gedurende de rapportageperiode van 1 januari 2009 tot 31 december 2009; en
2. het nazicht van de informatie met betrekking tot de duurzaamheidsaspecten bij Indaver, reacties, gegevens over de prestaties, case studies en onderliggende systemen om de relevante informatie en gegevens te beheren.

De verificatieactiviteiten bestonden uit:

- verificatie van de prestatiegegevens en feitelijke informatie opgenomen in het rapport;
- gesprekken en communicatie met betrokken management en medewerkers, voornamelijk op het Hoofdkantoor van Indaver;
- nazicht van de processen met betrekking tot identificatie en verwerken van relevante informatie, de inhoud van het rapport en de prestatiegegevens van de verschillende operationele eenheden; en,
- een verificatie van de inhoud van de GRI-inhoudstabel.

Besluit

Gebaseerd op onze verificatieactiviteiten kunnen wij besluiten dat het Rapport:

- een voortzetting is van de rapportering over duurzame ontwikkeling van Indaver, met geactualiseerde antwoorden op een aantal belangrijke uitdagingen voor Indaver, zodat het rapport voor de lezers een verderzetting van de voorgaande rapporten biedt;
- informatie bevat die betrouwbaar, verstaanbaar en duidelijk gepresenteerd is, en een evenwichtige beschrijving bevat van de relevante activiteiten en prestaties over de rapportageperiode van met duurzame ontwikkeling verbonden activiteiten van alle bedrijfstakken van Indaver;
- laat geen belangrijke problematieken weg; en
- is opgesteld in overeenstemming met de GRI-Reporting Framework, met inachtnaam van de Reporting Principles en de nodige indicatoren zodat het GRI-toepassingsniveau C⁺ is bereikt.

Belangrijke aanbevelingen

- Indaver heeft de juiste problematieken in verband met duurzame ontwikkeling van zijn activiteiten geïdentificeerd, en heeft vanuit het verleden een consistente rapportering van cijfermateriaal doorgevoerd. Tijdens de beoordeling is echter vastgesteld dat er een belangrijke uitdaging ligt in het verder verbeteren van de interne beoordelingsmethodologie om in de toekomst beter te rapporteren over inhoud en prestaties;
- Indicatoren met betrekking tot milieuprestaties zijn herzien in lijn met de verwachtingen van de belanghebbenden. Dit is vooral zichtbaar in het presenteren van de prestaties per site, en niet meer per impactgebied zoals in het verleden.

Open communicatie leidt tot heldere rapportering

- De prestaties met betrekking tot Veiligheid, Gezondheid en Milieu zijn accuraat en helder gepresenteerd. Echter is vastgesteld dat verificatie van het cijfermateriaal per land duidelijker kan worden gecommuniceerd naar het hoofdkantoor om het vertrouwensniveau van het cijfermateriaal te verhogen vooraleer over te gaan naar consolidatie van de cijfers op groepsniveau.
- Indaver heeft inspanningen gedaan om belangrijke nieuwe installaties op te nemen in het Rapport. In de toekomst zal meer aandacht moeten besteed worden aan de operaties buiten de Benelux regio om tot een meer evenwichtige beschrijving te komen van de globale prestaties.

Deze vaststellingen zijn gebaseerd op de beperkingen die hierboven in deze beoordeling zijn opgenomen. De beoordelingsactiviteiten zijn gepland en uitgevoerd om een redelijk, geen absoluut, niveau van betrouwbaarheid te geven en wij zijn van oordeel dat ons beoordelingswerk een goede basis heeft gevormd voor onze conclusies.

Beperkingen en uitsluiting

Volgende informatie is door ons niet geverifieerd:

- activiteiten buiten de gedefinieerde rapportageperiode en -omvang;
- informatie waarnaar binnen het rapport wordt verwezen;
- intentieverklaringen met betrekking tot acties in de toekomst;
- standpunten, meningen, overtuigingen;
- inhoudelijke bepalingen die betrekking hebben op de meningen van externe partijen.

De financiële gegevens in het rapport zijn afzonderlijk geauditeerd door een externe auditor en zijn om deze reden niet betrokken in deze verificatie.

Deze verklaring van onafhankelijke verificatie heeft geen garantie dat alle mogelijke fouten, weglatingen of onjuiste weergaves werden gedetecteerd of zouden kunnen bestaan.

Verklaring door Bureau Veritas met betrekking tot onafhankelijkheid, onpartijdigheid en deskundigheid

Sinds haar oprichting in 1828 heeft Bureau Veritas haar erkende expertise voortdurend uitgebouwd op het gebied van conformity assessment (het voldoen aan (inter)nationale wet- en regelgeving op basis van (inter)nationale certificatie- en inspectienormen en standaarden). De activiteiten van Bureau Veritas richten zich primair op de aandachtsgebieden kwaliteit, veiligheid, gezondheid, milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen (QHSE & SA - Quality, Health & Safety, Environment and Social Accountability).

Aan de basis van onze organisatie liggen ethische grondbeginselen en richtlijnen. Deze zijn beschreven in de Code of Ethics, die door iedere werknemer gerespecteerd moet worden. Wij zijn bijzonder waakzaam in het voorkomen van belangenconflicten.

Het team dat betrokken is in de verificatie van het Duurzaamheidsrapport voor Indaver heeft een grote kennis en ervaring in het verifiëren van milieu-, sociale-, veiligheidsinformatie en systemen en heeft expertise opgebouwd in het beoordelen van duurzaamheidsrapportering.

Bureau Veritas
Londen, April 2010

1 Indaver in 2009

Indaver in een oogopslag

Indaver in 2009

Belangrijkste realisaties 2009

- Onderzoek naar de verschillende mogelijkheden voor samenwerking tussen DELTA Milieu en Indaver. We brachten ook de impact van de samenwerking in kaart op de juridische structuur en de organisatie.
- Wijzigingen in de organisatiestructuur om beter te kunnen inspelen op marktontwikkelingen.
- Toekenning in eerste aanleg van een vergunning voor de bouw en de exploitatie van een vierde roosterovenlijn op de site Doel, de verdere procedure loopt.
- Toekenning van een vergunning om de statische oven op de site Antwerpen om te bouwen. Daardoor kunnen we onze dienstverlening voor thermische verwerking van medisch afval verder garanderen.
- Opstart van de voorbehandelingsinstallatie voor de thermische afvalverwerking in de wervelbedinstallatie op de site Doel.
- Opstart van de installatie om biomassa aan te maken op de site Grimbergen.
- De vernieuwde websites www.indaver.com, www.indaver.nl, www.indaver.be en www.indaver.ie gingen online. Ze zijn stuk voor stuk gebaseerd op hetzelfde web content management systeem, dezelfde look & feel en dezelfde structuur.

Belangrijkste doelstellingen 2010

- Verdere toepassing van de QESH-filosofie zodat de Indaver Groep toonaangevend kan blijven in duurzaam afvalbeheer én duurzaam ondernemen.
- Realisatie van de vooropgestelde doelstellingen, binnen het budget dat door de raad van bestuur werd goedgekeurd.
- Integratie van de activiteiten van Indaver en DELTA Milieu met het oog op synergievoordelen en het verruimen van de dienstverlening, naar aanleiding van de beslissingen die de raad van bestuur heeft genomen.
- Ombouw van de statische oven op de site Antwerpen zodat we onze klanten een continuïteit in de thermische verwerking van medisch afval kunnen garanderen.
- Verdere bouw van de Waste-to-Energy installatie in Meath, Ierland, die in het derde kwartaal van 2011 operationeel zal zijn.

Kerncijfers

■ Totale hoeveelheid afval in beheer (in ton)

	verwerking		trading	totaal
	eigen verwerking	transfer		
Antwerpen	438 547			438 547
Doel	1 035 438			1 035 438
Kallo		2 732		2 732
Willebroek	42 274	27 521		69 795
Grimbergen	33 241	44 630		77 871
Leuven (Indaver Medical Services)	11 316			11 316
totaal België	1 560 816	74 883	160 022	1 795 721
IJmuiden (AROC)	123 750			123 750
Hoek (IGA)	32 786	10 520		43 306
totaal Nederland	156 536	10 520	34 359	201 415
Polen (Indaver Polska)		1 430	3 866	5 296
Italië (Indaver Italia)		7 944	13 973	21 917
Ierland (Indaver Ireland)		19 086	54 746	73 832
Portugal (Indaver Portugal)		2 183	2 894	5 077
Duitsland (SAV)	505 773	30 663	305 353	841 789
algemeen totaal	2 223 125	146 709	575 213	2 945 047

- **Eigen verwerking** = afvalstoffen die rechtstreeks of via een Indaver-transferstation worden aangeleverd bij een Indaver-installatie + eigen interne afvalstromen
- **Transfer** = afvalstoffen die tijdelijk op- of overgeslagen worden op een Indaver-transferstation
- **Trading** = afvalstoffen die rechtstreeks van de klant in een installatie van derden of van een andere dochter worden verwerkt onder beheer van Indaver

Kerncijfers

■ Financiële resultaten 2009

	in miljoenen euro
Bedrijfsopbrengsten	365
EBITDA*	65
Bedrijfsresultaat (EBIT)	16
Winst na belastingen	16,8
Kapitaal	87,4
Eigen vermogen	239,3

* EBITDA = operationeel resultaat + afschrijvingen + netto waardeverminderingverliezen + voorzieningen + IAS 19 inclusief lasten en kosten – het deel van de vooruitbetaalde capaciteitsrechten dat in resultaat genomen werd.

■ Het personeelsbestand in 2009

		bedienden			arbeiders			totaal
		man	vrouw	subtotaal	man	vrouw	subtotaal	
België	Indaver	249	157	406	74	1	75	481
	Indaver Logistics	5	1	6	31	0	31	37
	Indaver Medical Services	0	3	3	12	0	12	15
	SVEX	99	2	101	0	0	0	101
	Indaver Relight							0
	Indaver Participaties	1	3	4	0	0	0	4
	SLECO	2	1	3	0	0	0	3
Nederland	AROC	2	1	3	16	0	16	19
	Indaver Personeel	28	3	31	0	0	0	31
	Indaver Gevaarlijk Afval	13	6	19	0	0	0	19
Ierland		28	42	70	39	6	45	115
Verenigd Koninkrijk		32	5	37	0	0	0	37
Portugal		3	2	5	5	0	5	10
Italië		3	1	4	0	0	0	4
Polen		10	10	20	0	0	0	20
Duitsland (SAV)		407	99	506	0	0	0	506
totaal		882	336	1218	177	7	184	1402

Beleid en visie

Indaver, toonaangevend in duurzaam afvalbeheer

2.1 Strategie

■ Een duidelijke strategie voor ogen

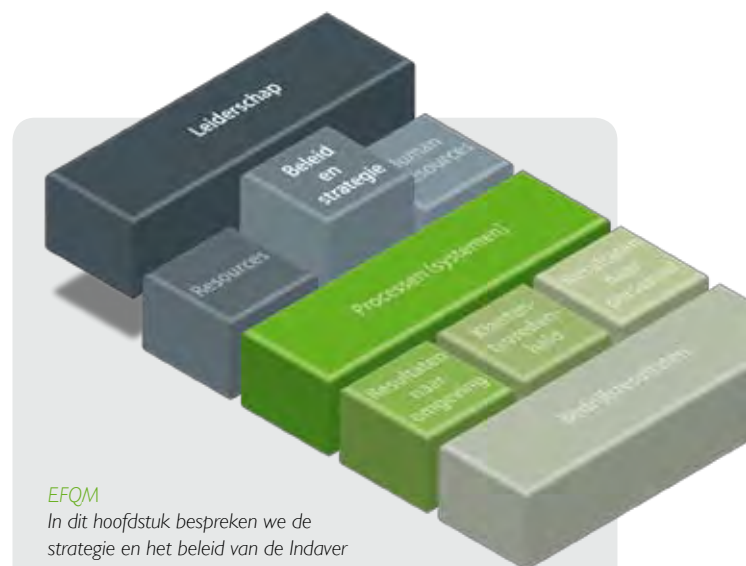
De kernactiviteit van Indaver is duidelijk gedefinieerd: **het beheren van intelligente afvalbeheerssystemen en de exploitatie van complexe, innovatieve verwerkingsinstallaties voor gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval met daarbij een duidelijke focus op materiaal terugwinning en energieproductie.**

In het businesssegment van industrieel en gevaarlijk afval wil Indaver een leidinggevende Europese speler zijn in het beheer en de verwerking van deze afvalstromen in complexe en hoogtechnologische installaties. In het businesssegment huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval willen we een toonaangevende partner zijn voor de openbare besturen in België, Nederland en Ierland.

Indaver biedt **kwalitatieve, duurzame en kostenefficiënte totaaloplossingen** voor afvalbeheer op maat van industriële bedrijven en openbare besturen. We bieden voor elk type afval een flexibele oplossing dankzij een brede waaier van eigen installaties aangevuld met verwerkingsmogelijkheden bij derden.

Indaver gaat steeds voor een **klantgerichte aanpak**, op maat van specifieke behoeften. **Industriële bedrijven** zijn op zoek naar dienstverleners die in diverse Europese landen geïntegreerde oplossingen voor afvalbeheer aanbieden. Indaver focust zich in de eerste plaats op landen waar onze kernklanten – (petro)chemie, farmacie, automotive, metallurgie en elektronica – sterk aanwezig zijn. De Total Waste Management aanpak waar Indaver resoluut voor opteert, lost de nood aan totaaloplossingen in. Indaver kan het volledige afvalbeheer van industriële bedrijven voor haar rekening nemen, van inzameling onsite tot verwerking en administratie.

Voor **publieke overheden** willen we een betrouwbare partner zijn en hen helpen om een duurzaam en kostenefficiënt afvalbeleid te voeren. Via onze Public waste PartnershipS bieden we een passend antwoord op behoeften van gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. We streven daarbij naar langetermijnsamenwerkingen, vaak binnen intensieve partnerships met gezamenlijke investeringen in verwerkingscapaciteit. Ons eerste streefdoel is om sterk te staan en sterk te blijven in de landen België en Nederland, waar we vandaag actief zijn. Op die manier kunnen we onze installaties optimaal inzetten en kostenefficiënte oplossingen blijven aanbieden. In Ierland willen we met onze nieuwe installatie in Meath toonaangevend zijn op vlak van Waste-to-Energy.

EFQM

In dit hoofdstuk bespreken we de strategie en het beleid van de Indaver Groep en de managementstructuur van onze organisatie.

2.2 Beleid

Indaver is een waardengedreven onderneming en zet zich ten volle in om al haar bedrijfsactiviteiten op een maatschappelijk verantwoorde manier uit te voeren. We zetten steeds de beste beschikbare technologieën in voor een minimale impact op mens en milieu en een maximale terugwinning van materialen en energie. Bovendien kunnen al onze klanten rekenen op een correcte en transparante verwerking en de volledige naleving van alle normen en wetgevingen.

Indaver verliest het aspect 'duurzaamheid' nooit uit het oog. We hebben onze missie kernachtig verwoord als "**Indaver, toonaangevend in duurzaam afvalbeheer**". Deze missie wordt vertaald in de kernwaarden die ons handelen sturen en duidelijk maken waar we als bedrijf intrinsiek belang aan hechten.

De kernwaarden van Indaver

- met oog voor mens, veiligheid en milieu
- in wederzijds vertrouwen
- open in woord en daad
- gericht op resultaat
- met aandacht voor continue verbetering

■ Corporate governance

De raad van bestuur en het management van Indaver hechten veel belang aan de principes van 'corporate governance' of deugdelijk bestuur. Zij willen hun corporate governance systeem transparant en toegankelijk maken voor alle stakeholders. Ze beseffen immers dat vertrouwen op lange termijn van alle stakeholders een sleutelement is in de positieve ontwikkeling van de vennootschap.

Indaver is een niet-beursgenoteerde vennootschap en dus niet formeel verplicht om corporate governance codes na te leven. Niettemin ondersteunt Indaver de principes van de Belgian Corporate Governance Code voor beursgenoteerde vennootschappen en hanteert deze als referentiekader voor de verdere uitwerking van een eigen corporate governance model.

Indaver gebruikt onder meer haar website en jaarlijks duurzaamheidsrapport om alle stakeholders op de hoogte te houden van haar corporate governance systeem.

■ Samenstelling raad van bestuur

De raad van bestuur was op 21 april 2010 (datum algemene vergadering) als volgt samengesteld:

Voorzitter

Peter Boerma

Chief Executive Officer, DELTA nv

Ondervoorzitter

Jaap Rieter

Chief Operational Officer, DELTA nv

Bestuursleden

Guy De Clercq, *Managing Partner, Verbaere, De Clercq & Partners*

Paul Vanfrachem, *Zaakvoerder, P&E Management sprl*¹

Achiel Ossaer, *Zaakvoerder, OVAL bvba*²

Yvan Dupon, *Zaakvoerder, Yvan Dupon Consult bvba*³

Roland Van Dierdonck, *Professor aan Vlerick Leuven Gent Management School*⁴

Wilhelmien van Montfrans - Hartman, *Directeur*

Frank Verhagen, *Chief Financial Officer, DELTA nv*

De bestuurders hebben geen operationele bevoegdheid in Indaver nv, haar dochterondernemingen of joint ventures. Vijf van de bestuurders hebben ook geen bestuursmandaat bij een van de aandeelhouders en worden beschouwd als onafhankelijke bestuurders: Guy De Clercq, Paul Vanfrachem, Achiel Ossaer, Yvan Dupon, Wilhelmien van Montfrans - Hartman.

“De principes van corporate governance verhogen het vertrouwen van onze stakeholders.”

1 Paul Vanfrachem vertegenwoordigt P&E Management sprl

2 Achiel Ossaer vertegenwoordigt OVAL bvba

3 Yvan Dupon vertegenwoordigt Yvan Dupon Consult bvba

4 Roland Van Dierdonck vertegenwoordigt de Vlaamse Milieuholding nv

2.2 Beleid

■ Management

Het statutair management staat in voor het uitzetten en realiseren van de strategische lijn van de Groep en de relaties met de aandeelhouders. De Business Development Group is verantwoordelijk voor de coördinatie en opvolging van alle belangrijke groei- en strategische projecten van de Groep. De Business Leadership Group is verantwoordelijk voor alle commerciële en operationele activiteiten van de Groep, over de regio's heen en de profit & losses van de business Industrial Waste Services. De regiodirecties zijn verantwoordelijk voor alle commerciële en operationele activiteiten binnen hun regio en het goed bewaken van de kosten en de profit & losses van de business Municipal Solid Waste.

Alle belangrijke projecten worden begeleid door een projectteam en gestuurd door een stuurgroep, die rapporteert aan de Business Development Group.

De structuur zorgt voor een goed evenwicht tussen het goed opvolgen van alle huidige activiteiten enerzijds en het opzetten van nieuwe groeiprojecten en acquisities anderzijds.

Statutair management

Ronny Ansoms • CEO
Michel Decorte • CFO
Paul De Bruycker • COO

Business Development Group

Ronny Ansoms • CEO
Michel Decorte • CFO
Ann Raveel • CTO
Guido Wauters • Director QESH and Organisational Development
Marcel Ceulemans • Group HR Manager
John Ahern • General Manager Indaver Ireland & UK

Business Leadership Group

Paul De Bruycker • COO / General Manager Benelux
Guido Wauters • Business Support Manager
Marcel Ceulemans • Group HR Manager
John Ahern • General Manager Indaver Ireland & UK
Willy Groffils • Business Reporting Officer
Rob Kruitwagen • Operations Manager IWS
Jo Buekens • Operations Manager / General Manager C&EE
Bart Goethals • Sales & Marketing Manager IWS
Axel Korn • Geschäftsführer SAV (tot 28 april 2010)
Lothar Gehlen • CEO SAV (vanaf 28 april 2010)

Managementcomité Benelux

Paul De Bruycker • General Manager Benelux
Willy Groffils • Financieel & Administratief Directeur
Geert Maes • Directeur Verkoop & Marketing Huishoudelijk Afval
Nic Maes • Plant Manager Doel
Rob Kruitwagen • Plant Manager Antwerpen
Bart Goethals • Sales & Marketing Manager IWS
Alain Konings • Manager QESH Benelux
Annick Van Driessen • Operations Manager
Ignace Van Haecke • Recycling Manager
Karin Smet • HR Manager Benelux
Jos Artois • Communicatiemanager

Managementcomité Ierland

John Ahern • Regional Director
Patricia Boyle • Business Unit Director IWS Ireland
Jackie Keaney • Business Unit Director MSW
Conor Jones • Infrastructure and Services Director
Bart Goethals • Sales & Marketing Director
David McGarry • Financial Director
Bart Verlinden • Plant Manager, Meath
Jenny Keenan • Human Resources Manager
Ruth Robertson • QESH Manager
Gareth Jones • GSK Contracts UK
Jane Hennesy • Communications Manager

2.2 Beleid

Corporate governance charter

Het corporate governance charter regelt de werking van de algemene vergadering, de raad van bestuur, de deskundigencomités en het management. Het charter geeft aan hoe toezicht en controle worden uitgeoefend en draagt bij tot een deugdelijk bestuur.

De raad van bestuur heeft twee deskundigencomités opgericht om haar te helpen bij de uitvoering van haar taken: het auditcomité en het HR-comité. De rol, samenstelling en werking van elk comité werden vastgelegd in de comitécharters die door de raad van bestuur werden goedgekeurd. De uiteindelijke besluitvorming berust bij de raad.

De raad van bestuur duidt het management van Indaver aan en legt hun verantwoordelijkheden, bevoegdheden en verplichtingen vast. De werking van het management wordt geregeld in het managementreglement. Het management is in principe steeds aanwezig op de vergaderingen van de raad van bestuur. De documenten worden voorbereid door het statutair management met input van de Business Development Group, de Business Leadership Group en de regiodirecties. De beslissingen van de raad van bestuur worden toegelicht aan dezelfde groepen in de organisatiestructuur. De ondernemingsraad wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de werking van de onderneming. Op een jaarlijkse bijzondere ondernemingsraad wordt informatie gegeven over de werking van de onderneming in al haar aspecten.

Het corporate governance charter, het charter van het auditcomité en het charter van het HR-comité kunnen gedownload worden van de website www.indaver.com.

■ Toezicht en controle

Voor de belangrijke taak van toezicht en controle laat de raad van bestuur zich bijstaan door het auditcomité. Het auditcomité is samengesteld uit bestuurders die geen operationele bevoegdheid bekleden in Indaver nv, haar dochterondernemingen of joint ventures. Het comité staat de raad van bestuur bij in haar toezichtsfunctie en meer bepaald bij het nazicht van de financiële informatie die zowel voor de aandeelhouders als andere stakeholders bestemd is, het veiligheids- en milieubeleid van de onderneming, het systeem van interne controle dat de raad van bestuur en het management hebben opgezet en het auditproces.

De externe audit wordt uitgevoerd door de commissaris. Een interne afdeling op groepsniveau zorgt voor regelmatige audits binnen Indaver en de voornaamste dochtervennootschappen en participaties.

■ Aandeelhoudersstructuur

DELTA bezit 75 % van de aandelen van Indaver. 25 % van de aandelen plus één aandeel zijn in handen van de Vlaamse Milieuholding en een aantal industriële aandeelhouders. De Vlaamse Milieuholding beschikt over 16 % en een groep industriële aandeelhouders (Janssen Pharmaceutica nv, BASF Antwerpen nv, Solvay nv, Tessenderlo Chemie nv, Bayer Antwerpen nv, Borealis Polymers nv) heeft 9 % van de aandelen. De rechten van de aandeelhouders zijn vastgelegd in een aandeelhoudersovereenkomst.

■ Aandeelhouders Indaver nv

DELTA nv	75 %
Vlaamse Milieuholding nv	16 %
Groep van industriële aandeelhouders	9 %

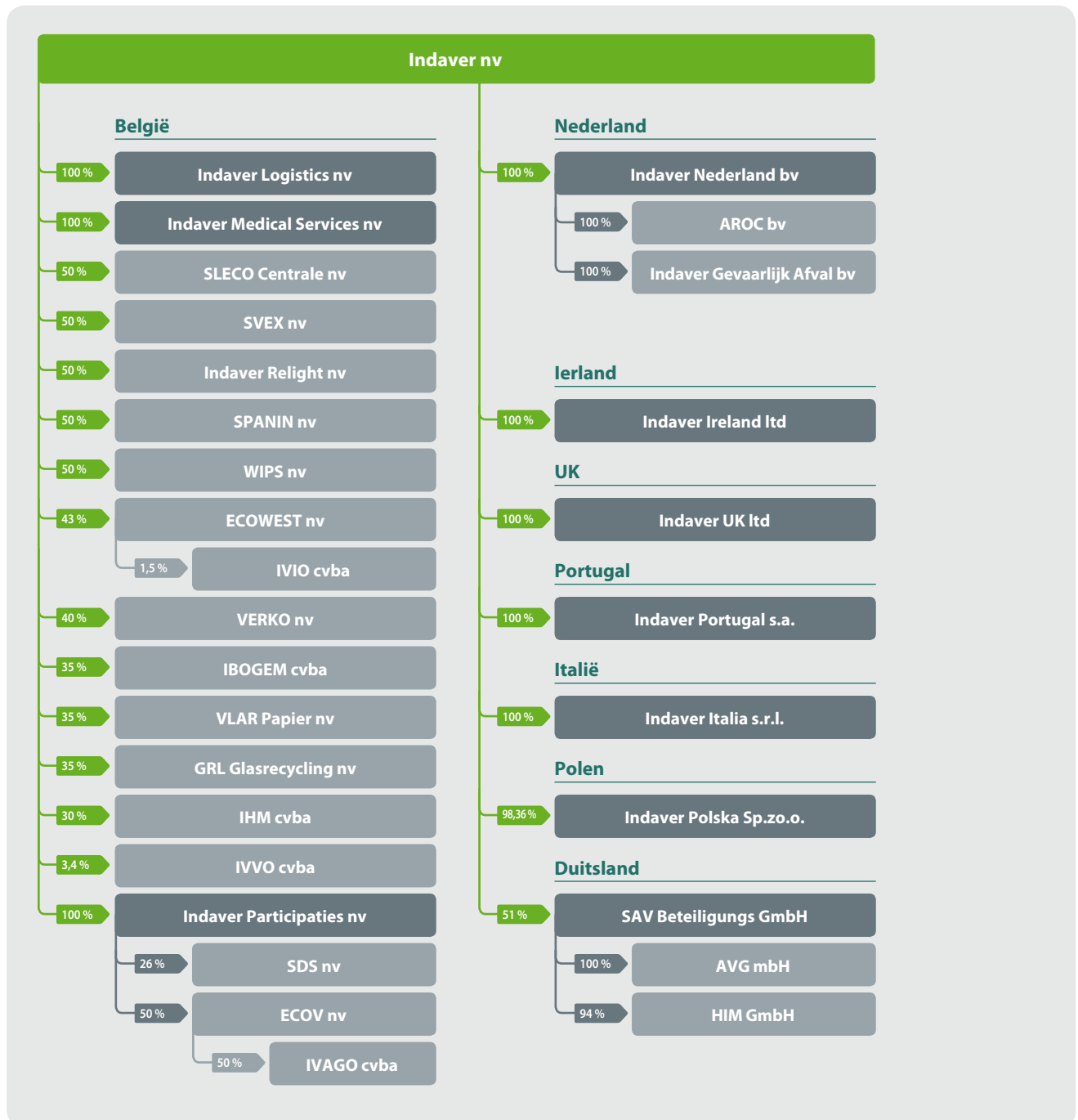
Totaal	100 %
---------------	--------------

“Informatie-uitwisseling tussen raad van bestuur, management en personeel zorgt voor een transparante bedrijfsvoering.”

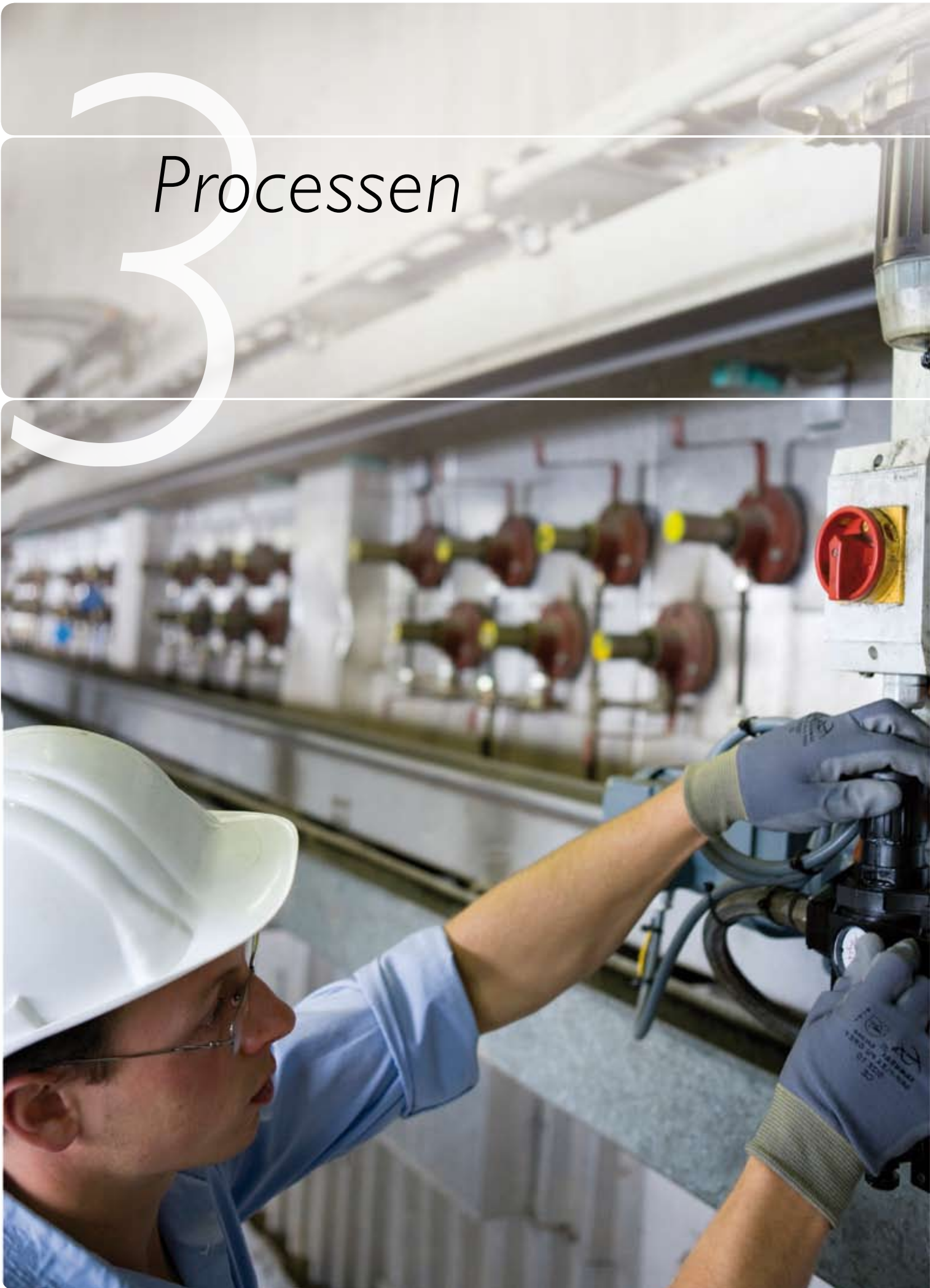
2.2 Beleid

■ Groepsstructuur en participaties

Indaver is actief in België, Nederland, Duitsland, Ierland, het Verenigd Koninkrijk, Polen, Portugal en Italië. Begin 2010 werden de activiteiten in Polen via een management by-out verkocht aan het lokaal management. Het volgende schema illustreert de groepsstructuur, met de belangrijkste dochterondernemingen en participaties. De percentages geven het rechtstreekse of onrechtstreekse aandeelhouderschap van Indaver weer. In dit rapport beschrijven we de activiteiten op de Indaver-vestigingen in binnen- en buitenland en de activiteiten van de participaties van meer dan 50 % of van 50 % wanneer de exploitatie gebeurt op een Indaver-site. Er zijn geen significante veranderingen ten opzichte van de vorige verslagperiode.

3 Processen

Processen en activiteiten: sterk geïntegreerd, goed opvolgbaar

De term 'processen' dekt vele ladingen. In dit hoofdstuk komen de activiteiten van de Indaver Groep aan bod. We besteden ook aandacht aan de manier waarop de bedrijfsprocessen geïntegreerd en beheerd worden. Ten slotte belichten we de belangrijkste projecten en realisaties in 2009.

3.1 Activiteiten van de Indaver Groep

■ Beheer van afvalstoffen in Europa

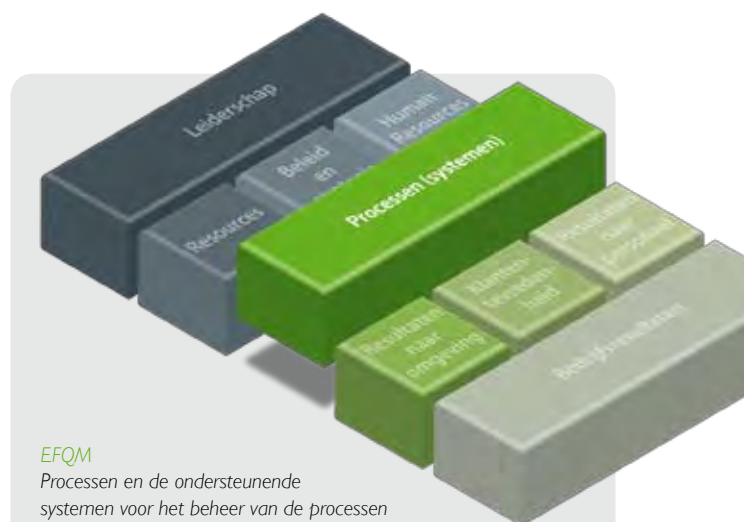
Indaver biedt haar klanten in verschillende Europese landen geïntegreerde diensten en kwaliteitsvolle totaaloplossingen voor afvalbeheer. Indaver beschikt hiervoor over een zeer gedifferentieerd aanbod aan eigen verwerkingsinstallaties. In diverse landen hebben we een netwerk van commerciële activiteiten uitgebouwd. Een deel van het afval verwerken we bij externe centra die aan vergelijkbare veiligheids- en kwaliteitsnormen voldoen. De transfer- of overslagstations van Indaver bevinden zich op strategische locaties in Europa.

België

In België verwerkt Indaver op verschillende sites een brede waaier afvalstoffen volgens de Best Beschikbare Technieken. In haar hoogtechnologische installaties in Antwerpen biedt Indaver een oplossing voor industrieel en gevaarlijk afval. In Doel staan we in voor de thermische verwerking van niet-recyclebaar huishoudelijk afval, vergelijkbaar bedrijfsafval en slib. Op beide sites garanderen complementaire installaties een geïntegreerde oplossing. Het Milieupark in Willebroek behandelt selectief ingezamelde niet-gevaarlijke afvalstoffen met het oog op recyclage en nuttige toepassingen. In Grimbergen accepteren we GFT-afval, organisch-biologisch bedrijfsafval en groenafval met het oog op de verwerking tot waardevolle compost en biomassa. In Leuven staat Indaver Medical Services in voor de thermische verwerking van medisch afval.

Indaver beschikt in België over overslagstations op diverse strategische locaties. In Willebroek en Grimbergen slaan we

grofvuil en huishoudelijke afvalstoffen over van de omliggende gemeenten met het oog op een efficiënt transport naar de eigen verwerkingsinstallaties. Het Waste Treatment Centre in Kallo is ingericht voor de tijdelijke opslag van diverse kleine volumes, vooral gevaarlijke afvalstoffen. Het centrum staat ook in voor de verdere manipulatie van afvalstoffen zodat ze voldoen aan de acceptatiecriteria van eindverwerkingscentra. In Kallo, Nijvel en Waregem huisvesten we onze commerciële afdelingen. De hoofdzetel van Indaver bevindt zich in Mechelen.

EFQM

Processen en de ondersteunende systemen voor het beheer van de processen bevinden zich centraal in het EFQM-model en vormen ook de centrale spil van Indaver als organisatie.

3.1 Activiteiten van de Indaver groep

Nederland

Indaver heeft verschillende activiteiten in Nederland. AROC bv is een dochteronderneming en exploiteert een thermisch proces voor de regeneratie van zoutzuur op de terreinen van staalproducent Corus. Nederlandse industriële klanten kunnen dankzij onze Total Waste Management services bij Indaver terecht voor een integraal afvalbeheer. Voor kleine en middelgrote bedrijven in Zeeland bieden we specifieke afvaldiensten voor kleinere hoeveelheden gevaarlijk afval. Indaver Gevaarlijk Afval bv exploiteert een waterzuiveringsstation, een reinigingsinstallatie voor tankwagens en een transferstation in Hoek, bij Terneuzen, voor gevaarlijke afvalstoffen.

Ierland

Indaver Ireland Ltd levert hoogkwalitatieve en kostenefficiënte diensten in de gespecialiseerde markt voor gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval in Ierland. Het bedrijf wil duurzame oplossingen voor afvalbeheer bieden en bouwt een Waste-to-Energy installatie in Meath.

Verenigd Koninkrijk

Indaver UK biedt hoogkwalitatieve en kostenefficiënte diensten in de gespecialiseerde markt voor industrieel en gevaarlijk afval in het Verenigd Koninkrijk.

Duitsland

Indaver is erg actief in Duitsland via haar meerderheids participatie in SAV. De SAV Groep biedt een integrale dienstverlening aan voor industrieel en gevaarlijk afval, van inzameling tot eindverwerking. Heel wat klanten komen uit de chemische en farmaceutische industrie. De Groep is ook actief in bodemsane-

ring, zowel in Duitsland als in andere Europese landen. De SAV Groep bestaat uit de bedrijven HIM GmbH (Hessische Industriemüll) in Biebesheim en AVG mbH (Abfall-Verwertungs-Gesellschaft) in Hamburg. Samen met hun dochterondernemingen exploiteren ze meerdere installaties over heel Duitsland. Op de sites van Biebesheim en Hamburg baten HIM en AVG respectievelijk telkens twee installaties uit voor de verbranding op hoge temperatuur van industrieel en gevaarlijk afval.

Italië

Indaver Italia zorgt voor een veilige ophaling en transport van gevaarlijk afval naar geautoriseerde verwerkingsinstallaties. Gevaarlijk afval wordt verwerkt in vestigingen van de Indaver Groep of door partners. Indaver Italia heeft verschillende Total Waste Management projecten lopen, voornamelijk bij bedrijven in de (petro)chemische sector.

Portugal

Indaver Portugal staat in voor de inzameling, opslag, transport en export van gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen. In het overslagstation in Abrantes wordt gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval tijdelijk opgeslagen. Voor de verwerking van afvalstoffen doet Indaver Portugal een beroep op verwerkingsinstallaties van de Indaver Groep in Europa, of op externe verwerkingscentra.

Polen

Indaver Polska exploiteert een overslagstation in Opole, in het zuidelijke deel van Polen. De activiteiten in Polen werden begin 2010 via een management buy-out overeenkomst verkocht aan het lokaal management.

■ Overzicht van de activiteiten van de Indaver Groep

België

Antwerpen

- Thermische verwerking
 - 2 draaitrommelovens met terugwinning van energie en uitgebreide gaswassing voor industrieel en gevaarlijk afval
- Fysicochemische verwerking
 - Fysicochemie 1 voor verwerking van vloeibare anorganische afvalstoffen
 - Fysicochemie 2 voor solidificatie en immobilisatie van vaste anorganische afvalstoffen
- Solventenrecuperatie
- Deponie categorie 1 voor gevaarlijke afvalstoffen en reststoffen van verbranding en/of behandeling van afvalstoffen

Doel

- Thermische verwerking
 - 3 roosterovens met terugwinning van energie en uitgebreide gaswassing voor huishoudelijk en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval
 - 3 wervelbedovens met terugwinning van energie en uitgebreide gaswassing voor industrieel slib en vaste afvalstoffen
- Voorbehandeling energierijke afvalstoffen
- Asbehandelingsinstallatie
- Verwerking kwikhoudende afvalstoffen
- Deponie
 - Categorie 1 voor gevaarlijke afvalstoffen en reststoffen van verbranding en/of de behandeling van afvalstoffen
 - Categorie 2 voor uitsluitend anorganisch niet-gevaarlijk afval met een laag gehalte aan biologisch afbreekbare stoffen

Grimbergen

- Overslagstation voor huishoudelijk en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval
- Verwerking groenafval tot biomassa en compost

Kallo

- Overslagstation voor industrieel en gevaarlijk afval
- Logistieke activiteiten

Leuven

- Thermische verwerking van medisch afval

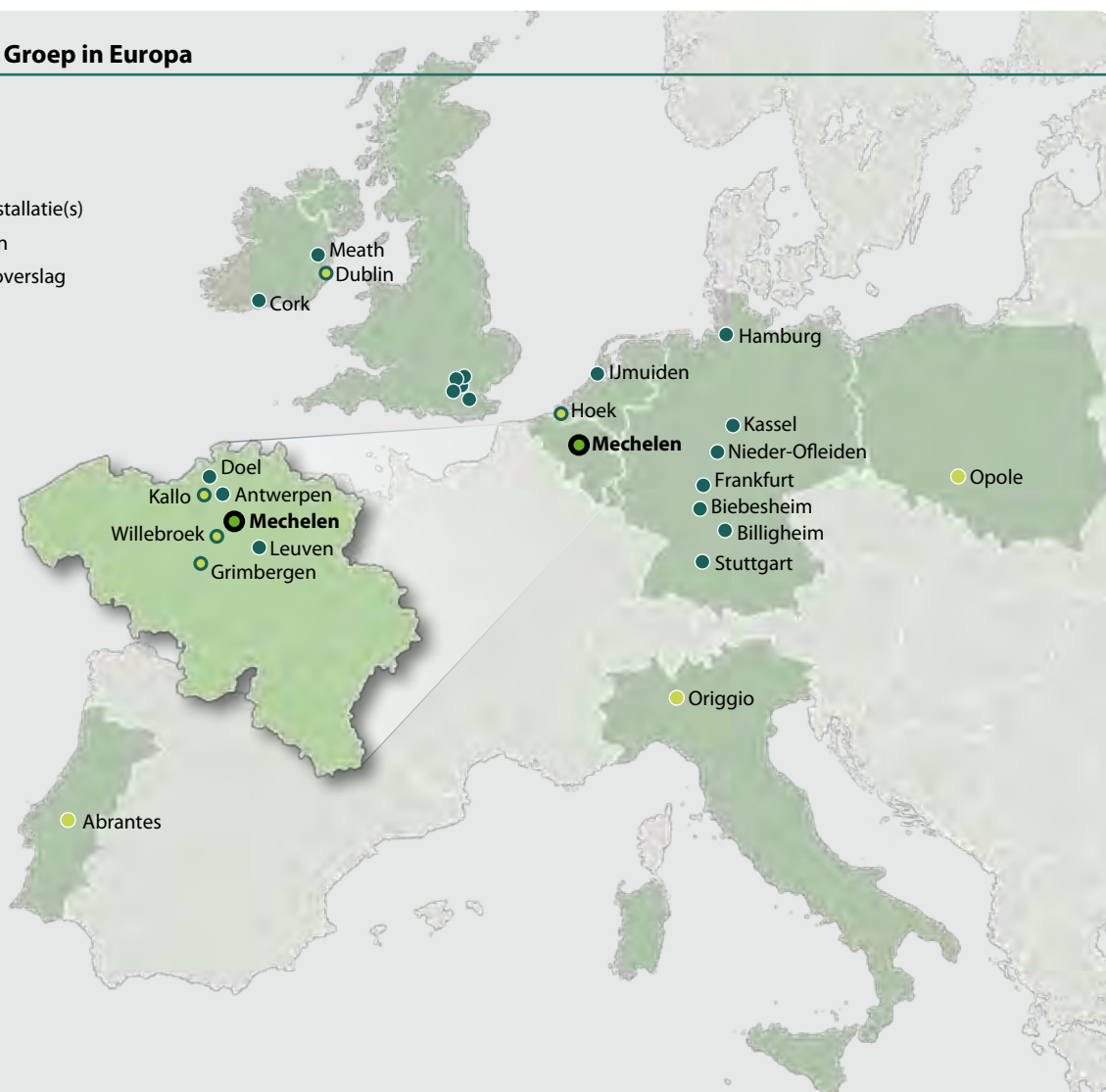
Willebroek

- Overslagstation voor huishoudelijk en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval
- Logistieke activiteiten
- Zuiveren en sorteren PMD
- Voorbehandeling met het oog op recycling van kunststoffen, papier en karton

3.1 Activiteiten van de Indaver groep

De Indaver Groep in Europa

- Hoofdzetel
- Verwerkingsinstallatie(s)
- Overslagstation
- Verwerking + overslag

Nederland

IJmuiden

- Zoutzuurregeneratie

Hoek (Terneuzen)

- Overslagstation voor industrieel en gevaarlijk afval
- Afvalwaterzuivering
- Reinigingsinstallatie voor tankwagens (vrachtwagens en treinwagens)

Duitsland

Hamburg

- Thermische verwerking: 2 draaitrommelovens met terugwinning van energie en uitgebreide gaswassing voor industrieel en gevaarlijk afval
- Fysicochemische verwerking (anorganisch afval)
- Fysicochemische verwerking (organisch afval – emulsiebrekingsinstallatie)

Biebesheim

- Thermische verwerking: 2 draaitrommelovens met terugwinning van energie en uitgebreide gaswassing voor industrieel en gevaarlijk afval
- Fysicochemische verwerking (organisch afval – emulsiebrekingsinstallatie)

Billigheim

- Deponie categorie 1 voor gevaarlijke afvalstoffen en reststoffen van verbranding en/of de behandeling van afvalstoffen

Nieder-Ofleiden

- Exploitatie van een deponie voor niet-gevaarlijk mineraal afval

Frankfurt, Kassel-Bettenhausen, Stuttgart-Hedelfingen

- Fysicochemische verwerking (anorganisch afval)
- Fysicochemische verwerking (organisch afval – emulsiebrekingsinstallatie)

Ierland

Dublin

- Overslagstation voor industrieel en gevaarlijk afval
- Solventbehandeling

Meath

- Thermische verwerking (bouwafval)

Cork

- Thermische verwerking (projectafval)

Italië

Origgio

- Overslagstation

Polen

Opole

- Overslagstation

Portugal

Abrantes

- Overslagstation

Verenigd Koninkrijk

TWM-sites

- Thermische verwerking van farmaceutisch afval

3.2 Duurzame groei

Indaver is uitgegroeid tot een internationale speler in Europa. We breiden onze verwerkingscapaciteit en commerciële activiteiten op een gefaseerde wijze verder uit. We doen dat zowel via organische groei als door weloverwogen overnames en strategische partnerships.

In september 2008 nam Indaver een participatie van 51 % in SAV. Hiermee zetten we een belangrijke stap in de realisatie van onze strategie voor het businesssegment industrieel en gevaarlijk afval. In 2009 stond een verdere integratie van de activiteiten voorop waardoor we onze klanten een geïnte-

greerde Total Waste Management aanpak kunnen aanbieden met hetzelfde kwaliteitsniveau in verschillende Europese landen. In Meath ging Indaver verder met de bouw van de eerste grote thermische verwerkingsinstallatie in Ierland.

Ook in België streven we verder naar duurzame groei. Op verschillende sites zijn nieuwe projecten in ontwikkeling. Op onze site in Doel willen we een vierde roosteroven bouwen en op onze site in Antwerpen willen we onze statische oven ombouwen voor de thermische verwerking van medisch afval.

“Indaver groeide uit tot een belangrijke Europese speler.”

Op onze site in Doel (boven) willen we een vierde roosteroven bouwen en op onze site in Antwerpen (onder) willen we onze statische oven ombouwen voor de thermische verwerking van medisch afval.

3.3 Afval in beheer: hoeveelheden

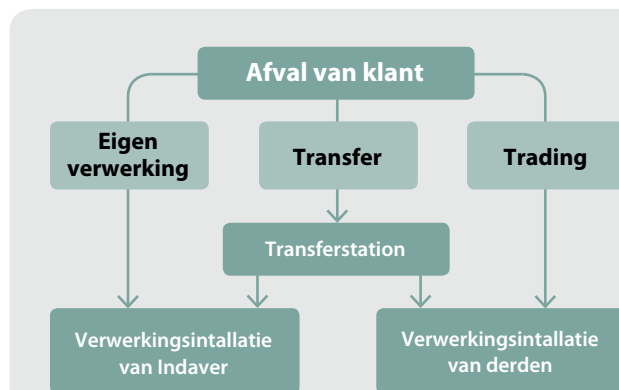
In 2009 bood Indaver voor circa 3 miljoen ton afvalstoffen een oplossing, in eigen verwerkingsinstallaties en aangevuld door verwerking in externe centra.

Onder verwerking beschouwen we zowel de afvalstoffen die in een Indaver-installatie worden verwerkt als de afvalstoffen die worden aangeleverd op een Indaver-transferstation.

De vermelde tonnages onder 'eigen verwerking' omvatten de afvalstoffen die rechtstreeks door onze klanten of via een Indaver-transferstation worden verwerkt in een Indaver-installatie. Hierin zitten ook de interne afvalstromen vervat. De vermelde tonnages onder 'transfer' omvatten afvalstoffen die op een Indaver-site of overslagstation tijdelijk worden op- of overgeslagen in afwachting van definitieve verwerking bij Indaver of in een installatie van derden. Kleine voorbehandelingen zoals ompakken beschouwen we eveneens onder 'transfer'.

Trading omvat de afvalstoffen die, onder het beheer van Indaver of één van haar dochters, rechtstreeks van de klant naar een verwerkingsinstallatie van derden of een andere dochter worden gebracht. Indaver nv en haar verschillende dochters beschouwen we hierbij dus als aparte entiteiten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale hoeveelheid verwerkte afvalstoffen en de hoeveelheid trading per land.

- **Eigen verwerking** = afvalstoffen die rechtstreeks of via een Indaver-transferstation worden aangeleverd bij een Indaver-installatie + eigen interne afvalstromen
- **Transfer** = afvalstoffen die tijdelijk op- of overgeslagen worden op een Indaver-transferstation
- **Trading** = afvalstoffen die rechtstreeks van de klant in een installatie van derden of van een andere dochter worden verwerkt onder beheer van Indaver

■ Totale hoeveelheid afval in beheer (in ton)

	verwerking		trading	totaal
	eigen verwerking	transfer		
Antwerpen	438 547			438 547
Doel	1 035 438			1 035 438
Kallo		2 732		2 732
Willebroek	42 274	27 521		69 795
Grimbergen	33 241	44 630		77 871
Leuven (Indaver Medical Services)	11 316			11 316
totaal België	1 560 816	74 883	160 022	1 795 721
IJmuiden (AROC)	123 750			123 750
Hoek (IGA)	32 786	10 520		43 306
totaal Nederland	156 536	10 520	34 359	201 415
Polen (Indaver Polska)		1 430	3 866	5 296
Italië (Indaver Italia)		7 944	13 973	21 917
Ierland (Indaver Ireland)		19 086	54 746	73 832
Portugal (Indaver Portugal)		2 183	2 894	5 077
Duitsland (SAV)	505 773	30 663	305 353	841 789
algemeen totaal	2 223 125	146 709	575 213	2 945 047

3.3 Afval in beheer: hoeveelheden

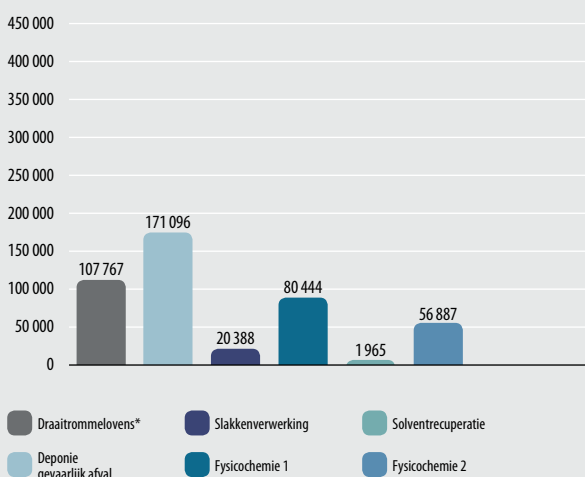
■ Hoeveelheden verwerkt afval in België

In 2009 verwerkte Indaver 1 795 721 ton afvalstoffen in haar Belgische vestigingen (verwerkingsinstallaties en overslag-activiteiten). Onderstaande grafieken geven een overzicht van de hoeveelheden overgeslagen afval of verwerkt afval per installatie. In totaal noteerden we 438 547 ton in Antwerpen, 1 035 438 ton in Doel, 69 795 ton in Willebroek, 77 871 ton in Grimbergen. In Kallo werd in totaal 2 732 ton verwerkt. Bij Indaver Medical Services in Leuven werd 11 316 ton verwerkt.

■ Hoeveelheid verwerkt afval per installatie (in ton)

Site Antwerpen

totaal: 438 547 ton

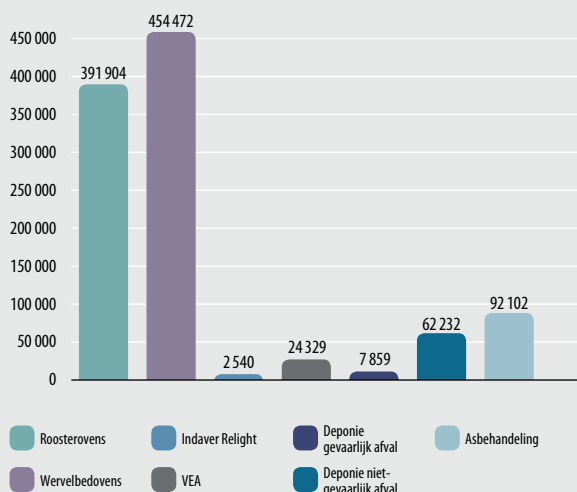

* Hoeveelheid afvalstoffen inclusief afvalolie en pelsmateriaal

■ Hoeveelheid verwerkt afval per installatie (in ton)

Site Doel

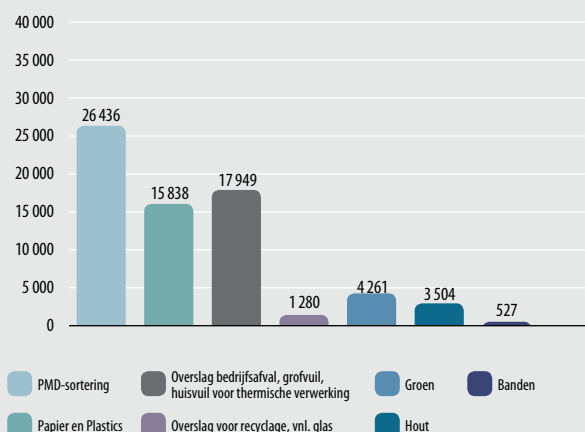
totaal: 1 035 438 ton

■ Hoeveelheid verwerkt afval per installatie (in ton)

Site Willebroek

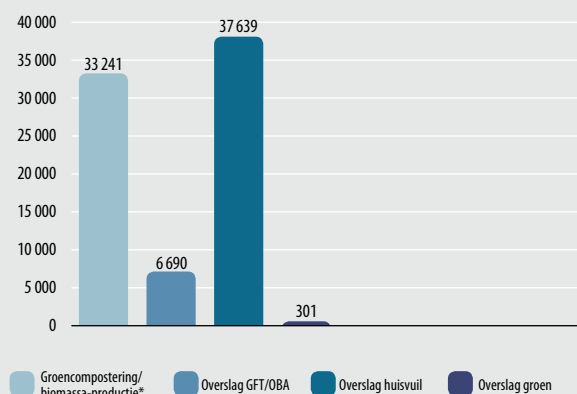
totaal: 69 795 ton

■ Hoeveelheid verwerkt afval per installatie (in ton)

Site Grimbergen

totaal: 77 871 ton

* inclusief in- en verkoop van compost & opschonen van vervuilde zeefoverloop

3.3 Afval in beheer: hoeveelheden

■ Hoeveelheden verwerkt afval in Duitsland

Op haar sites in Duitsland verwerkte Indaver in totaal 505 773 ton afvalstoffen. 30 663 ton afvalstoffen werden via een transferstation afgevoerd voor verdere verwerking.

■ Hoeveelheden verwerkt afval in Nederland

In de zoutzuurregeneratie-eenheid van AROC in IJmuiden werd 123 750 ton uitgereageerd zoutzuur geregenereerd tot herbruikbaar zoutzuur.

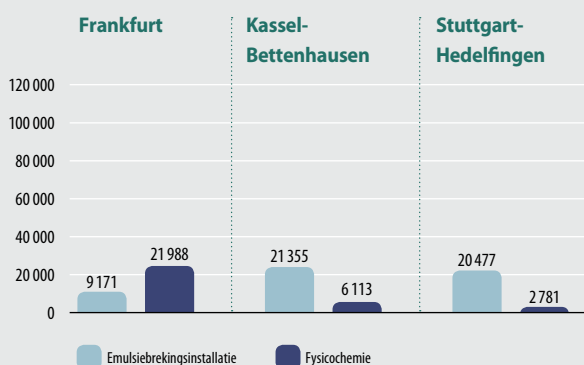
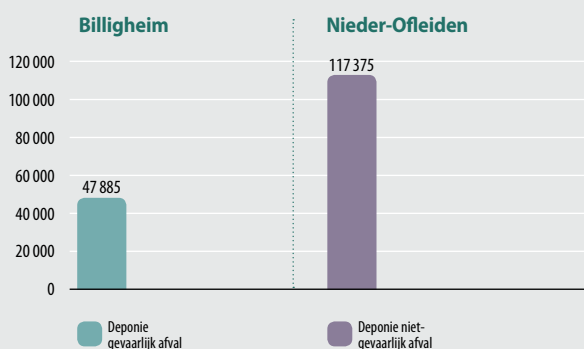
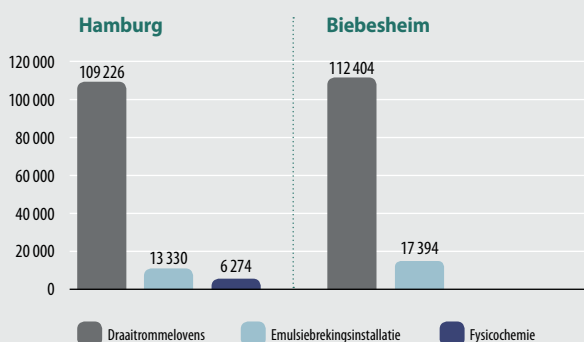
Site Hoek (IGA)

Op haar site in Hoek beschikt Indaver over een waterzuiveringsinstallatie, een overslagstation en een reinigingsinstallatie voor tankwagens (vrachtwagens en treinwagens). In 2009 werden respectievelijk 13 258 vrachtwagens en 338 treinwagens gereinigd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale hoeveelheid verwerkt afval op het depot en in de afvalwaterzuiveringsinstallatie.

■ Hoeveelheid verwerkt afval per installatie (in ton)

Sites Duitsland

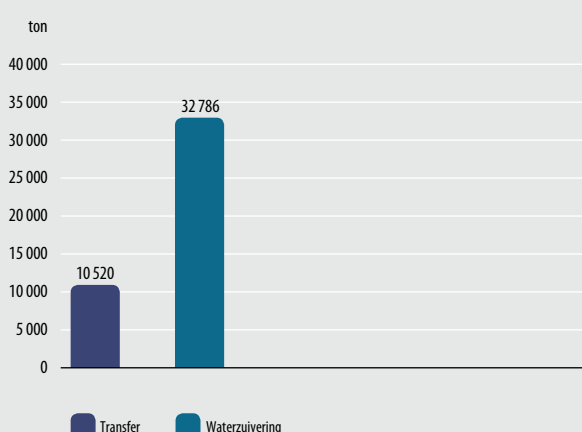
totaal: 505 773 ton

■ Hoeveelheid verwerkt afval per installatie (in ton)

Site Hoek (IGA)

totaal: 43 306 ton

3.3 Afval in beheer: hoeveelheden

■ Verhouding verwerking, transfer en trading

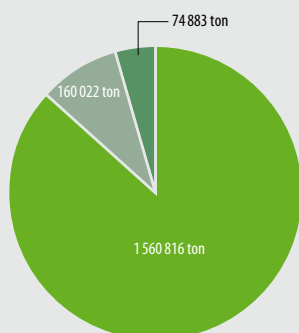
Van de totale hoeveelheid afvalstoffen die Indaver in 2009 in beheer had, werd 75,5 % in eigen Indaver-installaties verwerkt. In afwachting van verdere verwerking – bij Indaver of bij derden – werd 5 % van de afvalstoffen eerst overgeslagen op een eigen overslagstation. Via trading werd 19,5 % van de afvalstoffen rechtstreeks verwerkt bij derden.

Kwaliteitsvolle aanpak door efficiënte opvolgings- en controlesystemen

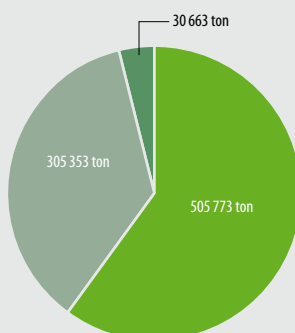

■ Afval in beheer: verhouding verwerking, trading, transfer

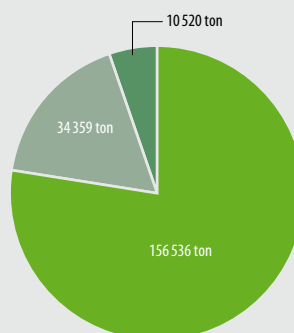
België 1 795 721 ton

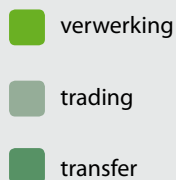
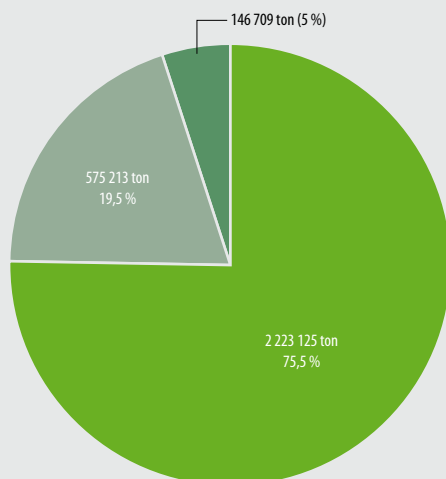
Duitsland 841 789 ton

Nederland 201 415 ton

Totaal Indaver 2 945 047 ton

3.4 Beheer van processen

Indaver streeft er steeds naar om haar processen optimaal te beheren en voortdurend te verbeteren. Daarvoor hanteren we een reeks efficiënte opvolgings- en controlesystemen, die in verhouding staan tot de mogelijke risico's op het vlak van milieu, kwaliteit en veiligheid. Geïntegreerde en uniforme managementsystemen ondersteunen elk proces. Doorgedreven automatisering versterken we met de kennis en ervaring van onze medewerkers. Ook bij afvalverwerking door derden streven we dezelfde kwaliteitsvolle aanpak na. Een uniform en gestructureerd outletmanagement begeleidt ons daarbij.

■ Automatisering en integratie van bedrijfsprocessen

Indaver kiest bewust voor geïntegreerde en uniforme managementsystemen. Het merendeel van onze sites zijn ISO 9001- en/of ISO 14001-gecertificeerd. Voor de activiteiten die we uitvoeren op de terreinen van klanten beschikken we over een VCA**-certificaat.

Indaver onderscheidt zich door een maximale automatisering en integratie van de verschillende bedrijfsprocessen. Zo willen we ons als kwaliteitsvolle en unieke partner positioneren op de markt van duurzaam afvalbeheer. Dankzij de verregaande integratie tussen de verschillende processen en systemen, heeft Indaver op elk ogenblik een accuraat beeld van de te verwerken afvalstoffen, en garanderen we onze klanten een volledige naspeurbaarheid van de afvalstroom.

Verschiedende automatiseringssystemen vormen de schakels van een geïntegreerd totaalproces: SAP-software voor de opvolging van het afvalbeheer, procescomputers voor de afvalverwerking en het Laboratory Information Management System (LIMS) voor het beheer van de analyseresultaten. In die flow heeft Indaver voortdurend een correct en volledig zicht op alle nodige bedrijfsgegevens, de traceerbaarheid en milieuprestaties van de activiteiten.

■ Tabel certificaten

Land	Titelhouder	Sites	Certificaat	Sinds	Huidig certificaat geldig tot
België	Indaver nv	Antwerpen	ISO 9001/ 14001	1991/ 1991	Nov. 2012 ⁽¹⁾
	Indaver Relight nv	Doel	VCA** (scope: TWM - onsite activiteiten)	2003	Feb. 2013
	Indaver Logistics nv	Willebroek			
		Grimbergen Kallo Mechelen			
Nederland	AROC bv	Site IJmuiden	ISO 9001/ 14001	2002/ 2004	Nov. 2012 ⁽²⁾
	IGA bv	Site Hoek	ISO 9001/ 14001	1995/ 1997	Nov. 2012
			SQAS	2002	Jul. 2012
Ierland	Indaver Ireland Ltd	Dublin Port	ISO 9001/ 14001	1994/ 2000	Aug. 2012
	Dun Laoghaire	Cork	OHSAS 18001	2002	Aug. 2012
		Kilmallock			
		Newcastle West Mungret			
Italië	Indaver Italia	Origgio	EMAS	2008	Okt. 2010
			ISO 14001	2007	Nov. 2010
Polen	Indaver Polska	Opole	ISO 9001/ 14001	2005	Sept. 2011
Duitsland	AVG mbh	Hamburg	ISO 9001	1994	Aug. 2010
			ISO 14001	1997	Aug. 2011
			OHSAS 18001	2003	Aug. 2010
			EFB ⁽³⁾	1997	
	HIM GmbH	Biebesheim	ISO 14001	2001	Dec. 2011
		Biebesheim, Frankfurt/Main, Kassel, Billigheim, Stuttgart	EFB ⁽³⁾	1997	Mei 2010

1 Bij de hercertificatie van Indaver in november 2009 is de scope van certificatie van Indaver uitgebreid naar Indaver Logistics nv.

2 Sinds november 2009 heeft AROC bv niet langer een apart certificaat maar is site IJmuiden als Indaver-site opgenomen in het algemene certificaat van Indaver.

3 EFB : Entsorgungsfachbetrieb nach dem Kreislaufwirtschafts- und Abfallgesetzes (KfW-/AbfG) (specifieke milieucertificatie afvalsector, ontwikkeld in Duitsland)

3.4 Beheer van processen

■ Kennismanagement

Kennisbeheer is in de huidige kenniseconomie een belangrijke competitieve factor. Het leidt tot een organisatie die slimmer, sneller, efficiënter, creatiever en alerter met kennis omgaat. In combinatie met zin voor initiatief en creativiteit vormt het de basis voor innovatie.

Indaver heeft door de jaren heen enorm veel kennis opgebouwd, die dankzij het kleine verloop onder medewerkers bovendien steeds binnen het bedrijf gebleven is. Om die kennis te verspreiden onder een groter deel van onze organisatie, is een structureel kennisbeheer nodig.

Vandaag bestaan er zes kennisdelingsfora rond strategische kennisdomeinen: Afvalbeheer, Special Waste Incineration (SWI), Residubeheer, Publiek-private samenwerking (PPS), SAP-businessprocessen en Energie en Klimaat. De leden van de fora wisselen informatie uit, beheren documenten, beantwoorden veelgestelde vragen en starten discussies rond bepaalde onderwerpen.

Afvalbeheer

Het kennisdelingsforum 'Afvalbeheer' bouwde in 2009 de kennisbank op het intranet verder uit en zorgde voor de nodige actualisering. De kennisbank werd ook gemigreerd naar het nieuwe documentbeheersysteem.

Het forum organiseerde voor de derde keer de cursus afvalbeheer, die deelnemers inzicht geeft in de Indaver-aanpak voor afvalbeheer. Bovendien werd reeds een opleiding voorzien rond het belangrijke nieuwe item van de Classification, Labelling and Packaging verordening CLP 1272/2008, waar Indaver zich op voorbereidt. De CLP-verordening handelt over de nieuwe indeling en etikettering van chemische stoffen en mengsels die op de markt worden gebracht, en heeft ook impact op het beheer van afvalstoffen.

Special Waste Incineration (SWI)

Het kennisdelingsforum SWI beheert, structureert, verwerft en verspreidt strategische kennis rond het ontwerp, het gebruik en de ontwikkeling van hogetemperatuursinstallaties, inclusief rookgasbehandeling, opslag en afvalvoedingssystemen. Het forum beschikt over heel wat informatie over het opereren van de draaitrommelovens in Antwerpen en de installaties van SAV in Hamburg en Biebesheim.

Naar aanleiding van de bezoeken aan de SAV-installaties, stelde het forum in 2009 een lijst op van innovaties die het verder wil onderzoeken. Op die manier streven we zo veel mogelijk naar synergie en uitwisselen van kennis.

Het forum maakte in 2009 ook een intern technisch expert vrij voor een diepgaande studie van draaitrommelovenprocessen.

Energie en Klimaat

Het kennisdelingsforum Energie en Klimaat werd in 2009 opgericht. Het forum organiseerde meteen een aantal activiteiten, onder meer rond nieuwe wetgevingen en de energiecluster Doel.

Het forum is in de eerste plaats gericht op kennisdeling, maar zet als werkgroep ook projecten op die het resultaat van maatregelen op het vlak van energie en klimaat verhogen.

Residubeheer

Het multidisciplinaire kennisdelingsforum Residubeheer inventariseert, beheert en deelt de historische kennis van Indaver en externe studies. Het bekijkt de residuproblematiek in een nationale maar ook een internationale context. De opgebouwde kennis moet innovatie helpen bevorderen.

“Een efficiënt kennisbeheer is een basisvoorwaarde voor creativiteit en innovatie.”

3.4 Beheer van processen

Publiek-private samenwerking

In 2008 focuste het kennisdelingsforum Publiek-private samenwerking zich op het samenbrengen van kennis die verspreid zat over de verschillende locaties in Vlaanderen. Deze input werd in 2009 gebruikt om de dienstverlening van Indaver naar openbare besturen duidelijk af te lijnen als businessmodel. Het ontstaan van de naam 'Public waste PartnershipS' met zijn inhoudelijke invulling was hier het resultaat van. De dienstverlening werd samengevat in een presentatie die afgetoetst werd in Nederland en Ierland, ook twee regio's waar Indaver diensten aanbiedt aan openbare besturen. Het forum gaf ook concreet advies aan Indaver Ierland rond de commerciële en relationele benadering van lokale overheden. Die kennis bleek meteen nuttig bij daaropvolgende internationale aanbestedingen.

SAP-businessprocessen

Het kennisdelingsforum SAP-businessprocessen focuste in 2009 op ervaringen en kennis uitwisselen over SAP, met nadruk op efficiënte verbetering. De DIM of 'Domain Improvement Meeting' werd in het leven geroepen. Dit overleg wordt gehouden tussen key-users, business process owners, het SAP-competentiecentrum en business-supportmedewerkers. We bespreken SAP-vraagstukken, reiken elkaar oplossingen aan en verhogen na kritisch overleg de efficiëntie van de SAP-processflow. Het overleg gebeurt in Benelux-verband en zal vanaf 2011 op een breder internationaal niveau plaatsvinden.

■ Outletmanagement

In de geest van 'continue verbetering' gaat Indaver op zoek naar de ecologisch en economisch meest verantwoorde oplossing voor afvalverwerking, zowel voor industriële klanten (TWM-businessmodel) als voor openbare besturen (PwPS-businessmodel). Daarbij zijn twee scenario's mogelijk: verwerking in eigen installaties of in installaties van derden, de zogeheten outlets.

Indaver beschikt op dit ogenblik over zo'n 300 externe outlets. Er zijn verschillende redenen om te kiezen voor verwerking bij derden:

- Het externe centrum beschikt over een meer aangewezen verwerkingstechnologie, bijvoorbeeld voor de verwerking van gasflessen, cleaning van vaten of de regeneratie van actieve kool.
- Om transportkosten te drukken, werken we soms samen met lokale, externe centra. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de lokale verwerking van bepaalde buitenlandse afvalstromen.
- Bij onderhoudswerkzaamheden aan Indaver-installaties wordt soms een extern centrum als back-up ingeschakeld. Op die manier vermijden we dat de aan- en afvoer van reguliere afvalstoffen wordt verstoord.

Bij aanvragen om de afvalstoffen bij derden te verwerken, gebruiken we het auditingprogramma als leidraad. Op die manier kunnen we nagaan of de verwerking in het externe centrum gebeurt volgens de principes van de Indaver 'Codes van goede praktijk voor duurzaam afvalbeheer'.

Codes van goede praktijk voor duurzaam afvalbeheer

1. Handel volgens de correcte interpretatie van de Europese definitie van afval.
2. Behandel afval in gespecialiseerde vergunde installaties.
3. Verdun afval niet, het is geen oplossing.
4. Ga voor kwaliteit, sorteer afval.
5. Vernietig gevaarlijk organisch afval, streef naar terugwinning van energie en materialen.
6. Garandeer dat er geen gevaarlijke componenten terechtkomen in de voedsel- en productketen.
7. Waarborg transparantie en traceerbaarheid bij afvalbeheer.
8. Behandel afval in state-of-the-artinstallaties met best beschikbare technieken.
9. Vermijd bedrieglijke recycling. Behandel afval in vergunde installaties.
Heb oog voor duurzaam afvalbeheer.
10. Volg alle geldende regels. Internationaal afvaltransport mag niet leiden tot eco-dumping.

3.4 Beheer van processen

Trading vraagt om audits

Dankzij het outletmanagement groeit onze tradingactiviteit gestaag. Om onze klanten full compliance te kunnen garanderen, zijn betrouwbare partners uitermate belangrijk. Indaver garandeert dat de verwerking ook hier op een milieuveilige manier gebeurt, conform de geldende wetgeving. Met dit doel én om een duurzame samenwerking met de externe centra op te bouwen, heeft Indaver een systematiek uitgewerkt om externe centra te auditen.

Audit van extern centrum

De audits gebeuren aan de hand van een checklist die voortdurend geactualiseerd en verfijnd wordt. Het auditteam gaat na wat er precies gebeurt met de afvalstoffen, zowel op fysisch als op administratief vlak. De manier waarop de audit wordt gevoerd en de mate van detail hangt af van het type afvalstof en de verwachtingen van de klant. Full compliance is steeds het uitgangspunt. De goedkeuring van een centrum gebeurt door een Approval Team, samengesteld uit experts in verschillende domeinen. Relevante informatie uit de auditrapporten wordt verzameld in een centrale database die toegankelijk is voor alle medewerkers. In 2009 voerden we een 20-tal audits uit bij verwerkingscentra in België, Nederland, Duitsland en Ierland. In verschillende gevallen namen ook vertegenwoordigers van industriële klanten deel aan deze audits.

Indaver houdt ook de activiteiten van haar externe partners nauwlettend in het oog. Alleen zo kunnen we full compliance garanderen.

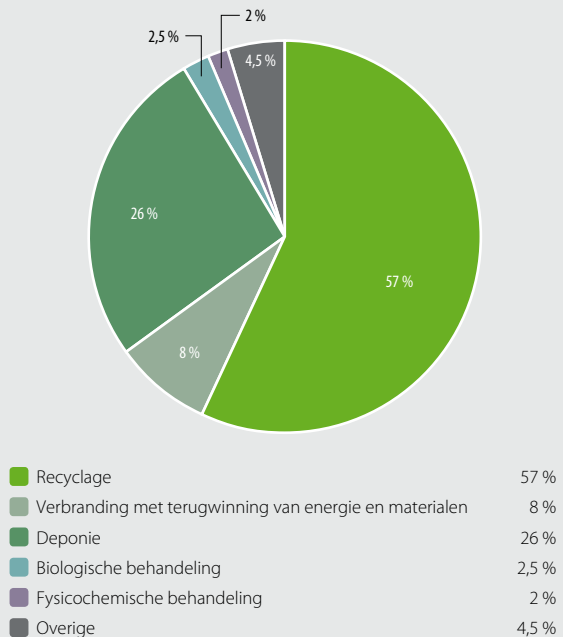
Uitbreiding Approval Team

Sinds eind 2009 bevat het Approval Team ook QESH-verantwoordelijken uit Ierland, Italië en Polen. Op die manier werkt Indaver verder aan een efficiënt Europees netwerk van externe outlets.

Verwerking bij externe outlets

Dankzij de TWM-benadering biedt Indaver haar klanten een oplossing voor hun volledige afvalstoffenpakket. De verwerking bij externe outlets is complementair aan de verwerking in Indaver-installaties. Onderstaande grafiek geeft een visueel overzicht van de verdeling volgens bestemming.

Verwerkingspallet bij externe outlets

Trading naar externe outlets: hoeveelheden per land (in ton)

	Trading 2009
België	160 022
Nederland	34 359
Polen	3 866
Italië	13 973
Ierland	54 746
Duitsland	305 353
Portugal	2 894
totaal	575 213

3.5 Realisaties en projecten: markante feiten

Indaver verbetert voortdurend haar verwerkings- en beheersprocessen. We focussen op het verbeteren van de kwaliteit van onze processen en dienstverlening, het beheersen van de kosten en het beter benutten van onze verwerkingscapaciteit. We doen dit door bestaande installaties of systemen aan te passen en nieuwe systemen te integreren in lopende processen. We spelen hierbij steeds in op evoluties in de milieuwetgeving, nieuwe types afvalstoffen of specifieke verwachtingen van onze klanten. Voor het identificeren of uitwerken van verbeteringsprojecten werken we nauw samen met de academische wereld en onderzoeksinstituten.

Bij het doorvoeren van vernieuwingen staan de zorg voor het milieu, de arbeidsomstandigheden voor medewerkers en een kwaliteitsvolle dienstverlening voor klanten centraal.

■ Regio Benelux

Plannen voor een vierde lijn in de roosteroven te Doel

Indaver wil een vierde lijn met een capaciteit van 200 000 ton toevoegen aan haar roosterovens in Doel. De installatie zal bedrijfsafvalstoffen en andere hoogcalorische afvalstoffen verwerken die niet in aanmerking komen voor materiaalrecuperatie en die nu nog gestort of uitgevoerd worden.

Noodzakelijke uitbreiding

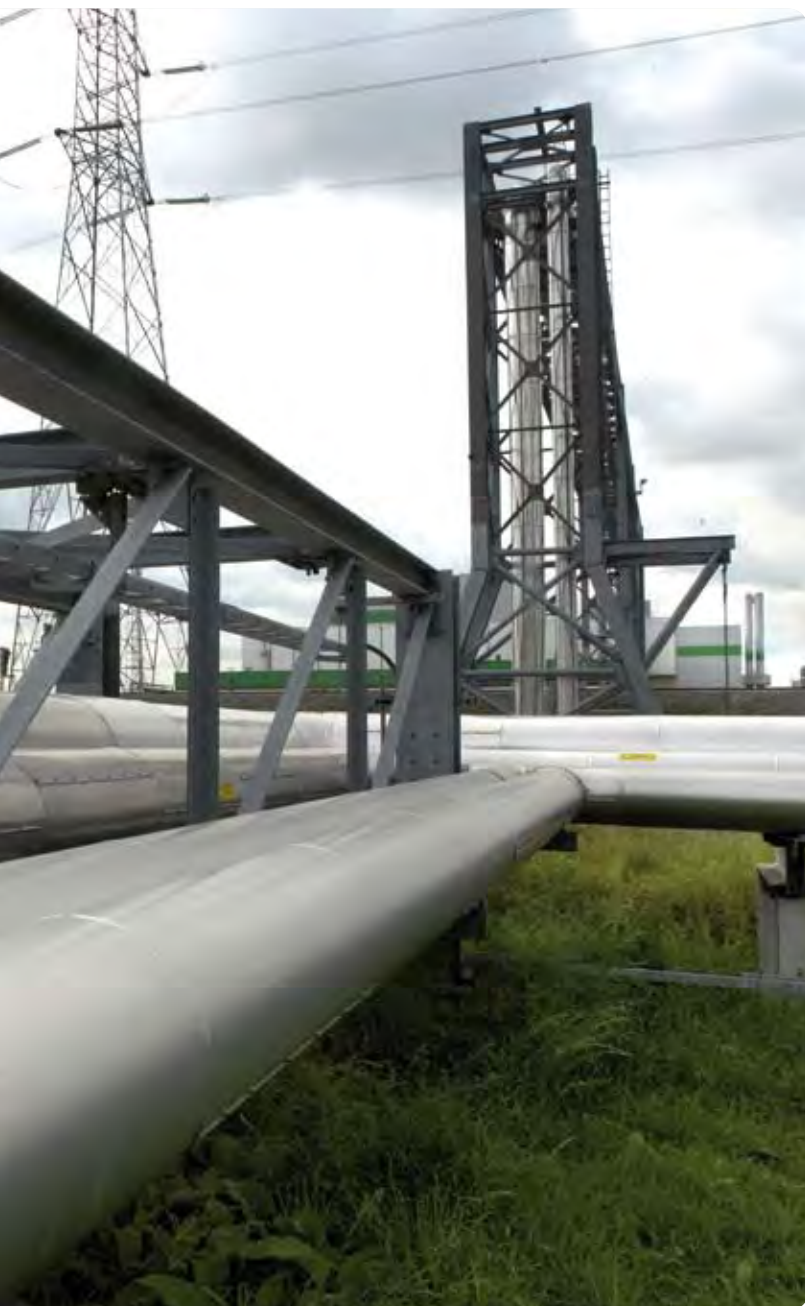
Eind 2009 werd een milieu- en bouwvergunning verleend voor de vierde lijn. Tegen deze vergunning werd beroep aangetekend omdat er discussie bestaat over de nood aan bijkomende thermische verwerkingscapaciteit. Indaver is er echter van overtuigd dat een uitbreiding van de verbrandingscapaciteit noodzakelijk is, onder meer om de voorziene heropleving van de economische activiteit op te vangen en om het storten van brandbare fracties in Vlaanderen verder af te bouwen.

Elektriciteit voor 175 000 gezinnen

Daarnaast wil Indaver ook de synergievoordelen op haar site Doel ten volle benutten. In een Europees perspectief moeten we onze infrastructuur competitief houden en afstemmen op de langetermijnnoden. Eenmaal de vierde lijn operationeel is, zal de site in Doel voldoende energie leveren om 175 000 gezinnen van elektriciteit te voorzien.

Verdere integratie van Indaver en DELTA Milieu

In 2009 werden de samenwerkingsmogelijkheden tussen Indaver en DELTA Milieu, een afdeling van DELTA, verder onderzocht. De voorbereidende gesprekken hebben begin 2010 geleid tot een beslissing van de raad van bestuur van Indaver en de raad van commissarissen van DELTA. De activiteiten van DELTA Milieu zullen verkocht worden aan Indaver. De verdere integratie en de nieuwe organisatiestructuur zullen doorgevoerd worden in de loop van 2010.

Geproduceerde stoom doet dienst als proceswarmte in naburig bedrijf.

3.5 Realisaties en projecten: markante feiten

Nieuwe voorbehandelingsinstallatie voor wervelbedovens

Indaver breidde haar wervelbedovens in Doel uit met een nieuwe voorbehandelingsinstallatie, die een capaciteit heeft van 200 000 ton per jaar. Indaver nam de installatie medio 2009 in gebruik. Voorbehandeling van de vaste afvalstoffen is nodig voor een optimale verwerking in de oven. Dankzij de nieuwe voorbehandelingsinstallatie kan ook niet-voorbehandeld afval rechtstreeks op de site worden aangeleverd.

Ombouw statische oven in Antwerpen

Indaver verkreeg in 2009 een milieu- en bouwvergunning om haar statische oven op de site Antwerpen om te bouwen. De prijsvraag voor de aanneming werd uitgestuurd. De installatie zal gebruikt worden om onder meer risicohoudend medisch afval, solventen en andere laagcalorische vloeistoffen te verwerken. Indaver zal ook de opslagfaciliteiten uitbreiden. Op die manier kunnen we de thermische verwerking van risicohoudend medisch afval blijven garanderen.

Effectief en efficiënt

Indaver zette onder het motto 'effectief & efficiënt' een interne campagne op om nog meer resultaatgericht én kostenefficiënt te werken. 'Gericht op resultaat' en 'aandacht voor continue verbetering' zijn 2 van onze 5 kernwaarden, die we met deze actie extra in de verf willen zetten.

Vijf thema's komen aan bod in de campagne:

- Orde en netheid: een ordelijke en nette werkplek is een voorwaarde om veilig te werken en veilig werken staat gelijk met efficiënt werken.
- Kennis delen: de kennisdelingsfora en de kennisdatabanken worden verder uitgebreid om onze kennis binnen de organisatie beter te beheren en efficiënter te gebruiken.
- Indanet: het nieuwe documentmanagementsysteem Indanet maakt een efficiënter beheer van documenten en een betere samenwerking mogelijk.
- Efficiënt vergaderen: overleg zit stevig ingebakken in de bedrijfscultuur van Indaver en dat blijft belangrijk. We streven wel naar een efficiëntere manier van vergaderen.
- Efficiënt rapporteren: streven naar een efficiënte en effectieve manier van rapporteren.

Regio Ierland

De afvalverwerkingsinstallatie van Meath

In augustus 2008 startte Indaver met de bouw van de eerste grote afvalverwerkingsinstallatie in Meath. Meath ligt ongeveer 30 kilometer ten noorden van Dublin. De installatie zal in 2011 operationeel zijn en kan jaarlijks tot 200 000 ton huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval thermisch verwerken met energierecuperatie. De turbine van 20 MW zal voldoende elektriciteit produceren om jaarlijks 20 000 huishoudens van energie te voorzien.

Artistieke impressie van de afvalverwerkingsinstallatie in Meath (Ierland)

3.5 Realisaties en projecten: markante feiten

Verbranding in draaitrommelovens beter voor het milieu dan co-incineratie in cementinstallaties

Voor gevaarlijke afvalstoffen worden vandaag twee verschillende thermische verwerkingsprocessen toegepast. De stoffen kunnen verwerkt worden in gespecialiseerde draaitrommelovens of meeverbrand worden in cementinstallaties. Recente studies geven aan dat de milieu-impact van de verwerking in draaitrommelovens beduidend lager is dan die van de cementinstallaties.

Twee processen, twee verschillende uitgangspunten

De processen van een draaitrommeloven en een cementinstallatie hebben een totaal verschillend uitgangspunt. Het opzet van een draaitrommeloven is de thermische verwerking van complexe afvalstromen in de beste ecologische omstandigheden, waarbij bovendien energie wordt geproduceerd onder de vorm van stoom of elektriciteit. Opzet van een cementinstallatie is het produceren van klinker onder de beste procesomstandigheden. In beide processen wordt hoog- en middencalorisch afval gebruikt om de vereiste hoge temperaturen te bereiken. Beide verwerkingstechnieken zijn onderworpen

aan dezelfde Europese richtlijn. Toch zijn er ook daar grote verschillen. Voor de meeverbranding in cementinstallaties gelden bijvoorbeeld minder strenge normen. Op vlak van stof en NO_x bedragen die respectievelijk 10 en 200 mg/Nm^3 voor verbranding in de draaitrommelovens en 30 en 800 mg/Nm^3 voor de cementinstallaties. De gespecialiseerde verbrandingsinstallaties moeten bovendien voldoen aan strengere emissienormen, waardoor ze voorzien zijn van een performanter rookgaszuiveringstelsel. Dat leidt tot residu's die op een gecontroleerde en milieuveilige manier kunnen worden gestort.

Recente studies geven definitief uitsluitsel over milieu-impact

VITO voerde in opdracht van EURITS een studie uit om de milieu-impact van beide processen correct te kunnen vergelijken. De aandacht ging vooral uit naar de methodiek en de uitgangspunten die gehanteerd moeten worden bij de Life Cycle Assessment (LCA)⁽¹⁾. Uit de studie blijkt onder meer dat een eerdere studie van TNO⁽²⁾ in opdracht van Febelcem, de federatie van de Belgische cementnijverheid, hierover geen correct beeld geeft.

Een tweede studie, ditmaal van de KULeuven⁽³⁾ (departement chemische ingenieurstechnieken), vergeleek de milieuperformantie van beide verwerkingsprocessen. De onderzoekers brachten de totale ecologische impact van de processen in rekening, inclusief de emissies naar lucht en de vermeden emissies door de productie van stoom en elektriciteit. Daaruit blijkt dat de verwerking in een draaitrommeloven een beduidend lagere milieu-impact heeft dan het meeverbranden in een cementinstallatie, onder meer dankzij de betere rookgasreiniging en de energierecuperatie.

1 Van der Linden A. et al, Analytical review of comparative environmental assessments of incineration and co-incineration of waste, Vito & University of Southern Denmark, March 2009.

2 Suzanne de Vos et al, LCA of thermal treatment of waste streams in cement clinker kilns in Belgium, Comparison to alternative treatment options, TNO, september 2007.

3 Vermeulen I. et al, Comparison of the environmental impact of the incineration of calorific industrial waste in a rotary kiln and a cement kiln in view of fuel substitution, Faculty of engineering, Department of chemical engineering, December 2009.

4 Resultaat naar omgeving

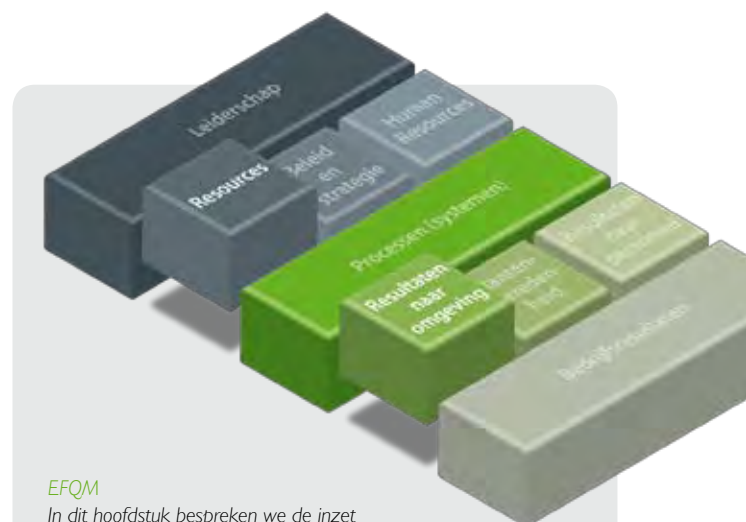
Streven naar een minimale impact en een maximale terugwinning van materialen en energie

In dit hoofdstuk beschouwen we de impact van de Indaver-activiteiten op de omgeving. Per milieuaspect bespreken we de resultaten van de meest relevante installaties op Indaver-sites.

Bij de bespreking van de impact van onze activiteiten naar **lucht** beperken we ons tot de thermische verwerkingsinstallaties op basis van verbrandingstechnologie. De draaitrommelovens in Antwerpen, Hamburg en Biebesheim en de wervelbedovens en roosterovens in Doel komen hierbij uitgebreid aan bod. De resultaten van de kleinere verwerkingsinstallatie van Indaver Medical Services in Leuven kunnen

geraadpleegd worden op de website. Bij de bespreking van de resultaten naar **bodem** komen de stortplaatsen van Antwerpen, Doel en Billigheim aan bod. In het onderdeel waar we de impact van onze activiteiten naar **omgevingswater** bespreken, geven we een overzicht van de lozingsresultaten van site Antwerpen, die instaat voor het overgrote geloosde debiet van Indaver.

“Indaver streeft naar een minimale impact op klimaat en milieu op alle fronten: lucht, bodem en water.”

EFQM

In dit hoofdstuk bespreken we de inzet van resources en de impact van de Indaver-processen naar de omgeving.

4.1 Resultaten naar lucht

Om onze impact en resultaten naar lucht te kwantificeren, geven we van onze relevante thermische verwerkingsinstallaties telkens de massabalans, een overzicht van de vuilvrachten en de prestaties ten opzichte van de daggemiddelde norm. Per installatie brengen we ook verslag uit van de dioxineresultaten.

Alle meetresultaten werden geregistreerd op meetinstrumenten waarvan de goede werking volgens de geldende wetgeving op periodieke basis bevestigd wordt door een extern, onafhankelijk labo. De relevante wetgeving voor respectievelijk Vlaanderen en Duitsland is VLAREM en de "Verordnung über Verbrennungsanlagen für Abfälle und ähnliche brennbare Stoffe (17. BimSchV)" & "Technische Anleitung zur Reinhaltung der Luft (TA Luft)".

De geattesteerde meetapparatuur van de emissielaboratoria van de verschillende ovens produceert dagelijks duizenden meetresultaten. In Vlaanderen zorgt het LIMS-systeem (Laboratory Information Management System) voor de statistische verwerking van de data. In Duitsland staat het geautomatiseerde DURAG-systeem in voor de monitoring en het beheer van de data. De resultaten worden regelmatig geëvalueerd en vormen de basis voor nieuwe verbeterings- en investeringsprojecten.

Minder primaire grond- en hulpstoffen nodig dankzij waste-to-waste treatment

Waste-to-waste treatment wordt vandaag vaak gebruikt voor de fysicochemische behandeling van anorganische afvalstoffen. Op basis van een specifiek ontwikkelde receptuur worden niet-recycleerbare afvalzuren en afvalbasen onder gecontroleerde omstandigheden samengebracht om ze met elkaar te laten uitreageren tot een neutrale en onschadelijke oplossing. Uit de slibfractie vormt zich een filterkoek die op een deponie wordt verwijderd. Het filtraat wordt na eventuele verdere zuivering geloosd.

Synergieën creëren tussen verwerkingsinstallaties

Indaver zet de techniek in om het verbruik van grondwater en primaire grond- en hulpstoffen verder terug te dringen. Bovendien kunnen we dankzij waste-to-waste treatment ook heel wat synergieën creëren tussen de verschillende verwerkingsinstallaties. In 2009 trokken we het concept dan ook verder door in onze afvalbehandeling.

Zo zetten we bij de fysicochemische behandeling van anorganische afvalstoffen verbrandingsresidu's met puzzolane eigenschappen in ter vervanging van cement. Het gaat om poeders die als toeslagmateriaal voor mortel of beton worden gebruikt. Een puzzolaan gedraagt zich als een hydraulisch bindmiddel: in reactie met water ontstaat een vaste stof.

Daarnaast gebruiken we het percolaat van onze eigen stortplaatsen en een deel van het effluent van de verbrandingsinstallaties als proceswater. Ten slotte zetten we ook het resterende neutralisatievermogen van kalkhoudende verbrandingsresidu's in bij fysicochemische processen.

Kennis en knowhow vereist

Het toepassen van waste-to-waste treatment vergt een diepgaande kennis van de samenstelling en het gedrag van de extern aangeleverde afvalstoffen en de eigen verwerkingsresidu's. Er is ook nood aan een ver doorgedreven knowhow op vlak van fysicochemische recepturen.

4.1 Resultaten naar lucht

■ Massabalans

De massabalans visualiseert elk thermisch proces. Aan de 'in'-zijde bevinden zich de hoeveelheid hulpstoffen, water en energie die nodig zijn om de afvalstoffen efficiënt te verwerken. Aan de 'uit'-zijde staan de hoeveelheid vaste reststoffen die overblijven na het proces, de hoeveelheid rookgassen die de schouwen emitteren, de hoeveelheid afvalwater en de hoeveelheid energie die vrijkomt bij het verwerkingsproces.

■ Vuilvrachten

Vuilvrachten zijn de hoeveelheid verontreinigende componenten die de schoorstenen van de ovens per jaar uitstoten. We drukken de vuilvrachten uit in ton. De CO₂-emissie is de totale uitstoot door verbranding van afvalstoffen die zowel een biodegradeerbare als een fossiele fractie bevatten. De productie van CO₂ is inherent aan thermische verwerking. In 2009 bedroeg de CO₂-emissie 904 527 ton voor Doel en 128 010 ton voor Antwerpen. In Doel is ruim de helft van de CO₂ afkomstig van biomassa en dus klimaatneutraal. In Duitsland bedroeg de CO₂-emissie 116 893 ton voor Biebesheim en 127 600 ton voor Hamburg. Door het terugwinnen van energie tijdens het verbrandingsproces, wordt ongeveer de helft CO₂ uitgespaard in de klassieke energiesector. De CO₂-emissiebalans wordt besproken op pagina 56.

■ Prestaties ten opzichte van de daggemiddelde norm

De stergrafieken geven de jaargemiddelde prestatie van de ovens weer ten opzichte van de daggemiddelde norm, tenzij anders bepaald in de milieuvergunning. Zo wordt bij de wervelbedovens een jaarnorm gehanteerd voor NO_x.

Voor elke vergunningsparameter liggen de resultaten ruim onder de wettelijk bepaalde norm. Wanneer bij de berekening van de prestaties, één van de waarden kleiner was dan de detectielimiet, werd het gemiddelde berekend op basis van de som van de absolute waarden boven de detectielimiet, gedeeld door het totale aantal metingen. Wanneer alle waarden kleiner waren dan de detectielimiet, geven we in de ster een waarde kleiner dan het gemiddelde van de detectielimieten.

■ Dioxines

Dioxines zijn slechts in heel kleine concentraties aanwezig in de rookgassen. Voor de chemische analyse moeten grote gasvolumes bemonsterd worden en zijn geavanceerde meettechnieken nodig. We maken een onderscheid tussen een discontinue meting en een continue bemonstering met tweewekelijkse analyse.

Discontinue meting en continue bemonstering

Een discontinue meting geeft een representatief beeld van de dioxine-emissie op een bepaald ogenblik tijdens de bedrijfsvoering. De meting moet verplicht twee keer per jaar gebeuren door een erkend laboratorium. Bij de continue bemonstering worden de dioxines in de rookgassen gedurende veertien dagen bemonsterd en bepaald. Dit geeft een representatief beeld van de gemiddelde dioxine-emissie over een langere periode. In Duitsland gebeuren, conform met de lokale wetgeving, enkel discontinue metingen.

Indien de continue dioxinemeting een waarde aangeeft boven 0,1 ngTEQ/Nm³, moet dit in Vlaanderen gemeld worden aan de milieu-inspectie LNE en dienen de nodige maatregelen genomen. Vervolgens moeten drie discontinue metingen gebeuren. De resultaten van de continue dioxinebemonstering zijn enkel van toepassing voor de installaties in Vlaanderen.

Depositiemetingen dioxines en PCB's

Sinds 1995 meet de Vlaamse Milieumaatschappij de dioxine-depositie in Vlaanderen. Vandaag is het meetnet verspreid over 43 locaties. Die liggen meestal in de omgeving van gekende potentiële bronnen. Op die manier kan gemakkelijk bepaald worden of de geleverde inspanningen om de uitstoot van dioxines te verlagen ook hun vruchten afwerpen. Daarnaast staan ook meetinstallaties opgesteld in stedelijke omgevingen, die specifiek de invloed van het verkeer en de gebouwenverwarming nagaan. Naast dioxines wordt sinds 2002 ook de PCB126-depositie gemeten. De toestand in Vlaanderen verbeterde de afgelopen jaren opmerkelijk. Rond de Indaver-installaties wordt al jarenlang een laag achtergrondniveau gemeten dat niet wordt beïnvloed door de Indaver-resultaten. De resultaten kunnen geraadpleegd worden op de website van de VMM (<http://www.vmm.be>).

■ Overzicht resultaten per installatie

Op de volgende pagina's worden de resultaten gebundeld van de draaitrommelovens in Antwerpen (België), Biebesheim en Hamburg (Duitsland); de roosterovens en wervelbedovens in Doel (België).

4.1 Resultaten naar lucht

■ Draaitrommelovens Antwerpen

De twee draaitrommelovens zorgen voor de thermische verwerking van industrieel en gevaarlijk afval dat niet voor recyclage in aanmerking komt.

Massabalans

IN

Afvalstoffen 101 847 ton ⁽²⁾

Energie

Stookolie 327 ton

Afvalolie 1 800 ton ⁽²⁾

Stoom 261 724 GJ

Elektriciteit 18 953 MWh

Hulpstoffen oven

Pelsmateriaal 4 120 ton ⁽²⁾

Hulpstoffen rookgasreiniging

Ongebluste kalk 881 ton ⁽³⁾

Kalksteen 2 848 ton

NaOH 1 817 ton

Adsorbent voor dioxines en zware metalen 0 ton ⁽¹⁾

DeNOx reagens 331 ton

Hulpstoffen AWZ

Reagentia AWZ 290 ton

Water

Leidingwater 133 744 m³

Grondwater 373 874 m³

Regenwater 70 101 m³

Demin water 32 742 m³

UIT

Emissies lucht

Rookgassen 805 756 x 10³ Nm³

Energie

Energie 1 078 588 GJ

Emissie water

Afvalwater 148 920 m³

Restproducten

Bodemassen (incl. schroot) 20 396 ton

Vlieg- en ketelassen 3 234 ton

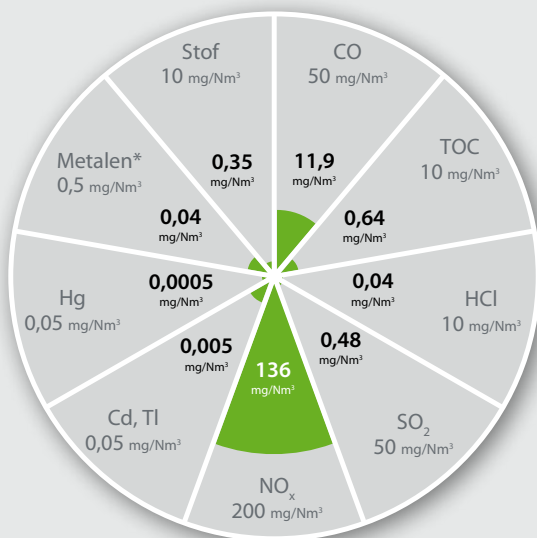
Residu's AWZ 3 771 ton

1 bruinkool niet vervangen in 2009

2 101 847 + 1 800 + 4 120 = 107 767 ton

3 Vanaf maart 2009 werd ongebluste klak vervangen door kalksteen

Prestaties tov emissiegrenswaarde

■ Daggemiddelde norm tenzij anders vermeld in milieuvergunning

■ Prestaties 2009

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Dioxinemetingen

Vuilvracht = 5 mg TEQ

Vuilvrachten (in ton)

Stof	0,3
CO	8,9
TOC	0,5
HCl	0,02
SO ₂	0,3
NO _x	107,7
Cd, TI	0,0041
Hg	0,0005
Metalen*	0,032

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Hoeveelheid vuilvrachten van verontreinigende componenten (in ton)

4.1 Resultaten naar lucht

■ Draaitrommelovens Hamburg

De twee draaitrommelovens met een jaarlijkse capaciteit van 120 000 ton staan in voor de thermische verwerking van industrieel en gevaarlijk afval dat niet voor recyclage in aanmerking komt.

Massabalans

IN

Afvalstoffen 109 226 ton

Energie

Stookolie 256 ton

Afvalolie/-solvent 6 970 ton

Stoom 359 316 GJ

Elektriciteit 20 848 MWh

Hulpstoffen oven

Pelsmateriaal nvt

Hulpstoffen rookgasreiniging

Kalksteen 761 ton

Adsorbent voor dioxines en zware metalen 385 ton

DeNO_x reagens 167 ton

Water

Leidingwater 5 238 m³

Kanaalwater 228 205 m³

Demin water 18 349 m³

UIT

Emissies lucht

Rookgassen 683 495 x 10³ Nm³

Energie

Energie 1 053 306 GJ

Emissie water

Afvalwater 10 591 m³

Restproducten

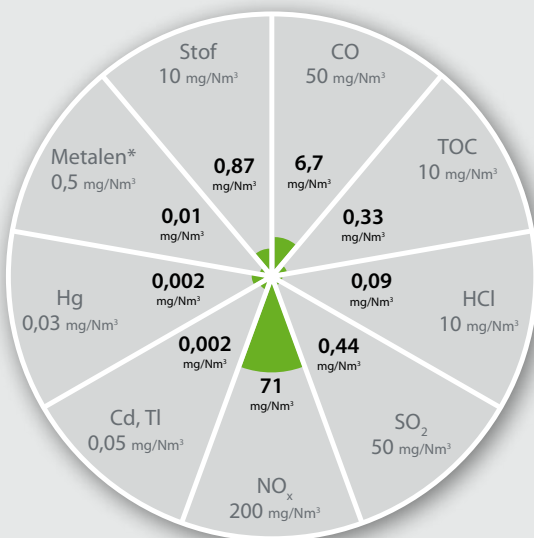
Bodemassen (incl. schroot) 38 231 ton

Vlieg- en ketelassen 3 619 ton

Gips 1 136 ton

Residu's AWZ 918 ton

Prestaties tov emissiegrenswaarde

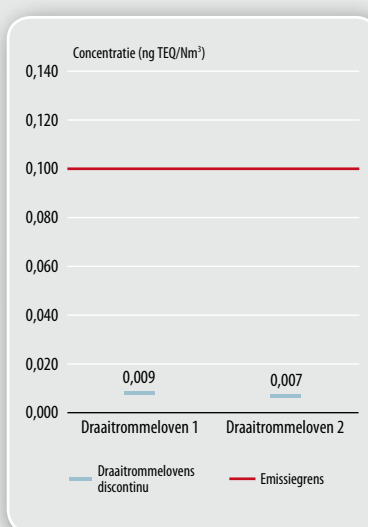

■ Daggemiddelde norm tenzij anders vermeld in milieuvergunning

■ Prestaties 2009

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Dioxinemetingen

Vuilvracht = 5,7 mg TEQ

Vuilvrachten (in ton)

Stof	0,6
CO	4,6
TOC	0,2
HCl	0,06
SO ₂	0,3
NO _x	48,5
Cd, Tl	0,001
Hg	0,001
Metalen*	0,009

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Hoeveelheid vuilvrachten van verontreinigende componenten (in ton)

4.1 Resultaten naar lucht

■ Draaitrommelovens Biebesheim

De twee draaitrommelovens met een jaarlijkse capaciteit van 130 000 ton staan in voor de thermische verwerking van industrieel en gevaarlijk afval dat niet voor recyclage in aanmerking komt.

Massabalans

IN

Afvalstoffen 112 404 ton

Energie

Stookolie 408 ton

Aardgas 75 400 m³

Afvalolie-solvent 3 364 ton

Elektriciteit 24 162 MWh

Hulpstoffen oven

Pelsmateriaal nvt

Hulpstoffen rookgasreiniging

Kalk 11 ton

NaOH 3 926 ton

Adsorbent voor dioxines en zware metalen 177 ton

Na-Polysulfide 25 ton

DeNO_x reagens 79 ton

Water

Leiding water 5 638 m³

Grondwater 122 682 m³

Demin water 23 306 m³

UIT

Emissies lucht

Rookgassen 503 282 x 10³ Nm³

Energie

Energie 773 520 GJ

Emissie water

Afvalwater 27 227 m³

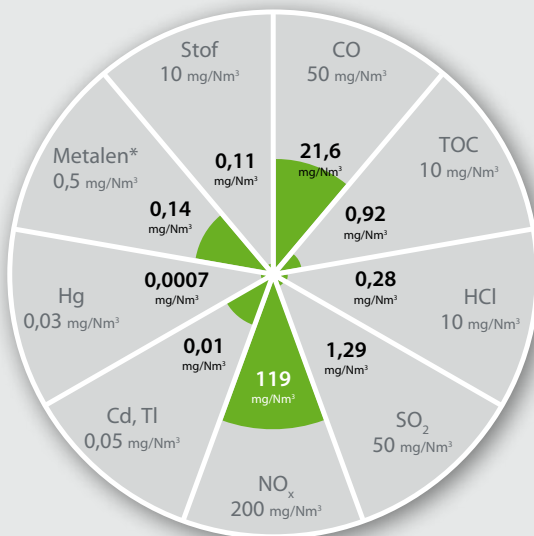
Restproducten

Bodemassen (incl schroot) 29 933 ton

Vlieg- en ketelassen 5 850 ton

Residu's AWZ 0 ton

Prestaties tov emissiegrenswaarde

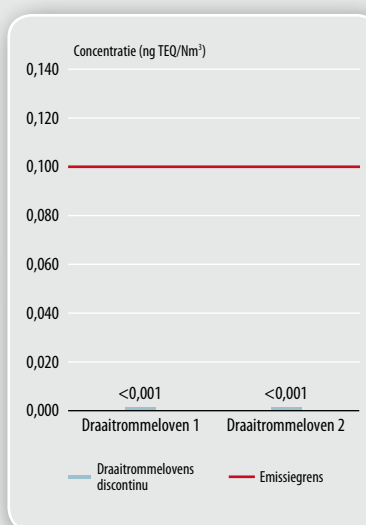

■ Daggemiddelde norm tenzij anders vermeld in milieuvergunning

■ Prestaties 2009

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Dioxinemetingen

Vuilvrachten (in ton)

Stof	0,05
CO	10,9
TOC	0,5
HCl	0,14
SO ₂	0,6
NO _x	59,7
Cd, Tl	0,005
Hg	0,0003
Metalen ⁽³⁾	0,071

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Hoeveelheid vuilvrachten van verontreinigende componenten (in ton)

4.1 Resultaten naar lucht

Roosterovens in Doel

De drie roosterovenlijnen in Doel zorgen voor de thermische verwerking van niet-gevaarlijk, niet-recycleerbaar huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval. De installaties zijn uitgerust met een uitgebreide rookgasreiniging. Het verwerkingsproces gebeurt met doorgedreven terugwinning

van energie en materialen. Het aspect energie komt aan bod vanaf pagina 54.

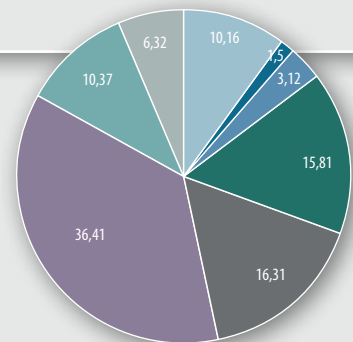
Ook bij de verwerking van reststoffen streeft Indaver naar een duurzame oplossing. In de asbehandelingsinstallatie verwerken we de bodmassen uit onze eigen roosterovens of uit installaties van derden tot secundaire grondstoffen.

Massabalans

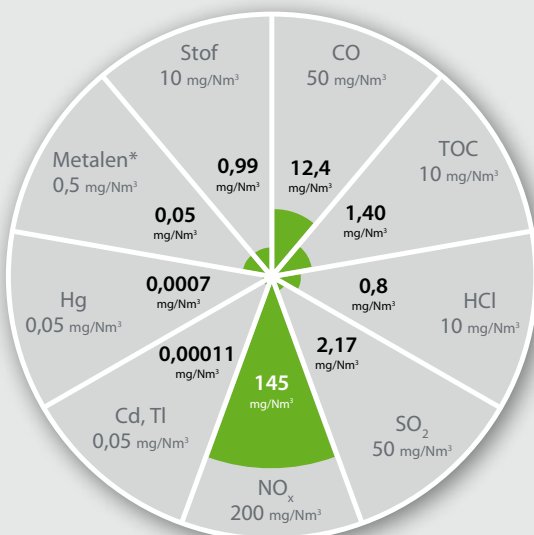

* Samenstelling bodemassen (%):

ferro fractie	10,16
non-ferro fractie	1,5
zwak magnetische fractie	3,12
granulaat 6-50 mm	15,81
granulaat 2-6 mm	16,31
zandfractie 0,67-2 mm	36,41
filterkoek/ slibfractie < 0,67 mm	10,37
restfractie	6,32

Prestaties tov emissiegrenswaarde

■ Daggemiddelde norm tenzij anders vermeld in milieuvergunning

■ Prestaties 2009

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Dioxinemetingen

Vuilvracht = 26,1 mg TEQ

Vuilvrachten (in ton)

Stof	2,3
CO	28,9
TOC	3,1
HCl	1,9
SO ₂	5,8
NO _x	350,6
Cd, TI	0,00023
Hg	0,0016
Metalen ⁽³⁾	0,097

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Hoeveelheid vuilvrachten van verontreinigende componenten (in ton)

4.1 Resultaten naar lucht

■ Wervelbedovens in Doel

De drie wervelbedovens in Doel zorgen voor de gecombineerde thermische verwerking van niet-recupereerbaar bedrijfsafval, industrieel slib en slib van waterzuiveringsinstallaties.

Massabalans

IN

Afvalstoffen 454472 ton

Energie

Stookolie 858 ton

Stoom 160658 GJ

Elektriciteit 34314 MWh

Hulpstoffen rookgasreiniging

Ongebluste kalk 8075 ton

NaOH 504 ton

Adsorbent voor dioxines en zware metalen 389 ton

DeNOx reagens 1387 ton

Hulpstoffen oven

Zand 5798 ton

Water

Leidingwater 227802 m³

Regenwater hergebruik 5600 m³

UIT

Emissie lucht

Rookgassen 2317719 x 10³ Nm³

Energie

Energie 3296605 GJ

Emissie water

Afvalwater 0 m³

Restproducten

Bodemassen 25117 ton

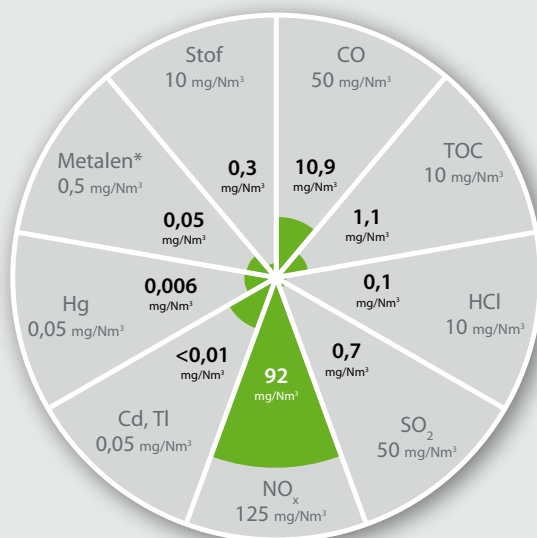
Elektrofilter- en ketelassen 56672 ton

Rookgasreinigingsresidu 12454 ton

Schroot ovenkwaliteit 1582 ton

Schroot uit voorbehandeling 12546 ton

Prestaties tov emissiegrenswaarde

■ Daggemiddelde norm tenzij anders vermeld in milieuvergunning

■ Prestaties 2009

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Dioxinemetingen

Vuilvracht = 18,5 mg TEQ

Vuilvrachten (in ton)

Stof	0,8
CO	24,8
TOC	2,5
HCl	0,3
SO ₂	1,5
NO _x	214,0
Cd, Ti	<0,04
Hg	0,014
Metalen ⁽³⁾	0,12

* Metalen: som van Sb, As, Pb, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn

Hoeveelheid vuilvrachten van verontreinigende componenten (in ton)

4.1 Resultaten naar lucht

Indaver reduceert logistieke carbon footprint

Duurzaam water- en wegtransport naar Waste-to-Energy centrale

Indaver werkt mee aan een studie die de mogelijkheden onderzoekt om afvalstoffen via het water te vervoeren. De watertransporten zouden aankomen in de Antwerpse haven. Vandaaruit zou het afval met vrachtwagens verder vervoerd worden naar de Indaver Waste-to-Energy centrale in Doel.

Naar een milieuvriendelijke vrachtwagenvloot

Indaver investeert tegelijk in een milieuvriendelijke vrachtwagenvloot. In 1999 bestond het volledige wagenpark nog uit vrachtwagens, containerwagens en trekkers van Euroklasse 2. Tien jaar later is bijna de helft van het rollend materieel Euroklasse 4 of hoger. Dankzij deze investeringen reduceerde Indaver de uitstoot per kilometer van haar vrachtwagens aanzienlijk. De uitstoot van stof wordt bij Euroklasse 4 verminderd tot 0,025 g/km, een reductie van 70 % in vergelijking met

de oudere Euroklasse 2 (0,08 g/km). De stofuitstoot per kilometer voor de volledige Indaver-vrachtwagenvloot daalde dan ook met 30 %. De NO_x-uitstoot per kilometer daalde met ongeveer 26 % (Euroklasse 2: 0,63 g/km – Euroklasse 4: 0,25 g/km).

Chauffeurs sensibiliseren

Indaver werkt ook actief op het rijgedrag van haar chauffeurs. Sensibiliseringsacties zetten hen aan om hoge snelheden te vermijden en zo regelmatig mogelijk te rijden, onder meer via een efficiënt gebruik van de cruisecontrol. Dat is overigens niet alleen goed voor het milieu, het leidt ook tot een mooie kostenbesparing. Indaver levert ook heel wat inspanningen om het aantal gereden kilometers te beperken. Dat gebeurt onder meer door routes te optimaliseren en aandacht te hebben voor een optimale belading van de vrachtwagens. De kennis en de ervaring van de dispatchers zijn hierbij essentieel.

4.2 Resultaten naar bodem

■ Bodemsaneringsproject Antwerpen

Naar aanleiding van een oriënterend bodemonderzoek in 1999 werd een bodemverontreiniging vastgesteld op de site Antwerpen. Het gaat om niet-gechloreerde en gechloreerde solventen.

In 2004 werd een beschrijvend bodemonderzoek (BBO) ingediend bij OVAM, dat in 2005 conform verklaard werd. Het BBO beschrijft twee verontreinigingskernen: het tankenpark op het zuidelijke gedeelte van het terrein en de omgeving van draaitrommeloven 2 op het noordelijke gedeelte van het terrein. Oorzaak van de verontreiniging ligt bij een vroegere lekkage van minerale olieproducten en solventen. De verontreiniging blijft beperkt tot de freatische waterlaag boven de natuurlijke kleilaag. Ze bevindt zich dus in het opgespoten gedeelte van het terrein.

Het finale bodemsaneringsproject werd opgemaakt door een externe bodemdeskundige en werd in 2008 ingediend bij OVAM. Het bodemsaneringsteam selecteerde variante 1 als beste optie. Het gaat om een beheersing van de verontreiniging via een jaarlijkse monitoring gedurende 30 jaar en een uitgestelde ontgraving ter hoogte van het tankenpark. OVAM keurde deze variante eind 2008 goed. Indaver startte in 2009 met de jaarlijkse monitoring en de analyse door een extern labo. Een volgend oriënterend bodemonderzoek vindt plaats in 2015.

De stortplaatsen van Indaver: investeren in duurzaam beheer

Indaver beschikt in België over stortplaatsen op de sites Antwerpen en Doel. De deponie is voorzien van een bodembescherming uit meerdere lagen, die als Best Beschikbare Techniek kan beschouwd worden. Verder opteren we bovenop de bestaande beveiligingen ook voor een elektronische lekdetectie. Het lekdetectiesysteem werkt volgens het principe van elektrische geleidbaarheid en 'voelt' een eventueel lek tussen twee afsluitlagen.

Indaver laat in de eerste fase van aanleg van de deponie de elektronische lekdetectie elke drie maanden uitmeten door de leverancier van het systeem. Bij eventuele afwijkingen wordt nagegaan of het om een technisch defect gaat of om een perforatie van de folie. Wanneer een perforatie wordt vastgesteld, kan het systeem de exacte locatie bepalen zodat herstellingen kunnen worden uitgevoerd. Om aan de VLAREM-wetgeving te voldoen, moet het elektronisch lekdetectiesysteem tot vijf jaar na de indienstname van de deponie operationeel blijven.

*Duurzame berging van
reststoffen op stortplaats
in Antwerpen*

4.2 Resultaten naar bodem

Op de hoeken van de deponie bevinden zich peilputten waarmee we de invloed op de grondwaterkwaliteit op middellange en lange termijn kunnen vaststellen. De peilputten worden zesmaandelijks bemonsterd en geanalyseerd. Uit het analyseprogramma blijkt dat de peilputten een lage tot zeer lage belasting vertonen.

In het kader van VLAREM 2 moet een financiële zekerheid worden voorzien voor de deponie. Die waarborgt de kosten voor de afdichting, de eindafdekking en de nazorgactiviteiten. OVAM moet haar goedkeuring geven. De financiële zekerheid wordt geleidelijk opgebouwd naargelang de stortactiviteiten vorderen. Ze moet wel op elk moment voldoende hoog zijn om een correcte eindafwerking en een vergoeding voor eventuele schade aan het milieu of derden te garanderen.

De kosten voor de afdichting en de eindafdekking zijn vastgelegd in VLAREM 2 en bedragen 34,71 euro per vierkante meter. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Voor de deponie in Antwerpen komt dit in 2009 neer op een garantie van 5 250 685 euro, voor de deponie in Doel op 1 953 515 euro.

De kosten voor de nazorg zijn niet vastgelegd in VLAREM 2. Wel vermeldt subafdeling 5.2.4.5. (afwerking en nazorg) dat de nazorgperiode minstens 30 jaar moet lopen. Indaver be-

grootte de kosten op 1 101 342 euro voor de deponie Antwerpen en 815 497 euro voor de deponie Doel. Deze berekeningen werden door OVAM aanvaard.

De financiële zekerheid voor beide deponieën bedraagt dan ook meer dan 9,1 miljoen euro. Daarvan werd in 2009 al 6,9 miljoen euro borg gesteld door Indaver onder de vorm van een bankgarantie.

Naast deze milieuwettelijke financiële zekerheden legt Indaver ook boekhoudkundige voorzieningen aan, op basis van de ingeschatte kosten voor de afdichting en de eindafdekking van de deponie.

In Duitsland exploiteert Indaver via haar participatie in SAV een deponie categorie 1 in Billigheim. Ook op deze deponie werden de nodige technische en proceduriële maatregelen getroffen om de milieu-impact zo beperkt mogelijk te houden. De deponie is eigendom van de staat Baden-Württemberg die de verantwoordelijkheid draagt voor de nazorg. SAV-HIM betaalt conform de contractuele overeenkomst een bijdrage van 30 euro per ton aangeleverd afval voor de financiering hiervan. Jaarlijks rapporteert SAV-HIM over de biomonitoring en grondwaterresultaten aan de overheid. De resultaten uit het rapport zijn ook beschikbaar voor het publiek.

“Zo weinig mogelijk reststoffen overhouden die gestort moeten worden: dat is ons einddoel.”

4.3 Resultaten naar water

■ Waterverbruik

Bij de verwerkingsprocessen verbruikt Indaver water van diverse bronnen: leidingwater, opgepompt grondwater, rivierwater, selectief opgevangen hemelwater van daken en selectief opgevangen potentieel verontreinigd hemelwater van het weggennet en verharde terreinen.

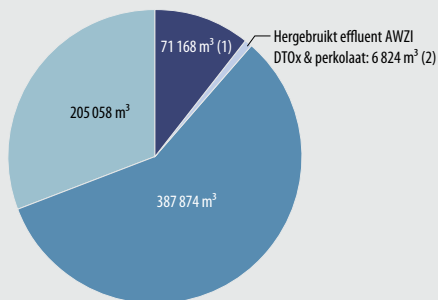
Indaver springt op een spaarzame en rationele manier om met water en probeert het verbruik van leidingwater zoveel mogelijk te beperken. Een groot deel van het hemelwater dat op onze terreinen valt, wordt opgevangen en nuttig ingezet. Afhankelijk van de hoeveelheid water die nodig is voor de diverse verwerkingsprocessen wordt dit hemelwater aangevuld met grond- en leidingwater. De grafieken geven een overzicht van de totale waterbehoefte per site en de herkomst van het verbruikte water. We beperken ons tot de 5 sites met de grootste waterbehoefte.

■ Waterbehoefte (in m³) per site

Antwerpen	670 924
Doel	558 015
IJmuiden	361 986
Hamburg	251 792
Biebesheim	151 626
Hoek	30 589
Frankfurt	13 739
Grimbergen	10 784
Kassel	6 492
Stuttgart	6 293
Willebroek	1 328
Kallo	512
Billigheim	364

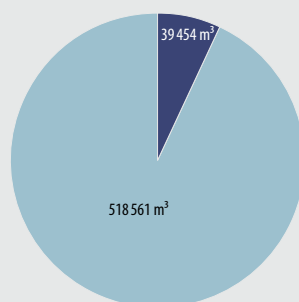
■ Herkomst van het verbruikte water ten opzichte van de waterbehoefte (top 5)

Antwerpen waterbehoefte 670 924 m³

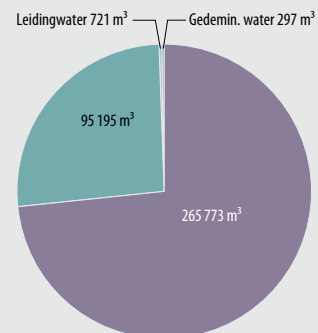

(1) = hemelwater naar draaitrommelovens + vuilwater hergebruikt op FC2
(2) = effluent + percolaat fase 2 en fase 3 hergebruikt op FC2

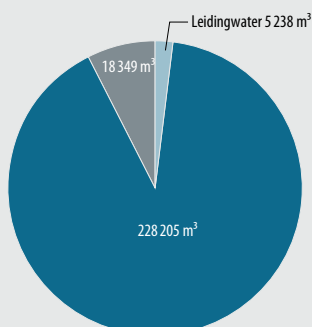
Doel waterbehoefte 558 015 m³

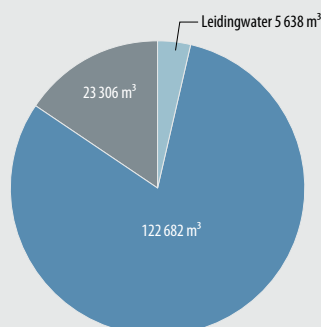
IJmuiden (AROC) waterbehoefte 361 986 m³

Hamburg waterbehoefte 251 792 m³

Biebesheim waterbehoefte 151 626 m³

- hergebruikt hemelwater
- grondwater
- leidingwater
- zuurspoelwater Corus (AROC)
- oppervlaktewater (AROC)
- gedemineraliseerd water
- kanaalwater (Hamburg)

4.3 Resultaten naar water

■ Resultaten naar water

Site Doel heeft een nullozer-statuuut. Dit betekent dat enkel sanitair en niet-verontreinigd hemelwater mag worden geloosd. In 2009 noteerden we voor Doel een lozing van 4020 m³ berekend op basis van 134 medewerkers. In IJmuiden is slechts een beperkt gedeelte van de geloosde hoeveelheid afvalwater afkomstig van de zoutzuurregeneratie-eenheid van AROC. Het overgrote deel is afkomstig van de andere Corus-installaties op de site. In Hoek werd 15715 m³ geloosd in de Westerschelde, meer dan 80 % hiervan bestond uit niet-verontreinigd hemelwater. Op de Duitse site in Hamburg werd 42435 m³ geloosd naar de openbare riolering.

Voor de bespreking van de waterkwaliteit nemen we enkel de site Antwerpen in beschouwing. Deze site staat immers in voor het overgrote deel van het totale debiet en de totaal geloosde vuilvracht van de organisatie. In 2009 werd in Ant-

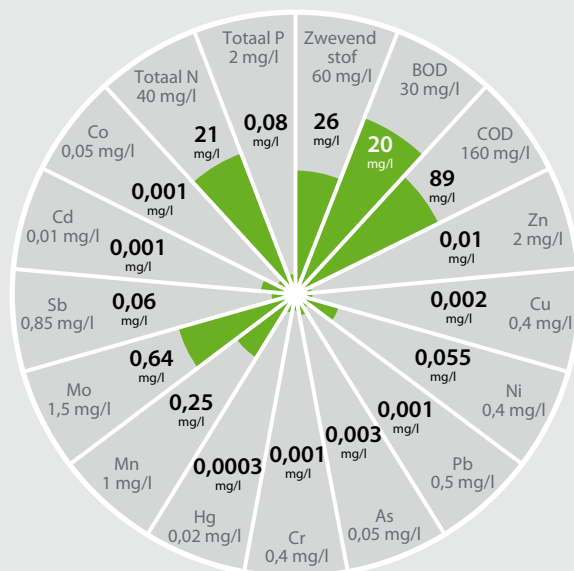
werpen 486431 m³ geloosd in het oppervlaktewater van de Schelde, na zuivering in de eigen waterzuiveringsinstallatie.

De sterstructuur vermeldt voor de geleide lozing de concentratie van de meest relevante lozingsparameters ten opzichte van de geldende emissiegrenswaarde. Alle jaargemiddelde meetwaarden zijn conform de lozingsvoorwaarden.

■ Vuilvrachten in ton

De tabel geeft voor de geleide lozing in Antwerpen een overzicht weer van de geloosde vuilvracht in ton voor de meest relevante lozingsparameters. Deze waarden liggen in lijn met de historische resultaten.

■ Lozing site Antwerpen (concentraties – 24u-gemiddelde norm)

In 2009 werd norm COD gewijzigd van 450 mg/l naar 160 mg/l

■ 24u-gemiddelde norm
■ Prestaties 2009

■ Geloosde vuilvracht in ton (site Antwerpen)

Zwevend stof	12
BOD	12
COD	43
Zn	0,005
Cu	0,001
Ni	0,03
Pb	0,0005
As	0,001
Cr	0,0006
Hg	0,0002
Mn	0,1
Mo	0,3
Sb	0,03
Cd	0,0003
Co	0,0007
Totaal N	10
Totaal P	0,04

■ Geloosd debiet 2009 (in m³)

Site Doel	4020 m ³
Site Antwerpen	486431 m ³
Site Hoek*	15715 m ³

* Site Hoek: 15715 m³ = geloosd debiet naar Westerschelde (Effluent AWZI: 2693 m³, hemelwater schoon: 13022 m³)

4.4 Terugwinning van materialen

Indaver streeft steeds naar een duurzame oplossing, zowel voor de verwerking van de aangeleverde afvalstoffen als voor de reststoffen die tijdens dat proces vrijkomen. We investeren hierbij in een maximale terugwinning van materialen, zodat slechts een beperkte hoeveelheid van de reststoffen finaal op een deponie moet gestort worden. Dankzij de continue aandacht voor kwaliteit tijdens het verwerkingsproces, levert Indaver waardevolle grondstoffen die voldoen aan de strenge eisen van de recyclage-industrie.

Afhankelijk van het verwerkte afval worden organische materialen (papier, plastic, biomassa) of anorganische materialen (metalen, chemicaliën, inerten) teruggewonnen.

■ Terugwinning van materialen bij thermische verwerking

Roosterovens

De asbehandelingsinstallatie in Doel verwerkt de bodemassen uit de roosterovens tot diverse eindproducten. Die worden gecommmercialiseerd of nuttig ingezet. Minder dan 7 % (gewicht ten opzichte van het inkomend afval) komt als restfractie op de deponie terecht.

Wervelbedinstallaties

In de wervelbedinstallaties wordt de metaalfractie grotendeels op voorhand verwijderd. De fractie wordt in de voorbehandelingsinstallatie voor energierijk afval (VEA) gereinigd om opnieuw te worden gebruikt.

Draaitrommelovens

De slakkenopwerking ontijzert de bodemassen uit de draaitrommelovens, met een hoogwaardige metaalfractie voor recyclage als resultaat. Bij de draaitrommelovens ligt het accent eerder op het vermijden van gevaarlijke producten dan op materiaalrecyclage.

Gespecialiseerde draaitrommelovens leiden tot duurzaam materialenbeheer

Met haar gespecialiseerde draaitrommelovens speelt Indaver een belangrijke rol in het garanderen van een duurzaam materialenbeheer. Afvalstoffen die gevaarlijke componenten bevatten worden gescheiden gehouden van recycleerbare afvalstoffen. Ze worden op een milieuveilige wijze verwerkt in gespecialiseerde draaitrommelovens. Zo wordt het risico op verspreiding van deze gevaarlijke componenten in het milieu en/of gerecycleerde eindproducten vermeden. Op die manier kunnen gevaarlijke componenten niet terechtkomen in de voedsel- en productketen. Dit maakt een duurzaam materialenbeheer mogelijk.

In de gespecialiseerde verwerkingsinstallaties worden de gevaarlijke componenten vernietigd en/ of irreversibel getransformeerd. De restproducten na thermische verwerking worden geconcentreerd in kleinere volumes voor een definitieve en strikt gecontroleerde berging.⁽¹⁾

¹ Chemosphere, Persistent organic pollutants and dioxins, february 2010.

4.4 Terugwinning van materialen

■ Geautomatiseerde PMD-sortering vermijdt contaminanten in gerecycleerde producten

Indaver verwerkt in Willebroek plastic flessen, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD). De installatie wordt regelmatig aangepast om te voldoen aan de steeds strengere criteria van de recyclage-industrie. Het verwerkingsproces verloopt vandaag grotendeels geautomatiseerd en is gebaseerd op het principe van 'positieve' sortering. Daardoor wordt van bij het begin al vermeden dat gevaarlijke stoffen en andere contaminanten in de valoriseerbare fracties terecht komen. De gerecupereerde materialen komen immers in zeer diverse toepassingen bij de consument terecht.

Positieve sortering

Positieve sortering betekent dat enkel de materialen die in aanmerking komen voor recyclage uit de PMD-stroom gehaald worden. Dit gebeurt automatisch via diverse scheidingstechnieken. Voor elke materiaalsoort selecteren we de meest aangewezen techniek. Ferro-metaal wordt magnetisch verwijderd, non-ferro metalen worden afgescheiden door een wervelstromscheider. Drankkartons worden via infraroodlicht optisch uitgesorteerd. Heldere en gekleurde PET-flessen worden uit de PMD-stroom gehaald met een gecombineerde kleur- en materiaalherkenning, op basis van een analyse van het weerkaatste lichtspectrum.

De machinaal uitgesorteerde plastic flessen en drankkartons worden naar de sorteercabine geleid voor controle en manuele nasortering. Zo vermijden we dat bepaalde verontreinigingen toch nog door de mazen van het net glippen.

Kwaliteitsborging op verschillende niveaus

Bestek bepaalt kwaliteitsnormen

Het leeuwendeel van het PMD is afkomstig van huishoudens en wordt aangeleverd in opdracht van openbare besturen. Fost Plus stelt samen met het openbaar bestuur het lastenboek op voor de verwerking en vraagt offertes aan de verwerkingscentra. Het lastenboek beschrijft per materiaalsoort aan welke kwaliteitseisen de uitgesorteerde materialen moeten voldoen. Voor elke verontreiniging wordt een tolerantie marge ingesteld waarmee het sorteercentrum rekening moet houden. Voor sommige verontreinigingen geldt een nultolerantie omdat ze een reëel gevaar inhouden wanneer ze in de recyclageketen terechtkomen.

Fost Plus controleert

De kwaliteit van de gesorteerde plastic flessen en drankkartons wordt permanent opgevolgd. Fost Plus voert gemiddeld om de twee maanden kwaliteitscontroles uit. De controles gebeuren door een erkend controleorganisme. Voor nageenog alle materiaalsoorten geldt een minimale zuiverheidsgraad van 95 % en dus een maximum verontreinigingsgraad van 5 %.

Indaver controleert

Indaver voert ook zelf kwaliteitscontroles uit op de balen met uitgesorteerde materialen.

Recycleur controleert

Het bestek van de aanbesteding geeft de koper van de materialen het recht om de producten te weigeren wanneer ze niet voldoen aan de gestelde eisen. In 2009 voldeden alle uitgesorteerde materialen aan de strenge acceptatiecriteria. Geen enkel recyclagebedrijf weigerde partijen of individuele balen uit onze PMD-sorteringsinstallatie.

Traceerbaarheid van gegevens

Alle partners die betrokken zijn bij de inzameling, sortering en recyclage van PMD moeten hun gegevens in een centrale databank ingeven. Op die manier is elke vracht geïdentificeerd van bij de inzameling tot en met de eindtoepassing.

Recyclagetoepassingen

Uit PET-flessen worden nieuwe flessen gemaakt, maar ook PET-folie voor thermovorming, polyester textielvezels voor truien en T-shirts, matrassvullingen en tapijten. HDPE-flacons worden gerecycleerd tot kunststof recipiënten, leidingen, kabelgoten, pallets en buizen voor industriële toepassingen. Staal kan eindeloos gerecycleerd worden tot nieuwe metalen voorwerpen zoals conservenblikken, auto-onderdelen en huishoudtoestellen. Gerecycleerd aluminium vinden we terug in de transport- en bouwsector. Het wordt ook gerecycleerd tot nieuwe aluminium verpakkingen. Het karton van de drankkartons wordt onder meer gebruikt om toilet papier, absorberend industrieel papier en papieren zakken te maken.

■ FOST Plus controles in 2009 in PMD-sorteercentrum Milieupark Willebroek

materiaalsoort	aantal controles in 2009	gemiddeld gewicht geanalyseerd	aantal overschrijdingen van 5 % norm	gemiddelde zuiverheidsgraad
PET helder	6	236 kg	0	99,3 %
PET blauw	5	215 kg	0	98,8 %
PET groen	6	230 kg	0	98,5 %
HDPE	7	265 kg	1	98,4 %
drankkartons	6	437 kg	0	98,4 %

4.5 Energie en klimaat: terugwinning van energie

Indaver streeft voor al haar installaties naar een rationeel energieverbruik en probeert het gebruik van primaire fossiele energiebronnen zoveel mogelijk terug te dringen. In onze thermische verwerkingsinstallaties streven we naar een maximale terugwinning van energie en een minimale impact op klimaat en milieu.

■ Energie

Energieplan 2006 leidt tot hogere energie-efficiëntie

Indaver maakt om de vier jaar een energieplan op voor de sites Antwerpen en Doel. De energieplannen worden opgesteld door een externe erkende energiedeskundige en overgemaakt aan het Vlaams Energie Agentschap. Het energieplan 2006 identificeerde een aantal mogelijkheden tot verbetering. Verbeteringen met een voldoende economische rendabiliteit en een vooropgestelde IRR (Internal Rate of Return) van 15 % moeten binnen een termijn van twee jaar effectief gerealiseerd worden.

Het energieplan 2006 leidde tot heel wat efficiëntieverhogingen op energievak:

- In Doel realiseerden we een verbindingsslijn voor de stoom tussen de roosterovens en de wervelbedovens. De geproduceerde stoom van beide installaties kan hierdoor optimaal worden ingezet om elektriciteit te produceren. Dat resulteerde rechtstreeks in een hogere elektriciteitsproductie: 25 563 MWh (92 027 GJ) in 2008 en 24 442 MWh (87 991 GJ) in 2009.
- In Antwerpen voerde Indaver op basis van het energieplan aanpassingen uit aan de aërocondensor van de turbine. Deze procesverbetering leverde een aanzienlijk hoger energierendement van de installatie op waardoor extra elektriciteit aan het net kon geleverd worden. De extra geëxporteerde elektriciteit bedroeg 1 741 MWh (6 268 GJ) in 2008 en 1 628 MWh (5 861 GJ) in 2009.

Het energieplan 2010 wordt nog dit jaar afgewerkt en overgemaakt aan het Vlaams Energie Agentschap. Verbeteringen met het vooropgestelde rendement zullen de volgende jaren geïmplementeerd worden.

“Minder energie verbruiken, fossiele brandstoffen beperken en maximaal energie recupereren: onze energiedoelstellingen in een notendop.”

■ Energiestudies in het kader van nieuwe projecten

In 2009 liet Indaver specifieke energiestudies uitvoeren voor twee belangrijke nieuwe projecten: de ombouw van de statische oven in Antwerpen en de vierde roosterovenlijn in Doel. De energiestudies werden opgemaakt door een erkende energiedeskundige. Voorgestelde verbeteringen met voldoende economische rendabiliteit werden meteen meegenomen in het ontwerp van de installaties. Zo garanderen we een rationeel energieverbruik van bij het concept van de installatie.

Fossiele brandstoffen beperken

Bij de thermische verwerking van industriële en gevaarlijke afvalstoffen willen we het gebruik van fossiele brandstoffen zo veel mogelijk beperken. In de eerste plaats worden hoogcalorische afvalstoffen, zoals dat ook gebeurt in andere meeverbrandingsprocessen, als vervangende steunbrandstof ingezet in de verbrandingsoven (primaire energie) om optimale procescondities te creëren. Dankzij een goede afvalmix kunnen op die manier laagcalorische, gevaarlijke afvalstoffen in de juiste omstandigheden vernietigd worden zonder extra fossiele brandstoffen. Vervolgens wordt de energie die tijdens de thermische verwerking zelf vrijkomt, via de stoomketel teruggewonnen. De gerecupereerde energie wordt direct gebruikt onder vorm van stoom of in een turbine omgezet tot elektriciteit.

Draaitrommelovens

In de installaties in Antwerpen en Biebesheim streven we permanent naar een volledige dekking van het eigen verbruik door de zelf geproduceerde energie. De energie die we nodig hebben voor de verwerking van afvalstoffen in de diverse installaties stemt overeen met de energie die vrijkomt tijdens het verwerkingsproces in de draaitrommelovens. In de installatie in Hamburg leveren we stoom die gebruikt wordt om huizen in de stad te verwarmen.

In 2009 verwerkten de draaitrommelovens in Antwerpen 107 767 ton afvalstoffen. De energetische inhoud van de stoom (20 bar en 215 °C) die de draaitrommelovens in 2009 produceerden bedroeg 1 078 588 GJ. Hiervan was 80 970 GJ afkomstig van het verbruik van fossiele brandstoffen (afvalolie en stookolie). Meer dan 90 % van de energierecuperatie in de ketel was afkomstig van de verwerkte afvalstoffen. Een deel van deze stoom gebruikt Indaver rechtstreeks, bijvoorbeeld om solventen te destilleren en de gebouwen te verwarmen. Een turbine met capaciteit van 3,3 megawatt zette de rest van de stoom om tot elektriciteit. In 2009 produceerde Indaver in Antwerpen 22 764 MWh elektriciteit.

4.5 Energie en klimaat: terugwinning van energie

De draaitrommelovens in Biebesheim verwerkten 112 404 ton afvalstoffen. De energierecuperatie op niveau van de ketel bedroeg 773 520 GJ. Slechts 263 570 GJ was afkomstig van het verbruik van fossiele brandstoffen.

De draaitrommelovens in Hamburg verwerkten 109 226 ton afvalstoffen. De energierecuperatie op niveau van de ketel bedroeg 1 053 306 GJ. Slechts 141 264 GJ was afkomstig van het verbruik van fossiele brandstoffen. 34,5 % van de gerecupereerde energie werd onder de vorm van stoom gebruikt op de site. De rest van de stoom werd rechtstreeks geleverd om gebouwen in de omgeving te verwarmen.

Roosterovens

De efficiënte energierecuperatie maakt de roosteroventechnologie tot de beste ecologische en toekomstgerichte keuze voor de eindverwerking van heel wat niet-recycleerbaar restafval. Het verwerkingsproces verloopt op basis van de energie-inhoud van de afvalstoffen zelf. Enkel tijdens opstartfases – bijvoorbeeld na een stilstand – worden fossiele brandstoffen ingezet.

In 2009 was meer dan 99 % van de energierecuperatie in de ketel afkomstig van de verwerkte afvalstoffen. De energierecuperatie uit fossiele brandstoffen bedroeg slechts 24 184 GJ. De roosterovens verwerkten in 2009 391 904 ton afvalstoffen. De energetische inhoud van de stoom (40 bar, 400 °C) die bij het afkoelen van de rookgassen in de roosterovens werd geproduceerd bedroeg circa 3 344 152 GJ. Ongeveer een vierde van de geproduceerde stoom deed dienst als proceswarmte in een naburig chemiebedrijf, de rest werd omgezet tot 167 955 MWh elektriciteit.

Wervelbedinstallaties

Rationeel energiebeheer was van bij het ontwerp een belangrijk aandachtspunt voor de wervelbedinstallaties. De installatie valoriseert de energie-inhoud van de afvalstoffen onder de vorm van elektriciteit.

In 2009 verwerkten de drie wervelbedovens 454 472 ton afvalstoffen. De energetische inhoud van de stoom (40 bar, 400 °C) die bij afkoeling van de rookgassen in de wervelbedovens werd geproduceerd, bedroeg circa 3 296 605 GJ. De energierecuperatie uit fossiele brandstoffen bedroeg 36 022 GJ. Meer dan 98 % van de energierecuperatie in de ketel was te danken aan de verwerking van afvalstoffen. De stoomturbinegenerator van de wervelbedovens produceerde in 2009 265 901 MWh elektriciteit.

Medewerkers aanmoedigen om bewuster met energie om te gaan

Afrekenen met onnodig energiegebruik

Toonaangevend zijn in duurzaam afvalbeheer, zoals de missie van Indaver voorschrijft, begint bij het duurzaamheidsbesef van elke medewerker.

Dikketruiendag

In 2009 nam Indaver België deel aan de 5de editie van de Dikketruiendag, een initiatief van de Vlaamse overheid. De Indaver-campagne werd geïnitieerd en uitgewerkt door het CPBW en maakte dankbaar gebruik van onze veiligheids mascotte 'Sir Safelot'. De campagne wou medewerkers vooral attent maken op het feit dat het licht nog te vaak blijft branden wanneer ze al naar huis zijn of op verplaatsing werken.

Het hele jaar door

De bewustmakingscampagne bleef overigens niet beperkt tot de Dikketruiendag. Medewerkers werden het hele jaar door herinnerd aan de boodschap 'Wil de laatste het licht uitdoen?', onder meer via screensavers, stickers op lichtsckelaars en affiches op strategische plaatsen zoals de badgelezers, koffiehoekjes en infoborden.

Naar een nog groener wagenpark van bedrijfswagens

Vanuit haar voorbeeldrol als milieubedrijf introduceerde Indaver per 01/01/2010 bijkomende maatregelen om een nog gunstigere CO₂-uitstoot en zuiniger brandstofverbruik van haar wagenpark te stimuleren en alzo een groener wagenpark te bewerkstelligen. Hiertoe werd in eerste instantie de maximum toegelaten CO₂-uitstoot per wagen categorie verlaagd. Daarbovenop werd – als maatstaf voor budgetbepaling – de zogenaamde Total Cost of Ownership (TCO) van de wagen geïntroduceerd. Via dit concept wordt niet enkel de loutere huurprijs maar ook de CO₂-bijdrage en het brandstofverbruik van de wagen in rekening gebracht. Hierdoor wordt een energiezuinige keuze van bedrijfswagen extra aangemoedigd.

4.5 Energie en klimaat: terugwinning van energie

Klimaat

Stoom en stroom leveren aan de omgeving

In Doel produceren we energie bij de thermische verwerking van huishoudelijke afvalstoffen, vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen en slib. In 2009 onderzochten we hoe we die energie onder de vorm van stoom of elektriciteit kunnen afzetten in de nabije omgeving van de site. De verschillende mogelijkheden werden geïnventariseerd en de besprekingen voor de effectieve realisatie zijn inmiddels opgestart.

Hernieuwbare energie – CO₂-emissiebalans

Een deel van het afval dat thermisch verwerkt wordt in de roosteroveninstallaties en de wervelbedinstallaties is organisch-biologisch van oorsprong (respectievelijk 47,78 % en 49 %) en wordt beschouwd als een hernieuwbare energiebron. Een evenredig deel van de geproduceerde elektriciteit wordt dan ook beschouwd als groene stroom.

Energiereducatie

Draaitrommelovens Antwerpen

2009

Energiereducatie in de ketel	1 078 588 GJ
Stoom eigen gebruik	261 724 GJ
Elektriciteitsproductie	22 764 MWh
Elektriciteit aankoop	2 418 MWh
Elektriciteitsverbruik DTOx	18 953 MWh
Elektriciteitsverbruik andere installaties op site	4 600 MWh

Energiereducatie

Draaitrommelovens Hamburg

2009

Energiereducatie in de ketel	1 053 306 GJ
Stoom eigen gebruik	364 651 GJ
Stoom externe levering	688 655 GJ
Elektriciteitsproductie	0 MWh *
Elektriciteit aankoop	20 848 MWh
Elektriciteitsverbruik site	20 848 MWh

* geen turbine

Klimaatneutraal dankzij recuperatie van energie en materialen

Door energie terug te winnen bij de thermische verwerking van afvalstoffen, vermijden we dat op een andere plaats CO₂ wordt uitgestoten voor de productie van energie op basis van fossiele brandstoffen. Het verwerkingsproces beoogt tegelijk een maximale terugwinning van metalen uit de afvalstoffen en de bodemassen, die ingezet worden in de recyclagesector. Om deze metalen op basis van erts te produceren, zou veel meer energie nodig zijn. De CO₂-emissiebalans van 2009 voor de roosterovens en de wervelbedovens geeft een overzicht van de

totale hoeveelheid CO₂ die werd uitgestoten in verhouding tot de vermeden hoeveelheid. De tabel toont aan dat de balans voor de thermische verwerkingsinstallaties van huishoudelijk afval, vergelijkbaar bedrijfsafval en slib klimaatneutraal is. In de laatste kolom geven we het resultaat van de CO₂-emissie verminderd met de CO₂-emissie op basis van hernieuwbare energiebronnen en de vermeden CO₂-emissie. Dit verschil bedraagt slechts 3 % van de initiële hoeveelheid CO₂-emissie en kan als klimaatneutraal beschouwd worden.

	verwerkte hoeveelheid afval	CO ₂ -emissie (in ton)		vermeden CO ₂ -emissie ⁽²⁾ (in ton)				verschil uitgestoten / vermeden emissie ⁽³⁾
		totaal	hernieuwbaar ⁽¹⁾	elektriciteit	warmte	metalen	totaal	
roosterovens	391 904	424 502	- 223 110	- 90 696	- 102 652	- 20 771	- 214 118	- 12 726
wervelbedovens	454 472	480 025	- 258 733	- 156 839	0	- 24 087	- 180 926	40 366
totaal	846 376	904 527	- 481 843	- 247 534	- 102 652	- 44 858	- 395 044	27 640

(1) Hernieuwbare energiebron = afval van organisch-biologische oorsprong

(2) hoeveelheid CO₂-emissie die (elders) wordt vermeden door productie van energie (elektriciteit + warmte) en recuperatie van metalen

(3) CO₂-emissie – CO₂-emissie hernieuwbaar – vermeden CO₂-emissie

4.5 Energie en klimaat: terugwinning van energie

■ Energierecuperatie Draaitrommelovens Biebesheim 2009

Energierecuperatie in de ketel	773 520 GJ
Stoom eigen gebruik	185 645 GJ
Elektriciteitsproductie	27 746 MWh
Elektriciteit aankoop	1 108 MWh
Elektriciteit extern gebruik	4 692 MWh
Elektriciteit intern gebruik	24 162 MWh

■ Energierecuperatie Roosterovens Doel 2009

Energierecuperatie in ketel	3 344 152 GJ
Processtoom intern gebruik	183 568 GJ
Processtoom naar WBO	292 264 GJ
Processtoom extern gebruik	808 880 GJ
Elektriciteitsproductie totaal	167 955 MWh
Elektriciteit intern gebruik	29 804 MWh
Elektriciteit extern gebruik	138 151 MWh

■ Energierecuperatie Wervelbedovens Doel 2009

Energierecuperatie in ketel	3 296 605 GJ
Processtoom intern gebruik	160 658 GJ
Processtoom extern gebruik	nvt
Elektriciteitsproductie WBO-stoom *	265 901 MWh
Elektriciteitsproductie ROx-stoom *	24 541 MWh
Elektriciteit intern gebruik	34 314 MWh
Elektriciteit extern gebruik	231 587 MWh

* Een deel van de ROx-stoom aangekocht door Electrabel wordt teruggekocht door SLECO en in de WBO-turbine omgezet naar elektriciteit. Totale elektriciteitsproductie WBO = 290 442 MWh.

Singelberg, energievriendelijk gebouw

Einde 2009 namen zo'n 100 personeelsleden van Indaver hun intrek in een gloednieuw gebouw in Kallo. Bij het bouwen en inrichten van het gebouw werd gestreefd naar een energiezuinig gebouw. Alle muren en het dak zijn degelijk geïsoleerd. In het gebouw werd een grote betonmassa geïntegreerd zodat de warmte wordt gerecupereerd en zoveel mogelijk binnen het gebouw wordt gehouden: zo wordt het effect van een passief huis bereikt. Aan de zuidzijde van het gebouw is een buitenzonnewering geïnstalleerd: deze zonnewering zorgt ervoor dat de directe zonnestraling wordt verminderd, zodat er minder moet gekoeld worden.

Een centrale ketel zorgt voor de verwarming van de verschillende gebouwen: deze ketel heeft een hoger rendement dan verschillende ketels per gebouw. Een centrale productie van ijswater maakt een koeling van de verschillende gebouwen mogelijk: het rendement ervan ligt hoger dan een productie per gebouw.

De energieregeling in het gebouw zorgt ervoor dat verwarming en koeling niet terzelfdertijd in werking kunnen gesteld worden. Op alle ramen werd een contact geïnstalleerd dat ervoor zorgt dat verwarming of koeling buiten werking gesteld worden wanneer een raam wordt opgezet.

“Ons nieuwe gebouw in Kallo is een toonbeeld van energie-efficiëntie.”

5 Human resources

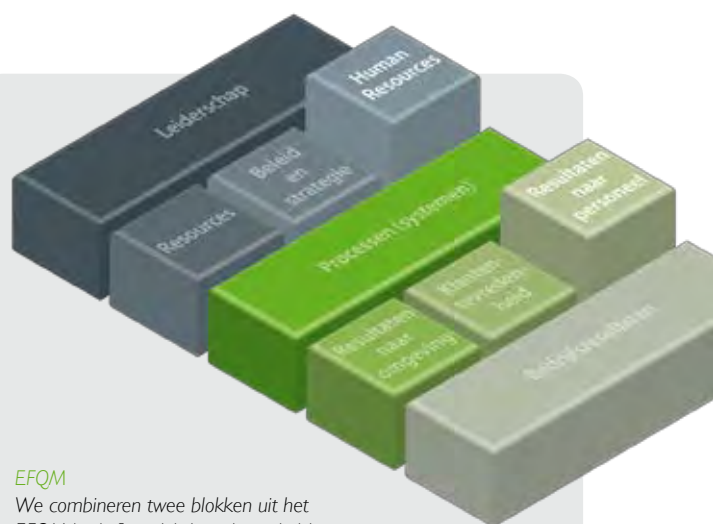
Een stimulerende omgeving creëren voor mensen en hun talenten

5.1 Meer dan 1 400 medewerkers in de Groep

Op 31 december 2009 telde de Indaver Groep 1 402 medewerkers, waaronder 1 218 bedienden en 184 arbeiders. 710 mensen werkten bij de eigen Indaver-vestigingen, 692 bij dochterondernemingen waarin Indaver voor meer dan 50 % participeert of waarin Indaver een participatie van 50 % heeft en die op een Indaver-vestiging actief zijn.

In de Belgische vestigingen werkten 641 mensen. In Nederland waren 69 mensen aan de slag, in Ierland en het Verenigd Koninkrijk telden we eind 2009 152 personeelsleden. Portugal telde 10 medewerkers, Italië 4 en Polen 20. In Duitsland waren eind 2009 506 mensen aan de slag.

“Oog voor mens, veiligheid en milieu is een belangrijke kernwaarde voor Indaver.”

EFQM

We combineren twee blokken uit het EFQM-bedrijfsmodel die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: de inzet van human resources en de hieruit voortvloeiende resultaten naar personeel.

5.2 Training en opleiding

Als groeiende en toonaangevende organisatie besteedt Indaver veel aandacht aan training en opleiding. Iedere medewerker wordt aangemoedigd om zich binnen het bedrijf verder te ontplooiën en nieuwe uitdagingen op te zoeken. Persoonlijke wensen en ambities worden daarbij steeds in evenwicht gebracht met de doelstellingen en mogelijkheden van het bedrijf.

In cijfers

In België werden in totaal 2536 geregistreerde opleidingsdagen georganiseerd, of zo'n 4 dagen per werknemer. De helft van de opleidingen situeerde zich in het kader van veiligheid en techniek. Dit sluit naadloos aan bij onze kernwaarden en onze strategie, waarin het veilig opereren van complexe, innovatieve installaties centraal staat.

In de buitenlandse vestigingen kregen de medewerkers 1820 dagen opleiding of gemiddeld 2,4 dagen per medewerker: 2,3 dagen in Nederland, 2,5 dagen in Italië, 0,7 dagen in Portugal, 3,9 dagen in Ierland, 2,3 dagen in Duitsland en een halve dag in het Verenigd Koninkrijk en Polen.

In deze cijfers zijn ook de on-the-job trainingen (bijvoorbeeld toolboxen) inbegrepen.

Aantal gevolgde trainingsuren en -dagen

	uren	dagen	dagen per werknemer
België			
Indaver	13 337		
Indaver Logistics	108		
Indaver Medical Services	90		
SVEX	6 359		
Indaver Participaties	384		
SLECO	8		
totaal op 641 werknemers	20 286	2 535,75	3,95
Nederland			
AROC	348		
Indaver Personeel	418		
Indaver Gevaarlijk Afval	488		
totaal op 69 werknemers	1 254	156,75	2,27
Buitenland			
Ierland	3 568	446	3,9
Verenigd Koninkrijk	144	18	0,5
Portugal	54	6,8	0,7
Italië	80	10	2,5
Polen	86	10,8	0,5
Duitsland (SAV)	9 372	1 171,5	2,3
totaal op 692 werknemers	13 304	1 663	2,4

Het personeelsbestand in 2009

		bedienden			arbeiders			totaal
		man	vrouw	subtotaal	man	vrouw	subtotaal	
België	Indaver	249	157	406	74	1	75	481
	Indaver Logistics	5	1	6	31	0	31	37
	Indaver Medical Services	0	3	3	12	0	12	15
	SVEX	99	2	101	0	0	0	101
	Indaver Relight							0
	Indaver Participaties	1	3	4	0	0	0	4
	SLECO	2	1	3	0	0	0	3
Nederland	AROC	2	1	3	16	0	16	19
	Indaver Personeel	28	3	31	0	0	0	31
	Indaver Gevaarlijk Afval	13	6	19	0	0	0	19
Ierland		28	42	70	39	6	45	115
Verenigd Koninkrijk		32	5	37	0	0	0	37
Portugal		3	2	5	5	0	5	10
Italië		3	1	4	0	0	0	4
Polen		10	10	20	0	0	0	20
Duitsland ()		407	99	506	0	0	0	506
totaal		882	336	1 218	177	7	184	1 402

5.2 Training en opleiding

■ Nieuwe aanpak geïntroduceerd

Indaver heeft haar aanpak op vlak van training en opleiding in 2009 grondig herbekeken. Opleidingen moeten in de eerste plaats een antwoord bieden op een concrete behoefte. De lijnmanager en de HR Business Partner maken samen met de medewerker een inschatting van die behoefte.

De opleiding op zich is maar één onderdeel van het ontwikkelingsproces. De medewerker is zelf verantwoordelijk voor het toepassen van de opgedane kennis en vaardigheden. De leidinggevende moet de voorwaarden creëren om dit mogelijk te maken en moet de medewerker stimuleren, begeleiden en ondersteunen.

Opleidingen worden nu decentraal georganiseerd waar het kan, centraal waar het moet. Veiligheidsopleidingen worden bijvoorbeeld binnen de QESH-afdeling georganiseerd en opgevolgd.

■ SAP-tool waarborgt correcte registratie en opvolging

De decentrale werkwijze vereiste een nieuwe HR-trainingsdatabase, onder meer om een correcte registratie te waarborgen. Indaver koos voor de SAP HR TEM-module. Het systeem bevat zowel de vereiste veiligheidscompetenties voor iedere functie als de competenties waarover de individuele medewerkers vandaag beschikken. Door beide gegevens te vergelijken, kan het niveau van elke medewerker correct worden opgevolgd. Vanuit SAP kunnen ook op ieder moment up-to-date rapporten gegenereerd worden voor alle betrokkenen.

■ Kennis delen

Het standaard opleidingsaanbod is beperkt en betreft gedragsvaardigheden of kennis die Indaver wil uitdragen doorheen het bedrijf.

De interne cursus Afvalbeheer bijvoorbeeld is een trainings-traject gegeven door een aantal interne specialisten (kennishouders van een bepaald domein), waarin de focus wordt gelegd op volgende aspecten:

- Leren van Indaver specifieke kennis, over de grenzen van het eigen functiedomein
- Stimuleren van het informeel netwerklernen
- Uitwisselen van ervaringen gebaseerd op de multidisciplinaire vertaling van de Indaver specifieke kennis

De hoofddoelstelling van dit trainingstraject is om de algemene achtergrondkennis van het eigen personeel op peil te houden en om deelnemers de complexiteit van afvalbeheer te doen aanvoelen en begrijpen. Daarbij wordt toegelicht hoe de kennisbank op het intranet hierbij kan helpen. Van de deelnemers wordt verwacht dat ze het ganse leertraject volgen.

De interne cursus Afvalbeheer omvat 6 sessies van telkens 4 uur en hebben volgende onderwerpen :

- Afvalverwerking, een overzicht
- Afvalstoffenwetgeving, de reden van ons bestaan
- De verplichtingen van de diverse actoren in de afvalketen, 'Keep the man/women out of jail'
- Verwerkingstechnieken, onze kernactiviteit
- Strategie: terugwinning van energie en materialen
- Kenniscafé: het Indaver-netwerk

Tijdens de afsluitende sessie 'Kenniscafé, het Indaver-netwerk', kan elke deelnemer aan de General Manager Benelux Paul De Bruycker vragen stellen om zo de opgedane kennis te concretiseren.

De cursus wordt tweemaal per jaar georganiseerd, telkens voor zo'n 20-tal medewerkers. Doelgroep is vooral junior- en middenkader en de lijn.

Correcte registratie
en opvolging maken
up-to-date rapporten
mogelijk

5.3 Absenteïsme

Uit het meest recente Mercer Pan European Health and Benefit Survey uit 2008 blijkt dat Europese werknemers gemiddeld 7,4 dagen per jaar afwezig zijn wegens ziekte, of 3,2 % van het jaar. Met 5,13 % scoort België aanzienlijk hoger dan het Europese gemiddelde. Grote organisaties hebben over het algemeen meer last van langdurige arbeidsongeschiktheid, met stress als belangrijkste verzuimfactor. Kleinere organisaties hebben dan weer vaker te maken met korte en frequente afwezigheden.

Het percentage ziekteverzuim en de oorzaken van de afwezigheid, zijn belangrijke informatie voor het management. Zowel fysieke als psychische redenen, of een combinatie van beiden, kunnen aan de basis liggen van het verzuim. Ook algemene ontevredenheid kan een factor zijn om sneller thuis te blijven bij ziekte. Vooral kortdurend ziekteverzuim kan wijzen op ontevredenheid.

■ Indaver scoort beter dan Belgische gemiddelde

In 2009 bedroeg het kortdurende ziekteverzuim voor Indaver in België 2,75 %. Daarmee scoort Indaver aanzienlijk beter dan het Belgisch gemiddelde (5,13 %). In de buitenlandse vestigingen noteren we 4,79 % voor Nederland en 2,72 % voor dochters buiten de Benelux (Portugal, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Polen, Italië en Duitsland).

■ Indaver-medewerkers trouw aan het bedrijf

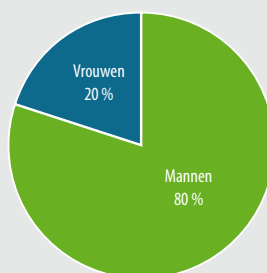
Eind 2009 waren 1 402 mensen actief op de vestigingen van Indaver en haar dochters in binnen- en buitenland. Indaver-medewerkers zijn trouw aan hun onderneming: het verloop (vrijwillig en gedwongen) bedroeg 5,35 % voor de Indaver-vestigingen in België en Nederland en 7,13 % voor de totale groep. In totaal verlieten 100 medewerkers de organisatie: 80 mannen en 20 vrouwen. In België en Nederland verlieten respectievelijk 25 en 13 medewerkers de organisatie, in Ierland en het Verenigd Koninkrijk noteerden we een verloop van respectievelijk 20 en 3 medewerkers. In Portugal en in Polen was er een verloop van telkens 1 personeelslid, in Italië van 5 personeelsleden en in Duitsland bedroeg het verloop 32 medewerkers.

De grafieken illustreren het verloop volgens geslacht en leeftijd.

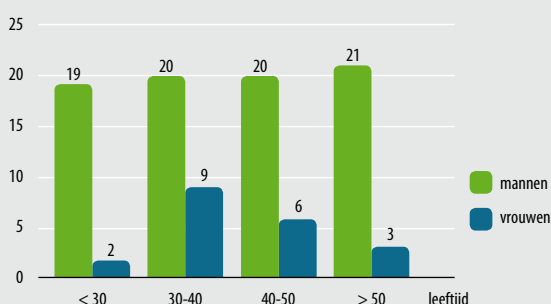
■ Ziekteverzuim in 2009

Belgisch gemiddelde	5,13 %
België	2,75 %
Indaver Participaties	1,64 %
SLECO	4,59 %
SVEX	2,43 %
Indaver Logistics	2,74 %
Indaver Benelux	2,50 %
Indaver Medical Services	6,77 %
Indaver Holding	1,34 %
Nederland	4,67 %
Indaver Personeel	5,43 %
AROC	3,4 %
IGA	5,20 %
Overige buitenland	2,72 %
Verenigd Koninkrijk	1,90 %
Ierland	1,22 %
Polen	4,37 %
Italië	2,72 %
Duitsland (SAV)	6,11 %

■ Verloop volgens geslacht

■ Verloop volgens leeftijd

5.4 Vernieuwd competentiebeleid

■ De juiste medewerker op de juiste plaats

Indaver paste haar competentiemodel aan in 2009 om het nauwer te laten aansluiten bij haar kernwaarden en haar strategie. De klemtoon ligt op concepten als 'empowerment als succesvolle leiderschapsstijl' en 'efficiënt & effectief'. De vereiste gedragscompetenties werden duidelijk gedefinieerd en vertaald in concrete gedragsindicatoren. Dit nieuwe model wordt in eerste instantie gelanceerd in België en Nederland. Vanaf 2010 zal ook de jaarlijkse prestatiebeoordeling volgens dit nieuwe model gebeuren. In 2009 kreeg 60 % van alle Indaver-medewerkers in binnen- en buitenland een evaluatiegesprek en prestatiebeoordeling.

■ Nadruk op resultaat, niet op taakomschrijving

Het competentiemodel van Indaver is opgebouwd rond drie pijlers: waardegebonden gedragingen, strategische competenties en functiespecifieke competenties. De nieuwe aanpak richt zich vooral op de functiespecifieke competenties. HR legde in 2009 de methode vast om te bepalen over welke gedragscompetenties Indaver-medewerkers moeten beschikken om in een bepaalde functie succesvol te zijn. Nadruk ligt nu vooral op de resultaatsgebieden en niet zozeer op de taakomschrijving.

Werkgroepen zullen in 2010 per functie de specifieke competenties selecteren. De voorgestelde competentieprofielen zullen in nauw overleg met de medewerkers geëvalueerd worden. Het uiteindelijke doel van een doorgedreven competentiebeleid is om "de juiste medewerker op de juiste plaats" te krijgen en te behouden.

■ Werken aan competenties: sleutel tot succes

Er werd een communicatieplan opgesteld voor het vernieuwde competentiebeleid. Bedoeling is om medewerkers geleidelijk aan vertrouwd te maken met de nieuwe aanpak. De eerste acties werden al in 2009 opgestart en zullen tot begin 2011 lopen. Dan zullen de eerste functioneringsgesprekken op basis van de nieuwe competentieprofielen plaatsvinden. Eind 2010 gebeuren al de eerste evaluaties met de vernieuwde systematiek.

Medewerkers werden via verschillende kanalen geïnformeerd over de nieuwe aanpak: personeelsvergaderingen, het Indaver-intranet, het personeelsblad Indavizier, enzovoort. Ook op hun functioneringsgesprek voor 2010 kregen ze al een eerste persoonlijke toelichting. In het eerste kwartaal van 2010 ontvingen ze een sleutelhanger en een muismat, die de boodschap extra kracht bij zetten. Voor de HR Business Partners en het lijnmanagement werd een zeer gedetailleerd competentiewoordenboek ontwikkeld.

■ Indaver Willebroek introduceert weldoordacht competentiebeleid

De medewerkers van Indaver Willebroek worden in het kader van het diversiteitsplan nauw betrokken bij het competentiebeleid. Werkgroepen van telkens een vijftal medewerkers stelden de nieuwe competentieprofielen op. Ze bestaan uit vertegenwoordigers van de verschillende nationaliteiten en functies binnen de organisatie.

■ Competentieprofielen begrijpbaar voor iedereen

Indaver Willebroek koos er bewust voor om aan elke werkgroep ook een aantal medewerkers met een beperkte kennis van het Nederlands te laten deelnemen. De competenties en de bijhorende gedragsindicatoren werden op een manier omschreven die voor iedereen duidelijk is. De uiteindelijke competentieprofielen zijn daardoor ook bruikbare instrumenten tijdens feedbackgesprekken met medewerkers die het Nederlands minder goed beheersen.

Indaver Willebroek wint Plus Prijs

Het diversiteitsplan van Indaver Willebroek werd niet topdown vastgelegd, maar door een heterogeen samengestelde werkgroep. De Indaver-site mocht om die reden de elfde Plus Prijs in ontvangst nemen. De prijs is een initiatief van Plus Uitzendkrachten en belooft bedrijven die bijzondere inspanningen leveren om mensen tewerk te stellen die minder gemakkelijk toegang krijgen tot de arbeidsmarkt.

Een onafhankelijke jury van specialisten uit verschillende organisaties en sectoren maakte een objectieve beoordeling op basis van volgende criteria: het innovatieve karakter van het initiatief, de economische leefbaarheid van het bedrijf, de meetbare resultaten, de continuïteit en de diversiteit en moeilijkheidsgraad van de doelgroep. De jury vond Indaver niet alleen toonaangevend in duurzaam afvalbeheer, maar ook in duurzaam personeelsbeleid!

5.5 Gestructureerd overleg tussen werknemers en werkgevers

Indaver is voorstander van een open sociale dialoog. Iedere Indaver-werknemer mag lid zijn van een vakbond en kan zich kandidaat stellen voor een mandaat bij de Ondernemingsraad (OR) of bij het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW).

■ Ondernemingsraad en Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk

Voor heel Indaver nv en SVEX nv is er een Ondernemingsraad, die betrokken wordt bij het sociaal, economisch en financieel beleid van Indaver. De Ondernemingsraad is paritair samengesteld: er zetelen 9 afgevaardigden voor werknemers (5 mandaten voor bedienden, 3 voor kaderleden en 1 voor jongeren) en 9 voor werkgevers.

Voor de sites Antwerpen, Doel, Kallo, Waregem, Mechelen en Nijvel is er een gemeenschappelijk Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk. Het comité oefent controle uit op de naleving van de wetgeving inzake welzijn, bescherming en preventie op het werk en fungeert als adviesorgaan. Het is net als de Ondernemingsraad paritair samengesteld: er zijn 5 werknemersafgevaardigden (4 mandaten voor bedienden en 1 voor jongeren) en 5 werkgeversafgevaardigden.

■ Hechte samenwerking

Bij Indaver heerst een cultuur van open dialoog en respect. Veiligheid staat bovendien bij alles voorop. Indaver hecht dan ook groot belang aan de samenwerking met het CPBW. Zo legt de directie het jaarlijkse actieplan aan het comité voor, evenals het maandelijks verslag van de interne dienst PB en de ongevallencijfers met bijhorende Kinney-index. Het CPBW is voor de werknemersafgevaardigden overigens een prima kanaal om suggesties voor verbetering aan te brengen. Op

vraag van de werknemers werden al verschillende aanpassingen doorgevoerd op vlak van persoonlijke beschermingsmiddelen, werkkledij, ergonomie en sanitaire voorzieningen. Een aantal van deze afspraken zijn geformaliseerd in interne veiligheidsprocedures en in de CAO's die bij Indaver nv en SVEX nv zijn afgesloten voor arbeiders en bedienden.

■ Ook in buitenlandse vestigingen

Ook op groepsniveau vindt in tal van landen georganiseerd of gestructureerd overleg plaats tussen werknemers en werkgevers waar onderwerpen gerelateerd aan veiligheid en gezondheid aan bod komen. Op de site Hoek in Nederland wordt via een personeelsvertegenwoordiging van 5 werknemers op regelmatige en gestructureerde basis overleg gepleegd. In Ierland vinden informele gesprekken plaats over HR-gerelateerde onderwerpen met een beperkte en vrijwillige vertegenwoordiging van het personeel. In Duitsland is er voor alle sites samen een personeelsvertegenwoordiging van 29 werknemers, die betrokken zijn in het overleg tussen werkgever en werknemer. In Italië, Portugal en het Verenigd Koninkrijk vindt informeel overleg plaats.

In totaal is 84 % van de Indaver-werknemers (bepaald volgens de reikwijdte van dit duurzaamheidsrapport) vertegenwoordigd via officiële overlegorganen tussen werkgevers en werknemers.

In 2008 werd al een eerste aanzet gegeven voor een Europese ondernemingsraad waaraan DELTA, Indaver België en SAV deelnemen. Deze Europese ondernemingsraad is in 2009 effectief van start gegaan met 5 vertegenwoordigers van DELTA, 2 vertegenwoordigers van Indaver België en 2 vertegenwoordigers van Indaver Duitsland (SAV).

5.6 Aandacht voor veiligheid

De veiligheid waarborgen van medewerkers en omwonenden van installaties is een absolute prioriteit voor Indaver. We leveren ook de nodige inspanningen om de veiligheid te garanderen van andere groepen – zoals bezoekers, chauffeurs en medewerkers van externe firma's. In elke fase van het afvalbeheer hanteert Indaver strikte procedures voor een veilige aanpak. "Oog voor mens, veiligheid en milieu" is één van de kernwaarden die de basis vormen van de Indaver-bedrijfscode. Deze code is reeds van toepassing voor elke regio waar Indaver voor 100 % instaat voor de activiteiten.

Plan-Do-Check-Act

In België en Nederland is het volledige veiligheidsgebeuren uitgewerkt volgens de Plan-Do-Check-Act aanpak. Het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk speelt een actieve rol en stelt onder meer een jaaractieplan op met relevante veiligheidsmaatregelen. Die worden vertaald in concrete acties voor de betrokken afdelingen en resulteren in aangepaste technische voorzieningen, job safety analyses, specifieke veiligheidsprocedures en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Doelgerichte veiligheidscommunicatie stimuleert een veilige manier van werken. Veiligheidsopleidingen, instructies en herhalingsessies vormen een solide basis voor een veilig gedrag onder medewerkers.

Via controles, veiligheidsrondgangen en systematische rapportering op basis van prestatie-indicatoren volgen we de veiligheidsprestaties nauwgezet op. Wanneer we problemen of incidenten vaststellen, nemen we corrigerende maatregelen of sturen we de procedure bij.

Indaver laat op het vlak van veiligheid niets aan het toeval over. Of het nu gaat om medewerkers, bezoekers, leveranciers of omwonenden.

■ Veiligheid in cijfers

Indaver hanteert verschillende indexen om de veiligheidsprestaties op te volgen, waaronder de officiële frequentiegraad en de PBW-index.

Officiële frequentiegraad

In eerste instantie gaan we de officiële frequentiegraad na. Die brengt het aantal ongevallen met werkverlet van eigen personeelsleden in kaart. In 2009 noteerde de Indaver Groep 41 dergelijke ongevallen, waarvan 16 in België, 16 in Duitsland, 3 in Nederland, 4 in Ierland en 2 in het Verenigd Koninkrijk. In Polen en Italië werden geen ongevallen vastgesteld. Het ging steeds om ongevallen met een laag risico. Na ieder ongeval werden preventieve acties gestart.

De frequentiegraad is een wettelijke performantie-indicator in België, die enkel de ongevallen met werkverlet bij de eigen personeelsleden opvolgt. Het globale Indaver-resultaat kunnen we kaderen door te vergelijken met de gemiddelde resultaten van onze sector. Elke bedrijfsactiviteit krijgt een officiële NACE-bel-code toegekend. De Indaver-activiteiten bestaan uit drie hoofdbedrijvigheden: afvalverwerking, afvaltransport en recuperatie met de respectievelijke NACE-bel-codes: 38, 49 en 38,3. Volgens de meest recente statistiek van 2008 bedraagt de gemiddelde frequentiegraad 52,69 in de recuperatiesector, 36,4 in de sector afvaltransport en 40,06 in de sector afvalverwerking.

Voor al onze Belgische vestigingen samen eindigen we op een frequentiegraad van 12,5, daar waar het sectorgemiddelde voor afvalverwerking dus circa 40 bedraagt. Hiermee staan we ook op hetzelfde lage niveau als de scheikundesector (Fg = 12) en scoren we ook beduidend beter dan het nationale gemiddelde van alle bedrijven samen (Fg = 25). (Bron gemiddelde Fg per sector: <http://www.faat.fgov.be/index.html>)

De Fg (frequentiegraad) voor de Benelux-groep bedraagt circa 13,8 (versus 14,5 voor 2008).

Onderzoek van specifieke ongevallen basis voor nieuwe acties

In België en Nederland worden op basis van een gedetailleerd onderzoek naar de oorzaak van de ongevallen, doelstellingen opgesteld en werken we specifieke preventieve acties uit met het oog op een verbetering van de resultaten. De ongevallenanalyse van 2009 bracht als meest voorkomende oorzaak bij de eigen personeelsleden 'onoplettendheid' naar voor en bij contractors was dit 'foutieve handeling'. Ook 'onvoldoende of foutief gebruikte persoonlijke beschermingsmiddelen' bleek een belangrijke oorzaak van ongevallen die dan meestal resulteerden in een handletsel. In het jaaractieplan voor 2010 zijn deze aandachtspunten dan ook opgenomen.

5.6 Aandacht voor veiligheid

PBW-index

Daarnaast hanteert Indaver ook een aantal andere veiligheidsindexen, waaronder de index 'Preventie en Bescherming op het Werk' (PBW). Die brengt naast de ongevallen met werkverlet ook ongevallen met interne of externe EHBO in kaart, net als de schijn- of bijna-ongevallen. Deze index houdt zowel rekening met de eigen personeelsleden als met de personeelsleden van derden.

In de Benelux werden bij de vaste contractoren 5 ongevallen met werkverlet genoteerd. Dat is één ongeval meer dan in 2008. Hierdoor steeg de PBW-index voor contractoren van 5,4 naar 6,6. Bij de Indaver-personeelsleden daalde de PBW-index van 7,7 in 2008 naar 6,2. We blijven de sterk dalende trend hier dus aanhouden. Vooral het aantal ongevallen met interne of externe EHBO daalde aanzienlijk.

■ PBW-index 2009 voor eigen personeelsleden

	Index	aantal personeelsleden
Benelux	6,2	724
Ierland	11,2	115
Verenigd Koninkrijk	15	37
Polen	1	20
Italië	0	4
Portugal	0	10
Duitsland (SAV)	6,5	490
Groep	7,1	1400

■ Veilig werken is prioritair

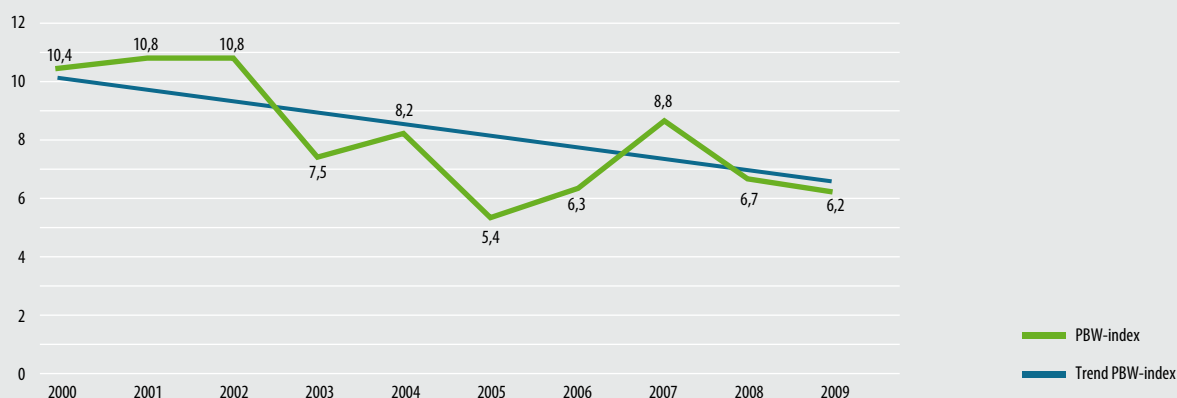
Kritische succesfactoren

In België en Nederland is een jaarlijks terugkerende veiligheidsdoelstelling het bestendigen van de systematiek van de kritische succesfactoren (KSF). Indaver past deze systematiek toe om de rechtstreekse betrokkenheid op het gebied van veiligheid voor onderhouds-, productie- en labopersoneel te begeleiden en te evalueren. Aan de hand van een aantal parameters volgen we de persoonlijke inzet van onze medewerkers op. Die parameters zijn: deelname aan diverse veiligheidsopleidingen, het uitvoeren van job safety analyses en het uitvoeren van observatie- en controlerondgangen. Een positieve score honoreert de geleverde inspanningen. Ook in 2009 werd het gebruik van deze KSF verder gehanteerd. De overgrote meerderheid van de medewerkers realiseerde hierbij het jaarlijkse streefdoel waarbij men 85 % van de maximale score diende te behalen.

Integratie van site Hoek conform het Indaver-Dynamisch Risicobeheerssysteem

Een belangrijke opdracht in 2009 was om de site Hoek qua veiligheid volledig te integreren in de veiligheidssystematieken van Indaver. Deze systematieken zijn gedetailleerd beschreven in het zogenaamde Dynamisch Risicobeheerssysteem (DRBS). Daarin zijn voor elk relevant veiligheidsthema onder meer volgende aspecten vastgelegd: de doelstelling, de beschikbare middelen, de gebruikte methodes, de verantwoordelijken en de opvolgingscriteria. Aan de hand van dit DRBS hebben we een screening opgestart in Hoek om een actieplan met bijbehorende prioriteiten vast te leggen. De eerste aandachtspunten daarbij waren het gelijkschakelen van de ongevallenregistratie en het introduceren van een aantal veiligheidsprocedures zoals de Management of Change procedure.

■ PBW-index (Indaver-personeel + contractors + overigen)

[illegible]

Klantentevredenheid

Een dienstverlening op maat van elke klant

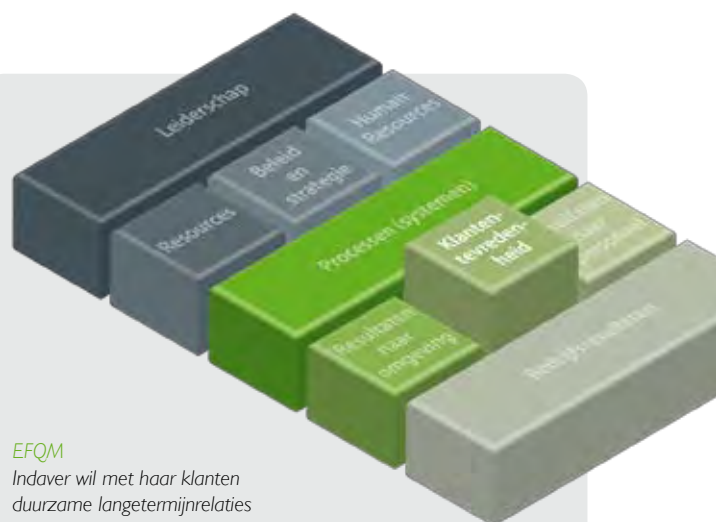
6.1 Public waste PartnershipS

Openbare besturen zijn een belangrijke doelgroep voor Indaver. Ook zij willen hun afvalbeheer op de meest professionele manier aanpakken. Ze zoeken daarvoor vaak een partner die de specifieke noden van de publieke sector goed aanvoelt en zijn aanpak daarop afstemt. Openbare besturen doen al meer dan 15 jaar een beroep op de diensten van Indaver, in de meest uiteenlopende samenwerkingsvormen. Belangrijke factor in dit succes is de houding die we aannemen in onze relatie met openbare besturen. We stellen ons als dienstverlenende partner zeer flexibel op. Zo kunnen openbare besturen in alle vrijheid beslissen welke taken ze zelf uitvoeren en welke ze aan ons toevertrouwen, en onder welke contractvorm.

Indaver gaf haar dienstverlening aan openbare besturen in 2009 een eigen naam: Public waste PartnershipS. Deze 'vlag' geeft duidelijk aan dat we voor 'public waste' een echt partnership nastreven. De meervouds-s hebben we bewust als hoofdletter geplaatst. De vorm die de samenwerking of het partnership zal aannemen is immers van secundair belang. Voor Indaver zijn alle samenwerkingsmodellen mogelijk. Omdat we de autonomie van openbare besturen en hun beslissingsprocessen ten volle respecteren. Zij moeten in de eerste plaats kiezen voor de meest adequate oplossing voor hun inwoners. Zij houden hierbij rekening met alle aspecten van hun eigen vertreksituatie. Het is aan ons om hier correct, creatief en flexibel op in te spelen. We hebben daarvoor alle troeven in huis: verwerkingsinstallaties voor nagenoeg alle fracties huishoudelijk afval, de ervaring en de knowhow van een professioneel en multidisciplinair team.

Indaver biedt in essentie drie types dienstverlening aan binnen Public waste PartnershipS: verwerking van huishoudelijk afval, organisatie van afvalbeheerssystemen en management van infrastructuur.

“Continuïteit en een gegarandeerd duurzame verwerking zijn sleutelwoorden voor openbare besturen.”

EFQM

Indaver wil met haar klanten duurzame langetermijnrelaties uitbouwen. De tevredenheid van klanten vormt een belangrijke prestatie-indicator binnen het EFQM-bedrijfsmodel.

6.1 Public waste PartnershipS

■ Continuïteit in de verwerking van huishoudelijk afval

Openbare besturen vertrouwen de verwerking van één of meer afvalstromen toe aan de goede zorgen van Indaver. De meeste van deze huishoudelijke afvalfracties verwerkt Indaver in haar eigen installaties. Hierbij staat het gebruik van de best beschikbare techniek centraal, een gezamenlijke zorg van Indaver en het openbaar bestuur. Indien wij bepaalde afvalsoorten niet zelf kunnen verwerken, spreken wij ons netwerk van betrouwbare partners aan. Dit is voor openbare besturen een garantie voor continuïteit in de verwerking. Een openbaar bestuur heeft nood aan een partner die te allen tijde de verwerking kan garanderen.

■ Vertrouwen in de organisatie van afvalbeheerssystemen

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wensen in sommige gevallen de organisatie van het afvalbeheer in hun regio uit te besteden aan Indaver. Het beheer van huishoudelijk afval houdt vandaag de dag immers veel meer in dan enkel het (laten) verwerken van de ingezamelde fracties. Het vereist een verregaande knowhow op het vlak van milieureglementering, wetgeving, commercieel en financieel beheer, marketing en communicatie. Indaver heeft deze kennis in huis. Wanneer Indaver de organisatie van het afvalbeheer van openbare besturen voor haar rekening neemt, streeft zij naar duurzame en kostenefficiënte oplossingen. Openbare besturen kiezen hierbij zelf welke taken ze wensen uit te besteden en welke niet. Wederzijds vertrouwen is hiervoor de sleutel tot het succes.

■ Kostenefficiëntie, full compliance en duurzaam beheer van installaties

Indaver kan de bouw, de exploitatie en/of het beheer van verwerkingsinstallaties van openbare besturen voor haar rekening nemen. Het gaat om recuperatie-installaties, composteringssites, Waste-to-Energy plants, stortplaatsen of installaties voor afvalwaterbehandeling. Onze expertise in het opereren van innovatieve installaties garandeert een kostenefficiënte en duurzame oplossing die openbare besturen verlost van de dagelijkse zorgen die dergelijke installaties met zich meebrengen. Net als in onze eigen installaties streven wij naar een maximale bezettingsgraad. De wisselwerking met onze eigen plants staat daarvoor garant. Indaver voert, ook in installaties van openbare besturen, een full compliance-beleid. We houden rekening met alle relevante reglementeringen en wetgevingen en garanderen op ieder moment een correcte verwerking.

■ Public waste PartnershipS in de praktijk: Hooge Maey

Een recent voorbeeld van onze Public waste PartnershipS is de 'bedrijfsvoering Hooge Maey'. Het project behelst het verderzetten van de sanering, de inrichting en exploitatie van de stortplaats tot eind 2018. In 2009 schreef Intercommunale Vereniging Hooge Maey een bestek uit voor de opdracht in overeenstemming met de wetgeving voor overheidsopdrachten. Na een grondige evaluatie van de ingediende offertes, werd de opdracht aan Indaver gegund. Ook in de periode 1998-2009 kende Hooge Maey deze opdracht al toe aan Indaver.

De succesvolle samenwerking heeft veel te maken met de expertise en de specifieke aanpak van Indaver, zo blijkt uit een reactie van Guy Lauwers, voorzitter raad van bestuur Intercommunale vereniging Hooge Maey: "Het is zeer geruststellend te weten dat je zo'n hoogtechnologisch bedrijf letterlijk bij je in huis hebt en dat je er op elk moment kan op bouwen. Indaver wees ons op opportuniteiten die niet direct gekoppeld waren aan onze stortactiviteiten en waar we in beginsel niet aan gedacht hadden. Dankzij die flexibele aanpak kunnen wij als openbaar bestuur in alle vrijheid kiezen om hier al dan niet op in te gaan. Ik denk hierbij aan het windmolenproject, de zuivering van externe afvalwaters, de zoektocht naar opportuniteiten inzake biomassa, ..."

Duurzame exploitatie van de stortplaats Hooge Maey

6.2 Total Waste Management

■ Total Waste Management: blijvende meerwaarde voor de industrie

De Total Waste Management service (TWM) van Indaver kan voor industriële klanten verschillende vormen aannemen: van verwerking en bijhorend transport tot onsite beheer en zelfs het opereren van verwerkingsinstallaties die toebehoren aan de klant. Centraal staat steeds een strakke ontzorging op maat en het kritisch inzetten van enkel die services die nuttig zijn voor de klant.

Versterking ondanks recessie

2009 was wereldwijd een zwaar economisch jaar. Dat was uiteraard ook in grote mate voelbaar bij onze industriële klanten. Toch slaagde Indaver er zowel in België als in Nederland in om haar klantenportfolio te handhaven, partnerships te vernieuwen en nieuwe klanten aan te trekken. Ons totale marktaandeel in de Benelux vergrootte opnieuw. We blijven onze TWM-klanten ook in moeilijker economisch vaarwater de laagste Total Cost of Ownership garanderen. We slagen daarin dankzij onze innovatieve aanpak en sterk uitgebouwde datamanagementsystemen, die zorgen voor een hoog serviceniveau en een sterke ontzorging. Klanten kunnen zich daardoor beter toeleggen op de eigen corebusiness, wat zeker in moeilijker economische tijden een extra meerwaarde biedt, en maakt dat onze klanten versterkt uit de crisis komen.

Nederlandse industrie apprecieert onze aanpak

Ook in Nederland woedde de economische recessie. Vooral bij TWM-klanten die voor hun productie afhankelijk zijn van de automotive of de bouwsector, was de productiedaling significant. Indaver slaagde er echter in om een aantal bestaande TWM-contracten op lange termijn te verlengen. We trokken ook enkele chemische topbedrijven aan als nieuwe TWM-klant, waaronder Dupont Dordrecht. Het is opvallend dat zowel bestaande als nieuwe klanten duidelijk de meerwaarde inzien van onze extra services, zoals de uitgebreide e-reporting. Die maakt een gedetailleerde opvolging van de kosten en de afgevoerde hoeveelheden afvalstoffen mogelijk. Eén van onze nieuwe klanten in Nederland drukte het als volgt uit: "Indaver biedt de nodige veiligheids- en kwaliteitswaarborgen en beschikt over krachtige managementsystemen én eigen middelen. Ook de balans tussen duurzame verwerkingsoplossingen en kostprijs sprak ons aan. Voor elke afvalstroom werd een zeer gedetailleerde aanbieding uitgewerkt."

Uitbreiding in Vlaanderen en Wallonië

In België, waar de crisis uiteraard evenzeer voelbaar was, heeft het TWM-concept meer dan ooit zijn toegevoegde waarde bewezen. In 2009 konden we 10 van onze grootindustriële klanten overtuigen om het bestaande TWM-contract te verlengen met 3 à 5 jaar. Daarnaast haalden we ook 10 nieuwe TWM-contracten binnen in de Vlaamse en Waalse chemie en farmacie. Klanten beschouwen het TWM-concept van Indaver als toonaangevend binnen de afvalsector. Ze appreciëren de verlaging van de Total Cost of Ownership en de focus op continue verbetering. Ze stellen ook het hoge kennisniveau en de sterke betrokkenheid van de account manager op prijs, die bovendien ondersteund wordt door een capabel projectteam. Industrieel afvalbeheer is een complexe aangelegenheid. Onze klanten waarderen dan ook ons vermogen tot probleemoplossend (mee)denken in diverse aspecten. Of, zoals één van onze TWM-klanten het formuleerde: "Indavers duurzame aanpak, gerealiseerd dankzij respect voor regelgeving, toepassing van strikte Codes van Goede Praktijk en inspanningen op vlak van emissiecontrole en energierecuperatie, bevestigt ons dat duurzaamheid en milieubewustzijn bij Indaver niet enkel theorie is, maar dagdagelijkse praktijk."

“Industriële klanten verwachten een totaal-aanpak, waarin een maximale ontzorging en een optimale inzet van services centraal staan.”

6.2 Total Waste Management

■ Klanten ontzorgen voor een betere kwaliteit

Total Waste Management (TWM) gaat verder dan het leveren van logistiek en afvalverwerking. We bieden een totale ontzorging, op maat van reële behoeften in de industrie. Onze extra services moeten steeds een meerwaarde bieden voor klanten en hun afvalbeheer ten goede komen.

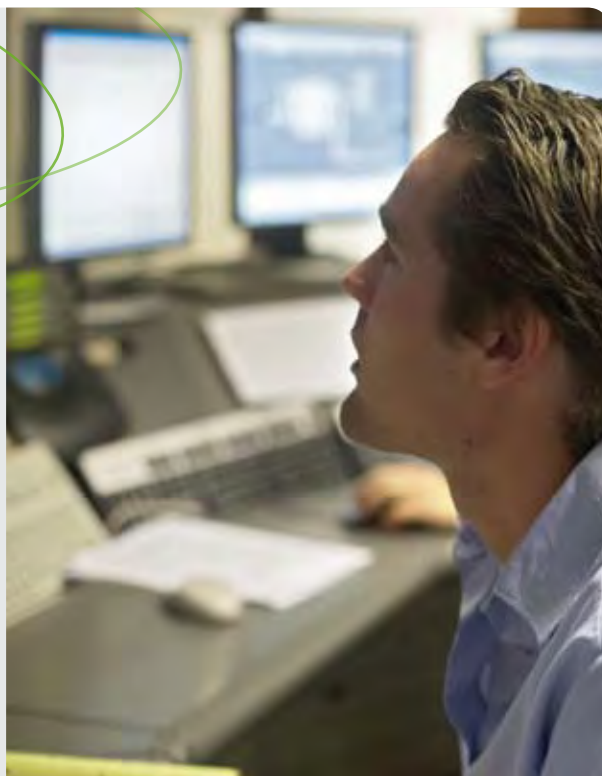
Zo werken we voor TWM-klanten onsite signalisatieprojecten uit. Een duidelijke afvalgerelateerde signalisatie verhoogt niet alleen de veiligheid, het verbetert ook de sorteerkwaliteit. Daardoor vermijden we non-conformiteiten en dus extra kosten. Bovendien heeft duidelijke signalisatie een sensibiliserend effect op de gebruikers van afvalrecipiënten en -containers. Ze voelen zich meer verantwoordelijk om het juiste sorteergedrag te hanteren, wanneer alles correct en zorgvuldig gelabeld is. Dit extra stukje ontzorging wordt door onze klanten sterk gewaardeerd.

Een duidelijke afvalgerelateerde signalisatie verhoogt niet alleen de veiligheid, het verbetert ook de sorteerkwaliteit.

Award voor innovatieve milieubijdrage

GPSG (Global Pharmaceutical Supply Group) van de Johnson&Johnson groep, waartoe ook Janssen Pharmaceutica behoort, kende in april 2010 op haar Supplier Award Meeting aan Indaver een prijs toe voor een innovatieve duurzame milieubijdrage. Daarmee was Indaver één van de twee bedrijven die deze prijs ontving. Indaver ontving ze voor de ontwikkeling van een methodologie voor het selecteren van de Best Practicable Environmental Options voor afvalstoffen en het berekenen van de carbon footprint van de afvalstoffen die bij Janssen Pharmaceutica vrijkomen. Dit laatste gebeurde met een – in samenwerking met de universiteit van Leuven – ontwikkeld meetinstrument. Ook werd Indaver geprezen voor het pro-actief screenen van alle afvalstoffen van Janssen Pharmaceutica. Daarenboven ontving Indaver voor haar globale dienstverlening een zilveren supplier award.

6.2 Total Waste Management

Doordringen van duurzaamheid, ook in de praktijk!

Ecologische voetafdruk, CO₂-reductie, levenscyclusanalyse, deze en aanverwante begrippen zijn gelukkig niet meer weg te denken uit de actualiteit. De achterliggende complexiteit ervan wordt echter vaak gereduceerd tot een eerder sloganeske oppervlakkigheid. Bij Indaver zien we onze missie "Toonaangevend in duurzaam afvalbeheer" als een krachtige samenvatting van de manier waarop we dagelijks en doordacht omgaan met afvalstoffen – gedreven en met grondige kennis van zaken.

Best Practicable Environmental Options (BPEO)

Voor onze eigen installaties en bij de selectie van externe verwerkingspartners kiezen we steeds voor de Best Beschikbare Techniek. Transport wordt zo lean en milieuvriendelijk mogelijk ingeschakeld. Hergebruik, recyclage of energetische valorisatie van afvalstoffen staat voorop. Om voor elke afvalstof de beste verwerkingsoplossing te kiezen, hanteren we de Best Practicable Environmental Options-methodologie, ontwikkeld in samenwerking met de KU Leuven.

Resultaten voor Monsanto Antwerpen en GSK UK

Indaver zet haar kennis ook in voor industriële klanten die voor het transport en de verwerking van hun afvalstoffen naar de laagst mogelijke milieu-impact streven. We voeren onder meer studies uit die hen helpen om hun ecologische impact te analyseren en te verlagen.

Zo werkten we in 2009 mee aan een studie rond de CO₂-reductie van een welbepaalde slibstroom van Monsanto in Antwerpen. "By a combined effort of Indaver and Monsanto to estimate the main CO₂ emissions related with the sludge handling, this present study has revealed that the carbon footprint

for the processing of the excess sludge has been reduced to 61 % from what it has been in the past in periods that the spare centrifuge was in place." ⁽¹⁾

Voor GSK R&D UK werkten we een studie uit om na te gaan of de gekozen milieu-opties optimaal waren. GSK was tevreden met het vooropgestelde model en zag zijn verwerkingskeuzes bevestigd.

CO₂-rekeninstrument voor klanten

Het meten van het CO₂-gehalte dat de verwerking van een bepaalde afvalstroom met zich meebrengt, is een onderdeel van de BPEO-methodologie. Op zich is het echter een parameter die voor veel van onze klanten relevant wanneer ze over hun milieu-impact rapporteren. Daarom ontwikkelden we in 2009 een rekeninstrument dat op een eenvoudige manier de CO₂-uitstoot bepaalt die een of meerdere afvalstoffen op jaarbasis of per ton met zich meebrengen.

¹ Peeters B., Van Brecht A., Rombouts D. and De Bock J., 2009, Reduction of the carbon footprint for sludge handling by optimization of a combined centrifuge-dryer apparatus, Filtration, 9(4), 277-286.

7

Financiële resultaten

Mooie winst en stevige cashflows in bijzonder uitdagende economische omstandigheden

De resultaten van de Indaver Groep voor 2009 zijn zeer bevredigend als we daarbij rekening houden met de bijzonder uitdagende omgevingselementen. Ook Indaver werd geconfronteerd met een zware impact van de economische crisis, vooral op alle activiteiten die sterk gericht zijn op industriële afvalstoffen, en dit over heel Europa. Bovendien zorgden ook de veel lagere marktprijzen voor de geproduceerde energie en voor de gerecupereerde grondstoffen voor een duidelijke terugval van de bedrijfsopbrengsten op dit vlak.

Het behoud van een zeer behoorlijke winstgevendheid in bijzonder uitdagende marktomstandigheden onderschrijft de aanpassingscapaciteit en flexibiliteit van de Indaver-organisatie.

Ondanks het zeer kapitaalintensieve karakter van de Indaver-activiteiten en het relatief kleine aandeel van de echt variabele kosten in het geheel, heeft Indaver over het voorbije jaar aangetoond dat het zich hierop weet aan te passen, ook als de hoeveelheden industriële afvalstoffen die moeten worden verwerkt nogal plots en scherp terugvallen en dit vrijwel over heel Europa.

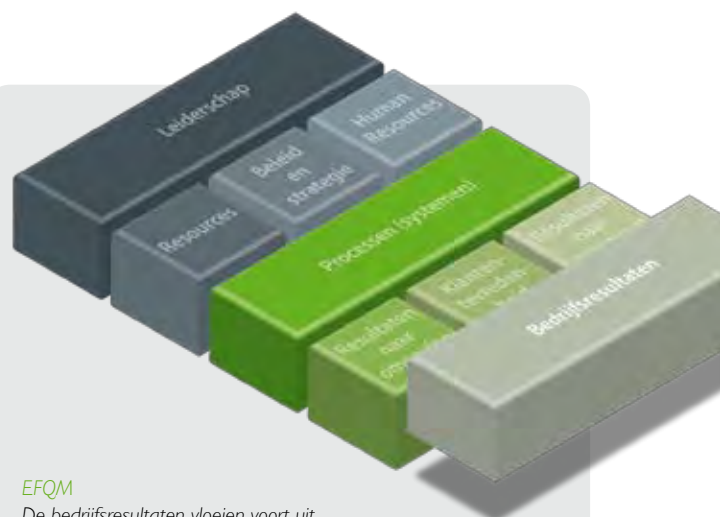
De noodzakelijke vervangingsinvesteringen blijven ook vandaag nog ver beneden de gegenereerde cashflows en laten dus heel wat ruimte voor zinvolle en strategische uitbreidingsinvesteringen.

Op deze wijze kan de snelle groei worden aangehouden met behoud van een gezonde financiële structuur.

Met het gevoerde dividendbeleid onderschrijven de aandeelhouders hun geloof en vertrouwen in de verdere groei en ontplooiingsmogelijkheden van Indaver, ook voor de volgende jaren.

Mede hierdoor en met haar hoge en stabiele cashflows beschikt Indaver over een aanzienlijke ontwikkelingscapaciteit voor verdere groei.

“Indaver beschikt over een aanzienlijke financiële draagkracht en stabiliteit: een uitstekende basis voor haar verdere groei.”

EFQM

De bedrijfsresultaten vloeien voort uit alle inspanningen die op de verschillende niveaus van de organisatie worden geleverd. Ze vormen een belangrijke indicator om Indaver als bedrijf te evalueren.

Na de belangrijke acquisities die in 2008 in Nederland en Duitsland konden worden gerealiseerd, werd in 2009 onder meer gestart met de effectieve bouwwerkzaamheden voor het project Meath in Ierland en wordt ook heel wat aandacht besteed aan de verdere projectontwikkelingen in België en Nederland.

Daarmee versterkt Indaver verder de mogelijkheden voor een Europese dienstverlening aan haar klanten en geeft ze verdere inhoud en vorm aan de Indaver-strategie die consistent en succesvol wordt doorgetrokken.

■ Financiële resultaten 2009

in miljoenen euro

Bedrijfsopbrengsten	365
EBITDA*	65
Bedrijfsresultaat (EBIT)	16
Winst na belastingen	16,8
Kapitaal	87,4
Eigen vermogen	239,3

* EBITDA = operationeel resultaat + afschrijvingen + netto waardeverminderingverliezen + voorzieningen + IAS 19 inclusief lasten en kosten – het deel van de vooruitbetaalde capaciteitsrechten dat in resultaat genomen werd.

■ Kerncijfers 2009 in vergelijking met 2008

- Bedrijfsopbrengsten: EUR 365 miljoen (+21 %)
- Bedrijfskosten: EUR 349 miljoen (+24 %)
- Bedrijfskasstroom (EBITDA): EUR 65 miljoen (+19 %)
- Bedrijfsresultaat inclusief winst of verlies op de overdracht van vaste activa en resultaatsbijdrage van de deelnemingen: EUR 28,4 miljoen (-12 %)
- Bedrijfsresultaat (EBIT): EUR 16 miljoen (-17 %). In 2009 stond dit bedrijfsresultaat sterk onder druk door de bijkomende afschrijvingen ten belopen van EUR 13,4 miljoen op de geherwaardeerde assets in Duitsland na het Purchase Price Allocation proces in overeenstemming met IFRS.
- Netto financieel resultaat: EUR -7,9 miljoen ten opzichte van EUR -2,1 miljoen voor 2008.
- Nettobijdrage minderheidsparticipaties en 50 % joint ventures: EUR 11,9 miljoen.
- Groepswinst voor belastingen: EUR 20,5 miljoen (-32 %).
- Groepswinst na belastingen: EUR 16,8 miljoen (-35 %), vooral door de bijkomende afschrijvingen in Duitsland en Ierland die geen enkele cash impact hebben.

7.1 Algemene toelichting

In 2009 werden geen relevante wijzigingen doorgevoerd in de gehanteerde waarderingsregels. Zoals dit reeds voor 2007 en 2008 het geval was, worden de resultaten van de ondernemingen waarin Indaver een participatie heeft van 50 %, in lijn met de groepswaarderingsregels bij DELTA, opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode: dit wil zeggen enkel op basis van hun bijdrage tot het nettoresultaat van de Indaver Groep. Met de verdere resultaatsverbetering voor SLECO betekent dit dat naast de cashgeneratie die direct kan afgeleid worden uit de resultatenrekening, ook de cashgeneratie die vanuit deze 50 % dochters wordt gegenereerd nog verder toeneemt.

Bij de vergelijking van de geconsolideerde resultaten van 2009 en 2008 moet er rekening mee gehouden worden dat in de resultaten van 2008 de overgenomen activiteiten in Duitsland in 2008, na hun acquisitie op 30 september, enkel werden opgenomen met hun resultaten voor het vierde kwartaal. Dit laatste gebeurde na omzetting van hun openingsbalans en resultaten in IFRS en gebaseerd op de groepswaarderingsregels van Indaver. In 2009 werden zij logischerwijze opgenomen voor een volledig jaar.

Gezien de resultaten van de doorgevoerde Purchase Price Allocation, die in IFRS wordt vereist, aanleiding heeft gegeven tot een belangrijke herwaardering van de afschrijfbaar assets en vermindering van de bestaande en betaalde goodwill geeft dit in IFRS onvermijdelijk aanleiding tot heel wat hogere afschrijvingen voor deze nieuwe Duitse participatie. Hoewel dit hun nettobijdrage tot de groepsresultaten van Indaver van bij de acquisitie op 30 september en ook voor de eerstkomende jaren sterk drukt, heeft dit geen nadelige invloed op hun duidelijke bijdrage tot de cashgeneratiecapaciteit van de Indaver Groep.

7.2 Bespreking van de resultatenrekening

De **bedrijfsopbrengsten** stegen met 21 %, van EUR 301 miljoen in 2008 naar EUR 365 miljoen in 2009.

- De omzet voor het verrichten van diensten blijft de belangrijkste component van de geconsolideerde bedrijfsopbrengsten. Deze opbrengsten stegen met 20,5 %, van EUR 269,5 miljoen in 2008 naar EUR 324,7 miljoen in 2009. Dit is vooral toe te schrijven aan het feit dat de Duitse acquisitie in 2009 voor een volledig jaar mee werd opgenomen waarbij dit voor 2008 beperkt bleef tot het vierde kwartaal (EUR +92,5 miljoen). Op de andere activiteiten werd vaak een behoorlijk sterke terugval genoteerd van de hoeveelheid beschikbare afvalstoffen die voor verwerking konden worden aangetrokken, vooral voor de industriële en gevaarlijke afvalstoffen. Dit is quasi uitsluitend te wijten aan de zeer moeilijke marktomstandigheden in een bijzonder uitdagend economisch klimaat. Samen met de druk op de prijzen heeft dit gezorgd voor een daling van EUR 37,3 miljoen op de bestaande activiteiten.
- De verkoop van goederen kende een daling met 8,5 %, van EUR 18,7 miljoen in 2008 naar EUR 17,1 miljoen in 2009. Dit wordt vooral verklaard door de lagere inkomsten voor de gevaloriseerde energie en gerecupereerde grondstoffen.
- De overige bedrijfsopbrengsten kenden een forse toename van 81,2 %, van EUR 12,7 miljoen in 2008 naar EUR 23 miljoen in 2009. Naast een verhoging van specifieke diensten die konden worden doorgerekend omvat deze rubriek ook de opbrengst van schadevergoedingen ter compensatie van opgelopen materiële schade en bedrijfsschade waarvan de gevolgen meestal hun negatieve impact hadden op andere rubrieken van de resultatenrekening.

De hogere bedrijfsopbrengsten gingen onvermijdelijk gepaard met een stijging van de totale **bedrijfskosten** met 24 %, van EUR 281,9 miljoen naar EUR 349 miljoen.

- De belangrijke toename van de kosten voor diensten is voor EUR 43,4 miljoen het gevolg van de opname van de Duitse activiteiten (SAV) voor een volledig jaar in 2009 in vergelijking met een opname die beperkt bleef tot het vierde kwartaal in 2008. Globaal stegen deze kosten slechts met EUR 24,6 miljoen (+18 %), van EUR 137,5 miljoen in 2008 tot EUR 162,1 miljoen in 2009. Voor de andere activiteiten werden dus op dit vlak heel wat lagere kosten (EUR -18,8 miljoen) opgelopen, mede gezien de lagere volumes en activiteitsgraad maar ook dankzij heel wat succesvolle inspanningen inzake kostenbesparing. De kosten voor grond- en hulpstoffen namen slechts met 5 % toe van EUR 27,8 miljoen in 2008 tot EUR 29,2 miljoen in 2009 en dit ondanks de toevoeging van een volledig jaar voor SAV in vergelijking met een beperking tot het vierde kwartaal in 2008.
- Ook de kostenstijging bij de personeelskosten met EUR 25,4 miljoen (+43 %) van EUR 58,8 miljoen in 2008 naar EUR 84,2 miljoen in 2009 is vooral het gevolg van de opname van de Duitse activiteiten (SAV) voor een volledig jaar in 2009 in vergelijking met een opname die beperkt bleef tot het vierde kwartaal in 2008.
- De afschrijvingen stegen in 2009 met 50 % (EUR +12,8 miljoen), van EUR 25,5 miljoen in 2008 naar EUR 38,3 miljoen in 2009. Hiervan nam SAV EUR 13,1 miljoen voor haar rekening, de overige groepsbedrijven kenden een lichte daling.
- De waardeverminderingen kenden in 2009 een duidelijke toename met EUR 2,3 miljoen in vergelijking met 2008 (+258 %). Dit wordt vooral verklaard door een doorgevoerde waardevermindering op goodwill bij Indaver Ireland (EUR +2,8 miljoen).
- De overige bedrijfskosten kenden een beperkte toename van EUR 31,5 miljoen in 2008 tot EUR 32,8 miljoen in 2009.
- De geproduceerde vaste activa tenslotte, stegen van EUR 0,3 miljoen in 2008 tot EUR 0,9 miljoen in 2009, vooral omwille van de toegenomen kosten voor de ontwikkeling van het project in Meath.

7.2 Bespreking van de resultatenrekening

De **operationele winst (EBIT)** van EUR 16 miljoen voor het jaar 2009 komt daarmee 16,5 % lager uit dan de EUR 19,2 miljoen die in 2008 werd gerealiseerd en dit ondanks een toename bij SAV met EUR 3,4 miljoen. Op niet-SAV-activiteiten konden de lagere bedrijfsopbrengsten dus in zeer belangrijke mate maar niet volledig worden opgevangen door lagere bedrijfskosten. Ook de hogervermelde goodwillafschrijving op Ierland, mede het gevolg van de wel erg zware impact van de economische recessie daar, verklaart een belangrijk deel van deze terugval.

Anderzijds blijven ook de niet volledig gekapitaliseerde ontwikkelingskosten voor nieuwe projecten wegen op het operationele resultaat, in afwachting van een nettobijdrage zodra deze projecten effectief kunnen worden gerealiseerd.

In 2008 werd een bonus van EUR 1,7 miljoen gerealiseerd op de **verkoop van vaste activa**, vooral vanuit de desinvestering in Tsjechië. In 2009 bleef de gerealiseerde winst op de verkoop van vaste activa beperkt tot EUR 4 miljoen, een daling met EUR 1,3 miljoen.

De **financiële opbrengsten** namen in 2009 af met EUR 1,3 miljoen tot EUR 3,1 miljoen. Dit was vooral het gevolg van de sterke daling van de intrestvoeten in 2009 en de versnelde schuldaflossing bij SLECO.

De **financiële kosten** daarentegen namen toe met 67,3 % van EUR 6,6 miljoen in 2008 tot EUR 11 miljoen in 2009. Deze toename is volledig toe te schrijven aan de financieringskosten voor en van de acquisitie in Duitsland. Ook deze dienden in 2009 voor een volledig jaar te worden ingenomen terwijl ze in 2008 enkel voor het vierde kwartaal werden opgelopen.

De **netto financiële kost** voor 2009 komt hierdoor op EUR 7,9 miljoen in vergelijking met de EUR 2,14 miljoen die op dit vlak voor 2008 werd genoteerd.

De **nettobijdrage van de participaties** opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, bedroeg EUR 11,9 miljoen voor 2009. In 2008 was dit EUR 11,4 miljoen. Deze stijging is vooral te danken aan de verdere resultaatsverbetering bij SLECO (nettobijdrage verhoogd met EUR 1,4 miljoen). Anderzijds kwam in het voorbije jaar de resultaatsbijdrage vanuit de Intercommunale Hooge Maey, waarin Indaver voor 30 % participeert, duidelijk onder druk door de forse daling van de gestorte tonnages (nettobijdrage verlaagd met EUR 1 miljoen).

Mede hierdoor komt de **groepswinst vóór belastingen** voor 2009 uit op EUR 20,5 miljoen, een daling met 32,1 % ten opzichte van de EUR 30,2 miljoen die in 2008 werd gerealiseerd.

Dit leidde anderzijds tot een verlaagde belastingdruk van EUR 3,8 miljoen voor 2009 ten opzichte van EUR 4,5 miljoen voor 2008.

De **geconsolideerde winst na belastingen** komt daarmee voor 2009 uit op EUR 16,8 miljoen. Dat is EUR 8,9 miljoen of 35 % lager dan de EUR 25,7 miljoen nettowinst voor 2008.

Ten slotte kan een deel van het verlies van SAV toegewezen worden aan onze mede-aandeelhouder NEIF in de Duitse acquisitie, zodat de **nettowinst, aandeel van de groep**, voor 2009 uitkomt op EUR 17,2 miljoen. Ondanks de moeilijke economische situatie in 2009 realiseert Indaver hiermee een goed resultaat.

Ten opzichte van het eigen vermogen van EUR 168,5 miljoen van de Indaver-aandeelhouders bij het begin van het boekjaar 2009, levert de nettowinst van EUR 17,2 miljoen (excl. minderheidsbelangen) voor 2009 een **rendement op eigen vermogen** op van 10,2 %. In 2008 bedroeg dit rendement nog 17,6 % maar was ook de impact van de economische crisis op Indaver nog heel wat lager.

Rekening houdend met het uitzonderlijk goede resultaat dat in 2008 werd gerealiseerd, mede ten gevolge van hoge marktprijzen voor de gevaloriseerde energie en gerecupereerde grondstoffen, beschouwen we dit resultaat voor 2009 als zeer bevredigend in de huidige economische omstandigheden en met de huidige marktsituatie.

7.3 Bespreking van de geconsolideerde balans

Het boekjaar 2009 werd geconsolideerd afgesloten met een **balanstotaal** van EUR 627,5 miljoen. Dat is 6,1 % lager dan eind 2008.

Aan de **actiefzijde** wordt een daling genoteerd met EUR 5,3 miljoen of -3,9 % bij de **vlottende activa**, naar EUR 130,5 miljoen.

Dit is vooral het gevolg van een duidelijke daling bij de handels- en overige vorderingen met EUR 11,4 miljoen of 12 %, verregaand het gevolg van de gedaalde bedrijfsopbrengsten voor het vierde kwartaal waarbij zowel in 2008 als in 2009 SAV volledig opgenomen was.

De voorraden stegen met EUR 1,7 miljoen, grotendeels toe te schrijven aan de activiteiten in Duitsland. De forse daling bij de vlottende financiële activa met EUR 10,6 miljoen is te danken aan de volledige terugbetaling van de intercompany financiering door SLECO die daarvoor een externe financiering heeft afgesloten.

De stijging bij de liquide middelen met EUR 15,5 miljoen is volledig toe te schrijven aan een toename inzake restricted cash. Als vervangende waarborg voor bestaande contracten diende te worden uitgeweken naar een buitenlandse bank waarbij het ter beschikking stellen van een cash collateral op dat ogenblik de meest aangewezen keuze bleek. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door een afname van beschikbare cash op de bankrekeningen van de diverse dochters.

Naast de daling van de vlottende activa werd ook een belangrijke daling genoteerd bij de **vaste activa** met EUR -35,5 miljoen of -6,7 %.

- De materiële vaste activa namen toe met EUR 24,1 miljoen of 8,2 % tot EUR 316,4 miljoen. De toename is vooral toe te schrijven aan de bijkomende investeringen in het Meath-project en de aangepaste Purchase Price Allocation bij de Duitse participaties.
- De immateriële vaste activa daalden met EUR 18 miljoen naar EUR 127 miljoen. Deze daling wordt voornamelijk verklaard door de aangepaste Purchase Price Allocation bij de Duitse participatie (hogere toewijzing aan materiële vaste activa met een corresponderende verlaging van de goodwill) ten belopen van EUR 13,7 miljoen en door de afschrijving van EUR 2,8 miljoen op de goodwill voor de Ierse participatie.

- De handels- en andere vorderingen op lange termijn daalden met EUR 5,8 miljoen door het wegvallen van de EUR 5 miljoen op langere termijn die werd betaald op een geblokkeerde rekening als waarborg voor de afgesloten contractuele garantieverplichtingen van de verkoper bij de acquisitie in Duitsland en door de realisatie van de vordering op de koper naar aanleiding van de eerdere desinvestering in Amstutz.
- De afname met EUR 0,3 miljoen tot EUR 1,8 miljoen bij de activa beschikbaar voor verkoop, is het gevolg van de jaarlijkse afschrijving.
- De deelnemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode zijn verder opgelopen tot EUR 46,2 miljoen, een stijging met EUR 6,6 miljoen of 16,6 % ten opzichte van eind 2008. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de uitstekende resultaten van SLECO met een duidelijke stijging van het eigen vermogen van SLECO tot gevolg.

Ook de forse daling met EUR 41,3 miljoen bij de overige financiële vaste activa is vooral toe te schrijven aan SLECO gezien zij hun intercompany financiering aan Indaver hebben afgelost en vervangen door een externe financiering. De overige aandelen onder deze rubriek daalden met EUR 0,8 miljoen door de verkoop van de Sibag-aandelen.

Aan de **passiefzijde** gaat de daling met EUR 40,8 miljoen van het totale balanscijfer gepaard met een toename van het **eigen vermogen** met EUR 15,6 miljoen of 7 %: van EUR 223,6 miljoen eind 2008 stijgt dit naar EUR 239,3 miljoen per einde 2009.

Voor EUR 16,4 miljoen is dit het gevolg van een toename in eigen vermogen exclusief minderheidsbelangen.

Bij ongewijzigd maatschappelijk kapitaal werd de winst van het boekjaar van EUR 17,2 miljoen opgenomen onder de overgedragen winsten.

De negatieve impact met EUR 0,8 miljoen die op **reserves** wordt genoteerd, heeft vooral te maken met het feit dat vanuit de afgesloten rente-indekkingen per einde 2009 een negatieve impact ontstaat op het eigen vermogen en met de realisatie van de meerwaarde op de Sibag-aandelen.

7.3 Bespreking van de geconsolideerde balans

De minderheidsbelangen daalden in het afgelopen jaar met EUR 0,8 miljoen tot EUR 54,3 miljoen en vertegenwoordigen voornamelijk het aandeel van de minderheidsaandeelhouder en partner in het eigen vermogen van onze Duitse participatie.

Op de **langlopende verplichtingen** werd een belangrijke daling van EUR 25,2 miljoen of -9.1 % gerealiseerd tot EUR 251,5 miljoen.

Binnen deze verplichtingen zijn het vooral de intrestdragen- de langlopende verplichtingen die daalden met EUR 16,3 miljoen met daarnaast ook het wegvallen van de EUR 5 miljoen aan waarborgverplichtingen in het kader van onze Duitse acquisitie.

De **uitgestelde baten** op lange termijn kenden een normale afbouw in 2009. Daardoor was het uitstaande bedrag per eind 2009 met EUR 6,4 miljoen gedaald tot EUR 58,5 miljoen. Het betreft hier voornamelijk het jaarlijks in resultaat nemen van vooruitbetaalde verbrandingsrechten en van de reeds ontvangen opbrengsten vanuit een vroeger afgesloten cross-border leasingoperatie, voor beide in lijn met de onderliggende contracten.

De uitgestelde belastingverplichtingen namen toe met EUR 2,6 miljoen of +7,8 % tot EUR 36,1 miljoen. Dit wordt vooral verklaard door de stijging van de verplichtingen voortvloeiend uit de gewijzigde Purchase Price Allocation bij de Duitse participatie.

De **uitstaande verplichtingen op korte termijn** daalden met EUR 31,2 miljoen of 18,6 % tot EUR 136,8 miljoen eind 2009. De korte termijnleningen bij de banken daalden met EUR 49 miljoen waarvan EUR 18,8 miljoen vervangen werd door leningen bij verbonden partijen. De kortlopende uitgestelde baten namen toe met EUR 1,5 miljoen ten opzichte van de situatie per eind 2008. Ook de kortlopende verplichtingen inzake rente-indekking namen toe en dit met EUR 1,7 miljoen tot EUR 2,8 miljoen. Anderzijds werden de kortlopende provisies afgebouwd met EUR 0,9 miljoen tot EUR 2,5 miljoen. De kortlopende handels- en overige schulden daalden met EUR 5,5 miljoen of 7,2 % wat vooral kan verklaard worden door een daling van EUR 6 miljoen op de waarborgverplichtingen die uitstaan in het kader van de Duitse acquisitie.

■ Maatschappelijk kapitaal, eigen vermogen en aandeelhoudersstructuur

Het maatschappelijk kapitaal van Indaver werd in 2009 niet gewijzigd en blijft dus behouden op EUR 87,4 miljoen.

■ Groeimogelijkheden

De stevige winstgevendheid en reservering van de gerealiseerde winst verhogen het eigen vermogen en ondersteunen duidelijk de verdere groei en ontplooiing van Indaver. De noodzakelijke vervangingsinvesteringen blijven ook vandaag nog ver beneden de gegeneerde cashflows.

Op basis van de huidige financiële structuur en met haar hoge cashflows en attractief winstniveau, beschikt Indaver over een aanzienlijke financiële draagkracht en stabiliteit: een uitstekende basis voor haar verdere groei.

Verslag revisor en neerlegging van de jaarrekening

Samen met het jaarverslag van de raad van bestuur wordt de volledige geconsolideerde jaarrekening na de jaarlijkse Algemene Vergadering neergelegd bij de Nationale Bank van België, volgens de wettelijke voorschriften inzake openbaarmaking.

De geconsolideerde jaarrekening werd zonder voorbehoud goedgekeurd door de commissaris-revisor.

7.4 Balans na winstverdeling

Activa

	in duizenden euro	
	Jaar	
	31/12/2009	31/12/2008
VASTE ACTIVA	497 017	532 520
Materiële vaste activa	316 376	292 297
Materiële vaste activa in aanbouw	38 454	10 923
Terreinen en gebouwen	76 649	69 248
Installaties, machines en uitrusting	183 977	197 871
Meubilair, kantoorinrichting, voertuigen	16 821	13 792
Overige materiële vaste activa	473	463
Vastgoedbeleggingen	1 764	2 085
Immateriële vaste activa	126 999	144 963
Goodwill	108 267	123 709
Overige immateriële vaste activa	18 731	21 254
Deelnemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode	46 194	39 620
Uitgestelde belastingvorderingen	1 206	1 977
Overige financiële vaste activa	3 316	44 658
Aandelen	3 150	3 944
Leningen	166	40 714
Leningen in verbonden partijen		40 500
Overige leningen	166	214
Handelsvorderingen en overige vorderingen (vast deel)	1 163	6 919
Geldmiddelen die beperkt zijn in hun gebruik	72	5 104
Overige handelsvorderingen en overige vorderingen (vast deel)	1 091	1 815

7.4 Balans na winstverdeling

Activa (vervolg)

	in duizenden euro	
	Jaar	
	31/12/2009	31/12/2008
VLOTTENDE ACTIVA	130 529	135 797
Vorraden	9 430	7 745
Overige financiële vlottende activa	1 000	11 600
Leningen	1 000	11 600
Leningen in verbonden partijen	1 000	11 600
Belastingvorderingen	13	1 048
Handelsvorderingen en overige vorderingen (vlottend deel)	83 626	94 994
Handelsvorderingen	71 030	79 271
Overige vorderingen en overige activa	12 596	15 723
Te ontvangen rente (verworven opbrengsten)	110	627
Overige vorderingen en activa	12 486	15 095
Over te dragen kosten (vlottend deel)	1 332	822
Geldmiddelen en kasequivalenten	35 128	19 588
TOTAAL DER ACTIVA	627 546	668 317

7.5 Verplichtingen en eigen vermogen

Passiva

	in duizenden euro	
	Jaar	
	31/12/2009	31/12/2008
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	239 255	223 632
Eigen vermogen toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	184 918	168 486
Geplaatst kapitaal	87 353	87 353
Aandelenkapitaal	87 353	87 353
Reserves	-1 626	-823
Omrekeningsreserves	-738	-735
Afdekkingsreserve	-2 895	-2 330
Herwaardering naar de reële waarde	2 006	2 243
Ingehouden winsten (overgedragen verliezen)	99 192	81 956
Winst (verlies) van het boekjaar	17 236	25 487
Overige ingehouden winsten (overgedragen verliezen)	81 956	56 469
Minderheidsbelang	54 336	55 146

7.5 Verplichtingen en eigen vermogen

Verplichtingen

	in duizenden euro	
	Jaar	
	31/12/2009	31/12/2008
VERPLICHTINGEN	388 291	444 685
Langlopende verplichtingen	251 454	276 608
Langlopende rentedragende verplichtingen	110 764	126 861
Leningen van banken	107 179	123 499
Financiële lease-overeenkomsten	788	564
Overige leningen	2 798	2 798
Langlopende uitgestelde baten	58 483	64 917
Overheidssubsidies	1 282	1 435
Overige langlopende uitgestelde baten	57 201	63 482
Langlopende voorzieningen	22 310	22 917
Langlopende verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding	20 936	20 169
Langlopende afdekkingsverplichtingen	2 844	3 233
Uitgestelde belastingverplichtingen	36 117	33 511
Langlopende handelsschulden en overige schulden		5 000
Kortlopende verplichtingen	136 837	168 077
Kortlopende rentedragende verplichtingen	39 756	69 984
Leningen van banken	20 821	69 796
Financiële lease-overeenkomsten	185	187
Overige leningen	18 750	
Leningen van verbonden partijen	18 750	
Kortlopende uitgestelde baten	13 380	11 844
Overheidssubsidies	165	165
Overige kortlopende uitgestelde baten	13 215	11 679
Kortlopende voorzieningen	2 498	3 439
Kortlopende verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding	1 115	1 130
Kortlopende afdekkingsverplichtingen	2 812	1 121
Belastingverplichtingen	6 058	3 803
Kortlopende handelsschulden en overige schulden	71 220	76 756
Handelsschulden	43 987	40 110
Ontvangen voorschotten	6 284	9 047
Overige schulden en verplichtingen	20 948	27 599
Te betalen rente (toe te rekenen kosten)	370	148
Overige toe te rekenen kosten	1 450	1 033
Overige schulden en verplichtingen	19 128	26 418
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	627 546	668 317

7.5 Verplichtingen en eigen vermogen

Winst- en verliesrekening

	in duizenden euro	
	Jaar	
	31/12/2009	31/12/2008
Opbrengsten	365 077	301 136
Verkoop van goederen	17 122	18 705
Verrichting van diensten	324 717	269 497
Huuropbrengsten uit vastgoed	218	229
Overige bedrijfsopbrengsten	23 020	12 705
Exploitatielasten (-)	-349 034	-281 927
Grond- en hulpstoffen, Diensten (-)	-191 221	-165 247
Grond- en hulpstoffen (-)	-29 175	-27 770
Diensten (-)	-162 046	-137 477
Wijzigingen in voorraden gereed product en werk in uitvoering (-)	-63	-170
Personeelslasten (-)	-84 250	-58 837
Lonen en salarissen (-)	-60 530	-38 287
Sociale zekerheidsuitgaven (-)	-14 137	-10 417
Lasten uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding (-)	-4 431	-3 262
Andere bovenwettelijke verzekeringen (-)	-186	-209
Overige personeelslasten (-)	-4 966	-6 662
Afschrijvingen (-)	-38 294	-25 534
Afschrijvingen op materiële activa (-)	-34 007	-22 807
Afschrijvingen van voorraden tot de opbrengstwaarde (-)	-326	-234
Afschrijvingen op immateriële activa (-)	-3 960	-2 494
Bijzondere waardevermindervingsverliezen, netto	-3 207	-895
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op materiële vaste activa, netto		-306
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op goodwill	-2 800	
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op dubieuze handelsvorderingen	-407	-589
Reorganisatiekosten (categoriaal) (-)	-54	
Overige exploitatielasten (-)	-32 827	-31 511
Werk verricht door de onderneming en gekapitaliseerd	882	268
Operationele winst (verlies)	16 043	19 209
Winst (verlies) op de overdracht van vaste activa	423	1 750
Winst (verlies) op de overdracht van vaste activa, andere dan financiële activa	179	287
Winst (verlies) op de overdracht van financiële vaste activa	244	1 463
Winst (verlies) op de overdracht van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures		1 463
Winst (verlies) op de overdracht van andere financiële vaste activa	244	

7.5 Verplichtingen en eigen vermogen

Winst- en verliesrekening (vervolg)

	in duizenden euro	
	Jaar	
	31/12/2009	31/12/2008
Financiële opbrengsten	3 129	4 433
Rente	2 913	4 220
Dividenden		
Andere	216	212
Financiële lasten (-)	-10 992	-6 570
Rentelasten en lasten op schulden	-10 090	-5 787
Rentelasten	-9 451	-5 277
Lasten op schulden	-639	-510
Verdisconteringslast	-902	-778
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa, netto		-5
Aandeel in de winst (verlies) van deelnemingen gewaardeerd volgens de vermogensmutatie-methode	11 902	11 390
Winst (verlies) voor belasting	20 505	30 211
Winstbelastingen (-)	-3 748	-4 527
Winst (verlies) na belasting uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	16 757	25 684
Winst (verlies) van het boekjaar	16 757	25 684
Niet-gerealiseerde resultaten:	-1 134	-2 685
Winsten (verliezen) die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekening van een buitenlandse activiteit	-2	20
Financiële activa beschikbaar voor verkoop	-237	49
Kasstroomafdekkingen	-895	-2 754
Totaal van de gerealiseerde en de niet-gerealiseerde resultaten	15 623	22 999

Winst (verlies) van het boekjaar	16 757	25 684
Toerekenbaar aan eigenaars van de moedermaatschappij	17 236	25 487
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	-479	197
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	15 623	22 999
Toerekenbaar aan eigenaars van de moedermaatschappij	16 433	23 414
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	-810	-415

WINST PER AANDEEL (in euro)		
Gewone winst (verlies) per aandeel		
Exclusief winst (verlies) uit bedrijfsactiviteiten die worden beëindigd	9,04	13,37
Inclusief winst (verlies) uit bedrijfsactiviteiten die worden beëindigd	9,04	13,37
Verwaterde winst (verlies) per aandeel		
Exclusief winst (verlies) uit bedrijfsactiviteiten die worden beëindigd	9,04	13,37
Inclusief winst (verlies) uit bedrijfsactiviteiten die worden beëindigd	9,04	13,37

GRI-referentietabel

De GRI-referentietabel geeft aan waar de standaardonderdelen van de informatie (strategie, organisatieprofiel, verslagparameters, bestuur, verplichtingen en betrokkenheid) aan bod komen in dit duurzaamheidsrapport. Conform het C⁺-toepassingsniveau hebben we ook uit het economische, milieu- en sociale luik twaalf specifieke prestatie-indicatoren uitgewerkt. De volledige referentietabel voor de verschillende toepassingsniveaus kan gedownload worden van de GRI-website (<http://www.globalreporting.org/Home>).

Profiel		
1. Strategie en analyse		
Profiel	Omschrijving	Pagina
1.1	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde van de organisatie over de relevantie van duurzame ontwikkeling voor de organisatie en haar strategie	4, 5
2. Organisationsprofiel		
Profiel	Omschrijving	Pagina
2.1	Naam van de organisatie	4, 5
2.2	Voornaamste merken, producten en/of diensten	4, 5, 17, 23-25
2.3	Operationele structuur van de organisatie, met inbegrip van divisies, werkmaatschappijen, dochterondernemingen en samenwerkingsverbanden	21
2.4	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie	4, 23
2.5	Het aantal landen waar de organisatie actief is en namen van landen met ofwel grootschalige activiteiten, ofwel met specifieke relevantie voor de duurzaamheidskwesties in het verslag	21-25
2.6	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm	20
2.7	Afzetmarkten	17, 69-73
2.8	Omvang van de verslaggevende organisatie	14-15
2.9	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft omvang, structuur of eigendom	21
2.10	Onderscheidingen die tijdens de verslagperiode werden toegekend	63, 72
3. Verslagparameters		
Profiel	Omschrijving	Pagina
3.1	Verslagperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft	8
3.2	Datum van het meest recente verslag	8
3.3	Verslaggevingscyclus	8
3.4	Contactpunt voor vragen over het verslag of de inhoud ervan	8
3.5	Proces voor het bepalen van de inhoud	8-9
3.6	Afbakening van het verslag	8, 39
3.7	Beperkingen voor de reikwijdte of afbakening van het verslag	21, 27, 41, 50-51
3.8	Basis voor verslaggeving over samenwerkingsverbanden, dochterondernemingen in gedeeltelijke eigendom, gehuurde faciliteiten, uitbestede activiteiten of andere entiteiten die de vergelijkbaarheid tussen verschillende verslagperiodes of verslaggevende organisaties aanzienlijk beïnvloeden	8, 40-46
3.10	Uitleg over de gevolgen van eventuele herformuleringen van eerder verstrekte informatie	27, 40-41
3.11	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslagperiodes ten aanzien van reikwijdte, afbakening of meetmethoden die voor het verslag zijn toegepast	8, 39-41
3.12	Tabel waarin staat waar in het verslag de standaardonderdelen van de informatievoorziening te vinden zijn	88-89

4. Bestuur, verplichtingen en betrokkenheid		
Profiel	Omschrijving	Pagina
4.1	Bestuursstructuur van de organisatie	18-20
4.2	Eventuele leidinggevende functie van de voorzitter van het hoogste bestuurslichaam	18
4.3	Voor organisaties met een eenvoudige bestuursstructuur: vermeld het aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van het hoogste bestuurslichaam	18
4.4	Mechanismen die aandeelhouders en medewerkers de gelegenheid geven om aanbevelingen te doen aan of medezeggenschap uit te oefenen op het hoogste bestuurslichaam	20
4.14	Lijst van betrokken groepen belanghebbenden	9
4.15	Basis voor inventarisatie en selectie van betrokken belanghebbenden	9

Prestatie-indicatoren		
Economische prestatie-indicatoren		
Prestatie-indicator	Omschrijving	Pagina
EC 1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd	9, 75-87
Milieuprestatie-indicatoren		
Prestatie-indicator	Omschrijving	Pagina
EN 1	Totale hoeveelheid gebruikte materialen naar gewicht of volume	42-46
EN 5	Energie die bespaard is door besparingen en efficiëntieverbeteringen	54
EN 6	Initiatieven ten behoeve van energie-efficiënte of op duurzame energie gebaseerde producten en diensten, evenals verlagingen van de energie-eisen als resultaat van deze initiatieven	54-57
EN 8	Totale wateronttrekking per bron	50
EN 20	NO _x , SO _x en andere significante luchtmissies naar type en gewicht	42-46
EN 21	Totale waterafvoer naar kwaliteit en bestemming	51
Arbeidsomstandigheden en indicatoren voor volwaardig werk		
Prestatie-indicator	Omschrijving	Pagina
LA 1	Totale personeelsbestand naar type werk, arbeidsovereenkomst en regio	60
LA 2	Totaal aantal en snelheid van personeelverloop per leeftijdsgroep, geslacht en regio	62
LA 6	Percentage van het totale personeelsbestand dat is vertegenwoordigd in informele gezamenlijke arbo-commissies van werkgevers en werknemers die bijdragen aan de controle op en advies over arbo-programma's	64
LA 7	Letsel-, beroepsziekte-, uitvaldagen- en verzuimcijfers en het aantal werkgerelateerde sterfgevallen per regio	62
LA 12	Percentage medewerkers dat regelmatig wordt ingelicht omtrent prestatie- en loopbaanontwikkeling	63

Indaver
Duurzaamheidsrapport 2009

© 2010 Indaver nv

Verantwoordelijke uitgever: Jos Artois | Dijle 17 a | BE-2800 Mechelen | België

